

จดหมายเทศุพิธีทำน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก
เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเชก พุทธศักราช ๒๕๖๒

จัดทำโดย
จังหวัดพิษณุโลก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
มหาวิทยาลัยนเรศวร
และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

บทอาศิรวาทราชสดุติ

๑ มงคลฤกษ์เบิกฟ้ามหาสมัย เถลิงชัยเถลิงองค์พระทรงศรี
บรมราชาภิเษกราชพิธี เถลิงฉัตรพระภูมิศรีแผ่นดิน
ชาวประชาปรีดีเปรมเกษมสันต์ สดุดีองค์ราชันไปทุกถิ่น
นับเป็นโชคของประชาทั่วธานีธร โลกยลยินแซ่ซ้องก้องกังวาน
ทั่วสยามคามนิคมโสมนัส บรรจงจัดการพิธีที่สืบสาน
พลีกรรมค้ำน้ำตามโบราณ ณ สถานศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์เทวา
วันที่หกเมษาเวลาฤกษ์ ตะวันเบิกเที่ยงตรงทรงคุณค่า
ได้ค้ำน้ำพร้อมกันทั่วพารา เป็นมหาประวัติศาสตร์แห่งชาติไทย
พิษณุโลกสองแควแน่ประจักษ์ รวมใจภักดีสามัคคีที่ยิ่งใหญ่
คัคสรรแหล่งน้ำสำคัญในทันใด เพื่อไ้ใช้ในการงานพิธี
ณ พระราชวังจันทน์อันศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตบรรพักษ์ศรีผู้เรืองศรี
สระสองห้องแหล่งน้ำล้ำเลิศดี สถานที่สำคัญบรรพกาล
เป็นสระเก่าเจ้าสงวนเป็นส่วนกัน มีเขตขัณฑ์ล้อมรอบขอบสถาน
ถือเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์มีมานาน แต่โบราณขานกล่าวเล่าสืบมา
วันที่แปดเมษาเพลฤกษ์ ห้าโมงเย็นเอิกเกริกฤกษ์ทักษา
ได้เริ่มการเสกน้ำตามตำรา บวงสรวงเทพเทวาม้านศาล
อารามหลวงกลางเมืองเรืองโอภาส พระศรีรัตนมหาธาตุนามสถาน
พระชินราชงามเลิศเพริศตระการ พระประธานศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์มงคล
พระสงฆ์ถ้วนไตรทศกำหนดควัด สามสิบบูบนั่งขันควัชรเลิศล้ำ
เจริญบทพระปริตรพุทธมนต์ จุคเทียนชัยมงคลคลพิธี
พระนั่งปรกสี่ทิศจิตประสาน พระสงฆ์สวดภาณวารการคติ
เสกน้ำให้เกิดมงคลคลสิ่งดี ตามพิธีครบถ้วนกระบวนการ
วันรุ่งขึ้นเก้าเมษาอีกคราครั้ง พระสงฆ์ตั้งดวงจิตอธิษฐาน
คืบเทียนชัยตามฤกษ์เวลากาล เทพบันดาลให้สำเร็จเสร็จสิ่งดี
จัดแวนเทียนเวียนสมโภชปราโมทย์ยิ่ง ครบทุกสิ่งตามโบราณกล่าวขานขึ้น
เป็นมงคลคลประสิทธิ์กิจพิธี เกิดเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์ถิมนต์
ปวงข้าบาทราษฎรกรประณต เทิดทรงยศเหนือสิ่งใดในแห่งหน
ชาวสองแควทั่วหน้าหล้าสาก น้อมมกลขอพระองค์ทรงพระเจริญ ฯ๑๘

ประพันธ์โดย พิษณุเมืองพระงาม

คำปรารภ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

ประเทศไทยมีความเจริญรุ่งเรือง อาณาประชาราษฎร์ร่มเย็นเป็นสุขได้จวบจนปัจจุบัน ก็เพราะมีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทยทั้งชาติ ทรงเป็นที่เคารพสักการะอย่างสูงสุด ทรงบำบัตทุกข์บำรุงสุข และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเสมอมา

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ทรงเป็นพระราชปิโยรสพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ทรงสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมชนกนาถในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข นับแต่วันที่พระองค์ทรงราชย์

พุทธศักราช ๒๕๖๒ นับเป็นวโรกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกขึ้นตามโบราณราชประเพณี เพื่อเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าแห่งราชอาณาจักรไทยโดยสมบูรณ์ ถือเป็นวโรกาสอันมีมงคลอย่างยิ่งที่จังหวัดพิษณุโลกได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญในการจัดพิธีทำนํ้าอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก และนำไปเข้าร่วมพิธีเสกนํ้าอภิเษก เพื่อจัดทำเป็นนํ้าอภิเษกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

การจัดทำนํ้าอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลกในครั้งนี้ ใช้นํ้าจากสระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทร์ ซึ่งเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองพิษณุโลกมาแต่โบราณกาล โดยทำพิธีพลีกรรมตักน้ำในวันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ และทำพิธีเสกนํ้าอภิเษก ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ จากนั้นจึงได้จัดส่งนํ้าอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลกเข้าร่วมพิธีเสกนํ้า ณ วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

"หนังสือจดหมายเหตุพิธีทำนํ้าอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก" เล่มนี้ ถือเป็นการจดจารึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของจังหวัดพิษณุโลก ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นหลักฐานอันทรงคุณค่าของจังหวัดพิษณุโลกสืบไป ขอขอบคุณข้าราชการ และประชาชนชาวพิษณุโลกทุกหมู่เหล่า ตลอดจนหน่วยงานทุกหน่วย ทั้งภาครัฐ และเอกชน ที่ร่วมกันจัดพิธีทำนํ้าอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก และจัดทำหนังสือจดหมายเหตุพิธีทำนํ้าอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ณ. ๒๐๖๒

(นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

คำปรารภ

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ถือเป็นโบราณราชประเพณีอันสำคัญที่ปฏิบัติสืบต่อมาอย่างยาวนาน ถือเป็น การเปลี่ยนพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ เพื่อความเป็นพระมหากษัตริย์ โดยสมบูรณ์ ในพุทธศักราช ๒๕๖๒ นี้ ถือเป็นวโรกาสมหามงคลของพสกนิกรชาวไทยทั้งปวง ที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก นับเป็นเหตุการณ์ครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทย พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ นอกจากจะเป็นการแสดงถึงพระบารมี และพระบรมเชษฐาภาพแห่งพระมหากษัตริย์แล้วยังนำมาซึ่งความปลาบปลื้มปีติยินดีของประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า

จังหวัดพิษณุโลก เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งในฐานะราชธานี ฝายเหนือ หัวเมืองชั้นเอก ศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดิน และศูนย์กลางความเจริญของกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในครั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้ทุกจังหวัดจัดทำน้ำอภิเษก และนำไปเข้าร่วมพิธีเสกน้ำ เพื่อทำน้ำอภิเษก ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกได้ใช้น้ำศักดิ์สิทธิ์จากสระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ซึ่งเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่มีความสำคัญอย่างยาวนาน และทำพิธีเสกน้ำ ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งนี้ ตั้งแต่การปรับปรุงแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์สระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบ และได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำหนังสือ "จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก" เพื่อเป็นการบันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ของจังหวัดพิษณุโลกในครั้งนี้ อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่พระเกียรติคุณแห่งพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ แสดงเจตจำนงเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งเปรียบได้กับร่มโพธิ์ร่มไทรของเหล่าพสกนิกรชาวไทยให้ดำรงคงมั่นสืบไป

(นายมนต์ชัย วิวัฒน์ธนาชัย)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

คำปรารภ อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

ประเทศไทยดำรงอยู่อย่างมั่นคง และเจริญก้าวหน้ามาแต่ครั้งโบราณกาลจวบจนปัจจุบัน ก็ด้วยพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงพัฒนาชาติบ้านเมืองในทุกด้าน ทั้งด้านความเป็นอยู่ของประชาชน ด้านการศึกษา ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และด้านการรักษาดินแดนและอธิปไตย ถือได้ว่าประชาชนชาวไทยโชคดีที่ได้เกิดภายใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารแห่งพระมหากษัตริย์ไทยที่ทรงเป็นศูนย์รวมใจของคนไทยทั้งชาติ และยังความสุขสงบร่มเย็นมาสู่พสกนิกรทุกหมู่เหล่าจนได้ชื่อว่า **"สยามเมืองยิ้ม"**

ตามโบราณราชประเพณีที่พระมหากษัตริย์ผู้ทรงสืบสันตติวงศ์ ต้องจัดพิธีบรมราชาภิเษกเพื่อความเป็นพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ จึงนับเป็นวโรกาสมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกขึ้นในพุทธศักราช ๒๕๖๒ ยิ่งความปลาบปลื้มปิติยินดีให้กับประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าที่จะได้ชื่นชมพระบารมีอันเปี่ยมล้นบริบูรณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในวโรกาสมหามงคลนี้ กระทรวงมหาดไทย ได้มอบหมายให้กรุงเทพมหานคร และทุกจังหวัดทั่วประเทศจัดทำน้ำอภิเษกของแต่ละจังหวัด เพื่อใช้เป็นน้ำอภิเษก และน้ำสรงพระมูรธาภิเษก จึงนับเป็นเหตุการณ์ครั้งประวัติศาสตร์อีกวาระหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลกที่ได้จัดทำน้ำอภิเษกในวาระนี้ และเพื่อให้วโรกาสอันเป็นมงคลนี้เป็นที่จารึกจดจำสืบไป จังหวัดพิษณุโลกจึงได้จัดทำหนังสือ **"จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก"** ขึ้น เพื่อบันทึกเหตุการณ์ในการจัดพิธีทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก ตั้งแต่การปรับปรุงแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์สระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ การปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบ การทำพิธีพลีกรรมตักน้ำอภิเษก และพิธีเสกน้ำอภิเษก ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

มหาวิทยาลัยนเรศวร ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ และเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งหนึ่งในพันธกิจหลักคือ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ครั้งประวัติศาสตร์ของจังหวัดพิษณุโลก ทั้งในส่วนของ การสนับสนุนบุคลากรเรียบเรียงเนื้อหา และตรวจสอบความถูกต้องของหนังสือ **"จดหมายเหตุพิธีตักน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก"** และสนับสนุนบุคลากรร่วมบันทึกภาพตลอดการจัดพิธีการ จึงกล่าวได้ว่า หนังสือ **"จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก"** นอกจากจะเป็นการบันทึกภาพเหตุการณ์สำคัญครั้งประวัติศาสตร์แล้ว ยังเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ อีกวาระหนึ่งด้วย

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา เจริญศิริ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

คำนำ

วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงสืบสานพระราชกิจจากทั้งปวงสืบต่อจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ แต่ครั้งยังดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารตลอดมา จนเสด็จขึ้นทรงราชย์สืบสันตติวงศ์ต่อจากสมเด็จพระบรมชนกนาถ ทรงริเริ่มโครงการมากมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและสร้างความผาสุกให้กับพสกนิกรชาวไทย ทุกหมู่เหล่าเสมอมา ตามโบราณราชประเพณี การเป็นพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์นั้นจะต้องทรงรับการบรมราชาภิเษก เสด็จพระนามาภิไธยเป็น "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" ซึ่งเป็นพระราชพิธีอันศักดิ์สิทธิ์สำคัญยิ่ง อีกทั้งยังเป็นการเชิดชูพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นสมมติเทพตามคติจักรพรรดิราชาในพระพุทธศาสนา อันเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยมาช้านาน สมกับที่ทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยไปตลอดกาล

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ จังหวัดพิษณุโลกได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อจัดทำเป็นน้ำอภิเษกร่วมกับส่วนกลาง โดยใช้ น้ำจากสระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ อันเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์มาแต่โบราณกาล และใช้ในพิธีทำน้ำอภิเษกมาแล้วหลายวาระโอกาส และทำพิธีเสกน้ำ ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อันเป็นวัดเก่าแก่ที่มีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย

นับได้ว่าพิธีทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลกในครั้งนี้ ถือเป็นประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญที่จะจารึกในมโนสำนึกของปวงชนชาวพิษณุโลกตลอดไป จังหวัดพิษณุโลกจึงได้มอบหมายให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก เป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่กองบรรณาธิการในการรวบรวม และเรียบเรียงเนื้อหาในการจัดทำหนังสือ "จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก" ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการจัดทำอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้หนังสือ "จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก" เล่มนี้ออกมาได้เป็นอย่างดี สมบูรณ์แบบ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลกขอขอบคุณบุคลากรผู้เรียบเรียง และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนที่ให้ความอนุเคราะห์เอกสาร และภาพประกอบอันจะทำให้หนังสือเล่มนี้สมบูรณ์แบบ

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ประกอบไปด้วย พระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์องค์ที่ทรงมีต่อพสกนิกรจังหวัดพิษณุโลก พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พิธีทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก และประมวลภาพพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะอำนวยประโยชน์แก่ประชาชนชาวจังหวัดพิษณุโลก และชาวไทยทุกคน ทั้งยังเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของจังหวัดพิษณุโลก และเป็นการเชิดชูพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงมีพระมหากษัตริย์คุณต่อพสกนิกรชาวจังหวัดพิษณุโลก และทรงสถิตอยู่เหนือเกล้าชาวประชาสืบไป

(นางสุวิมล เกตุศรีบุรินทร์)

วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

สารบัญ

บทอาศรัยวาทราชสดุคดี	๓
คำปรารภ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก	๖
คำปรารภ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก	๗
คำปรารภ อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร	๘
คำนำ วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก	๙
ตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒	๑๕
ตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒	๑๖
The Royal Emblem on the Auspicious Occasion of the Coronation of King Rama X B.E. 2562 (2019)	๑๗
บทที่ ๑ พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐	๑๘
เสด็จพระราชสมภพ	๑๘
ทรงเข้ารับการศึกษา	๒๑
ทรงเข้ารับการศึกษาศึกษาทางการทหาร	๒๓
หลักสูตรที่ทรงอบรม	๒๓
พระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย	๒๖
วันที่ ๒๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕	๒๗
วันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕	๒๗
วันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕	๒๗
วันที่ ๒๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕	๒๘
พระราชพิธีแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะและทรงผนวช	๓๐
พระราชพิธีแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะ	๓๐
พระราชพิธีทรงผนวช	๓๑
พระราชโอรสและพระราชธิดา	๓๕
เสด็จขึ้นทรงราชย์	๓๖
พระราชกรณียกิจในฐานะพระรัชทายาทแห่งพระบรมราชวงศ์	๓๘
ด้านการทหาร	๓๙
ด้านการเกษตร	๔๔
ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข	๔๖
ด้านการศึกษา	๕๒
ด้านสังคมสงเคราะห์	๕๘

ด้านการพระศาสนา	๖๐
ด้านศิลปวัฒนธรรม	๖๔
ด้านกระบวนการยุติธรรม	๖๘
ด้านการต่างประเทศ	๗๐
พระราชกรณียกิจเมื่อทรงราชย์	๗๖
พระปรีชาสามารถ	๘๐
พระเกียรติคุณ	๘๔
บทที่ ๒ พระมหากษัตริย์องค์ที่ทรงมีต่อพสกนิกรจังหวัดพิษณุโลก	๑๐๔
การเสด็จพระราชดำเนินเยือนพสกนิกรในจังหวัดพิษณุโลก	๑๐๔
วันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๘	๑๐๔
วันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๘	๑๐๕
วันที่ ๒๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐	๑๐๖
วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๑	๑๐๗
วันที่ ๒๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒	๑๐๘
วันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๗	๑๐๘
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย	๑๑๐
บทที่ ๓ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก	๑๑๔
ความหมายของพระราชพิธีบรมราชาภิเษก	๑๑๕
พระราชพิธีบรมราชาภิเษกในสมัยต่าง ๆ	๑๑๖
พระราชพิธีบรมราชาภิเษกในสมัยรัตนโกสินทร์	๑๑๘
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒	๑๒๒
ลำดับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก	๑๒๔
พิธีทำน้ำอภิเษก	๑๒๔
การจารึกพระสุพรรณบัฏ ถวายพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกร	๑๒๔
ถวายราชสักการะสมเด็จพระบรมราชบุพการี	๑๒๕
พิธีอัญเชิญพระสุพรรณบัฏ ถวายพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกรประจำรัชกาล	๑๒๕
พระราชพิธีบรมราชาภิเษกและเฉลิมพระราชสมณเฑียร	๑๒๖
พระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย สถาปนาพระฐานันดรศักดิ์ พระบรมวงศ์	๑๒๗
และเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค	
เสด็จออกทรงรับการถวายพระพรชัยมงคล	๑๒๗
เสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค	๑๒๗

เครื่องราชกกุธภัณฑ์	๑๒๘
พระมหาเศวตฉัตร	๑๒๘
พระมหาพิชัยมงกุฏ	๑๒๘
วาลวิชนี	๑๒๘
ฉลองพระบาทเชิงงอน	๑๒๘
พระแสงขรรค์ชัยศรี	๑๓๐
ธารพระกร	๑๓๐
บทที่ ๔ พิธีทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก	๑๓๒
ประวัติศาสตร์และความสำคัญของเมืองพิษณุโลก	๑๓๒
พิษณุโลกสมัยก่อนประวัติศาสตร์	๑๓๒
พิษณุโลกสมัยประวัติศาสตร์	๑๓๔
พิษณุโลกในปัจจุบัน	๑๔๔
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลก	๑๔๖
ตราประจำจังหวัด	๑๔๖
ธงประจำจังหวัด	๑๔๖
คำขวัญประจำจังหวัด	๑๔๗
ต้นไม้ประจำจังหวัด	๑๔๗
ดอกไม้ประจำจังหวัด	๑๔๗
ที่ตั้งและอาณาเขต	๑๔๘
ภูมิประเทศและภูมิอากาศ	๑๔๘
การปกครอง	๑๔๘
เจ้าเมืองและผู้ว่าราชการจังหวัด	๑๕๐
พิธีทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ของเมืองพิษณุโลกในอดีต	๑๕๒
ประวัติแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดพิษณุโลก	๑๕๖
สระสองห้อง	๑๕๖
ทะเลแก้ว	๑๕๗
สระแก้ว	๑๕๗
สถานที่ประกอบน้ำอภิเษก: วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร	๑๕๘
ที่ตั้ง	๑๕๘
อาณาเขต	๑๕๘
หลักฐานที่เกี่ยวกับการสร้างวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร	๑๕๘
เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร	๑๖๔
โบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญภายในวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร	๑๖๕

พิธีทำน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช ๒๕๖๒	๑๗๒
กำหนดการ	๑๗๒
บทที่ ๕ จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช ๒๕๖๒	๑๗๘
วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒: พิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์	๑๗๘
วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒: พิธีทำน้ำอภิเชก	๒๐๒
วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒: พิธีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเชก	๒๒๐
บทที่ ๖ ประมวลภาพเหตุการณ์ พิธีทำน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก	๒๓๘
เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒	
ประมวลภาพเหตุการณ์	๒๓๘
ผังขบวนอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์	๓๐๖
ผังพิธีทำน้ำอภิเชก	๓๑๐
เอกสารอ้างอิงภาพประกอบ	๓๑๑
ภาคผนวก	๓๑๖
คำชี้แจง	๓๑๗
คำสั่งและประกาศจังหวัดพิษณุโลก	๓๑๘
รายนามคณะกรรมการดำเนินการจัดทำจดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก	๓๓๕
เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒	
ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ	๓๔๑

ตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

ตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

ตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ประกอบด้วย อักษรพระปรมาภิไธย วปร อยู่ตรงกลาง พื้นอักษรสีขาวขอบเค้นทอง อันเป็นสีของวันจันทร์ซึ่งเป็นวันพระบรมราชสมภพ ภายในอักษรประดับเพชร ตามความหมายแห่งพระนาม "มหาวชิราลงกรณ" อักษร วปร อยู่บนพื้นสีขาบ (น้ำเงินเข้ม) อันเป็นสีของขัตติยกษัตริย์ ภายในกรอบพุ่มข้าวบิณฑ์สีทอง สอดสีเขียว อันเป็นสีซึ่งเป็นเคชแห่งวันพระบรมราชสมภพ กรอบทรงพุ่มข้าวบิณฑ์อันเชิญมาจากกรอบที่ประดิษฐานพระมหาอุณาโลม อันเป็นพระราชลัญจกรประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ แวดล้อมด้วยเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ อันเป็นเครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์และเป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นสมเด็จ พระบรมราชาธิราช ได้แก่ พระมหาพิชัยมงกุฎพร้อมอุณาโลม ประกอบเลขมหามงคลประจำรัชกาล อยู่เบื้องบน พระแสงขรรค์ชัยศรีกับพระแสงจามรี ทอดไขว้อยู่เบื้องขวา ธารพระกรกับพัควาลวิชนี ทอดไขว้อยู่เบื้องซ้าย และฉลองพระบาทเชิงงอนอยู่เบื้องล่าง

พระมหาพิชัยมงกุฎ หมายถึงทรงรับพระราชภาระอันหนักยิ่งของแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน พระแสงขรรค์ชัยศรี หมายถึงทรงรับพระราชภาระปกป้องแผ่นดิน ให้พ้นจากภัยอันตราย ธารพระกร หมายถึงทรงดำรงราชธรรมเพื่อค้ำจุนบ้านเมืองให้ผาสุกมั่นคง พระแสงจามรีกับพัควาลวิชนี หมายถึงทรงขจัดปัดเป่าความทุกข์ยากเดือดร้อนของอาณาประชาราษฎร์ ฉลองพระบาทเชิงงอน หมายถึงทรงทำนุบำรุงปวงประชาทั่วรัฐสีมาอาณาจักร เบื้องหลังพระมหาพิชัยมงกุฎประดิษฐานพระมหาเศวตฉัตรอันมีระบายนลิตทอง จงกลยอดฉัตรประกอบรูปพรหมพักตร์อันวิเศษสุด ระบายนลิตทอง ห้อยอุบะจำปาทอง แสดถึงพระบารมีและพระบรมเชษฐาณาภที่ปกแผ่ไปทั่วทิศานุทิศ เบื้องล่างกรอบอักษรพระปรมาภิไธยมีแถบแพรพื้นสีเขียวฉนวนทอง ขอบขลิบทอง มีอักษรสีทอง ความว่า "พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒" ปลายแถบแพรเบื้องขวามีรูปคชสีห์กายม่วงอ่อน ประคอง ฉัตร ๗ ชั้น หมายถึงข้าราชการฝ่ายทหาร เบื้องซ้ายมีรูปราชสีห์กายขาวประคองฉัตร ๗ ชั้น หมายถึง ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ผู้ปฏิบัติราชการสนองงานแผ่นดินอยู่ด้วยกัน ข้างคันทันฉัตรค้ำในทั้งสองข้างมีดอกกลอยกนกนาคร แสดถึงปีมะโรงนักษัตรอันเป็นปีพระบรมราชสมภพ สีทอง หมายถึงความเจริญรุ่งเรืองยิ่งของประเทศชาติ และประชาชน

The Royal Emblem on the Auspicious Occasion of the Coronation of King Rama X B.E. 2562 (2019)

The Royal Emblem, marking the Coronation of King Rama X B.E. 2562 (2019), depicts, in the centre, in white trimmed with gold, the Royal Cypher of His Majesty King Maha Vajiralongkorn. Each letter of the Cypher is decorated with diamonds which denote the origin from which the royal name "Maha Vajiralongkorn" is derived, whilst the gold trimming of the Cypher represents the colour of Monday which is the day of birth of His Majesty. The Cypher rests on a background of dark blue, the colour of righteous kingship, contained within a lotus bud frame marked out in gold and green, the mixture of which two colours signifies the power and might of His Majesty's day of birth. The lotus bud frame begets inspiration from the shape of its foremost predecessor -- the frame which enclosed the Great Unalome insignia of the Royal Seal of State of His Majesty King Buddha Yodfa Chulalok the Great (Rama I), founder of the Chakri Dynasty. Surrounding the outer parts of the frame are the Five Royal Regalia, deemed to embody the symbol of Kingship itself. Placed on top of the Royal Cypher is the Great Crown of Victory with the Unalome insignia which Unalome includes within it the sequence number of this reign. The Sword of Victory and the Royal Whisk of the Yak's Tail lie to the right of the Emblem while on the left of the Royal Emblem are placed the Royal Sceptre and the Royal Fan, and, lastly, below the Royal Cypher rest the Royal Slippers.

The Great Crown of Victory represents the great burden bearing down on the person of His Majesty for the sake of his people's happiness. The Sword of Victory symbolises His Majesty's responsibility to protect the Kingdom from all harm threatening it. The Royal Sceptre signifies His Majesty's Royal virtues to bring forth peace and stability to the Kingdom. The Royal Whisk and the Royal Fan symbolise His Majesty's righteousness as a ruler in relieving the suffering and hardship of His subjects. The Royal Slippers represent His Majesty's care in fostering the sustenance and welfare throughout the Kingdom. Standing tall behind the Great Crown of Victory is the Great Umbrella of State trimmed with bands of gold. At the top of the Umbrella of State is the lotus bud finial showing Brahma Faces while the lowest tier of the Umbrella is decorated with golden Champa bouquets representing the extension in all directions yonder of His writ and authority. On the lowest part of the Emblem run stretches of green-gold ribbon, trimmed in gold, bearing the words "The Coronation of King Rama X B.E. 2562 (2019)". At the right tip of the ribbon stands the purple Kojasi holding up a Seven-tiered Umbrella representing the Armed Forces. On the left tip of the ribbon stands the white Ratchasi holding a second Seven-tiered Umbrella which represents the Civil Service, which left and right together form the two pillars of public service. On the inner side of the shafts of the two Umbrellas, there are golden Naga tracteries denoting the year of the dragon, the year of His Majesty's birth. The golden colour of the Naga tracteries signifies the prosperity for the nation and her people.

บทที่ ๑

พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐

เสด็จพระราชสมภพ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรไทย รัชกาลที่ ๑๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เสด็จทรงราชย์สืบสันตติวงศ์ตามธรรมเนียมราชประเพณีที่แผ่นดินว่างกษัตริย์ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๕ เวลา ๑๗ นาฬิกา ๔๕ นาที ตรงกับวันจันทร์ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะโรง จัตวาศก อธิवार จุลศักราช ๑๓๑๔ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต นับเป็นปีที่ ๗ แห่งการเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระเชษฐภคินี ๑ พระองค์ คือ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี และพระกนิษฐภคินี ๒ พระองค์ คือ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

ต่อมาเมื่อทรงเจริญพระชนมายุได้ ๑ พรรษา พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทานพระนาม ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ทรงเป็นผู้ตั้งถวายตามดวงพระชะตา ว่า

"สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
บรมจักรยาธิศรสันตติวงศ์
อภิคุณูปการมหิตลาดุลเดช
กิตติสิริสมบูรณสวางควัฒน์

เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ
เทเวศรธำรงสุบริบาล
ภูมิพลนเรศวรางกูร
บรมขัตติยราชกุมาร"

ทรงอธิบายว่าเป็นพระมงคลนามตามพระราชตระกูล คือได้อัญเชิญพระนามฉายาในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ผู้ทรงเป็นพระปัยกาธิราช ซึ่งปรากฏในขณะทรงพระผนวชว่า "วชิรญาณ" ผสมกับ "อลงกรณ" จากพระนาม "จุฬาลงกรณ" ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

ทรงเข้ารับการศึกษา

ทรงเข้าศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ ๑ เมื่อเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขณะพระชนมายุ ๔ พรรษา ณ โรงเรียนจิตรลดา ในระดับชั้นอนุบาล ซึ่งตั้งอยู่ ณ พระที่นั่งอุดร ในพระราชวังดุสิต ต่อมาโรงเรียนย้ายไปตั้งในบริเวณพระราชฐานสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ทรงศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ แล้วจึงเสด็จไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ

วันที่ ๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๘ เสด็จไปประเทศอังกฤษ ทรงเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนคิงส์มีด เมืองซีฟอร์ด แคว้นซัสเซกส์ ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๐๘ หลังจากนั้น ทรงศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนมิลล์ฟีลด์ เมืองสตรัท แคว้นซอมเมอร์เซท จนถึงเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓

นับแต่ยังทรงพระเยาว์ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระอุปนิสัยโปรดความมีระเบียบวินัย และสนพระราชหฤทัยในกิจการเกี่ยวกับกองทัพอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากขณะที่ประทับอยู่ในประเทศไทย ได้เสด็จไปทรงเยี่ยมที่ตั้งกองทหารหน่วยต่าง ๆ ทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ในความเป็นอยู่ของทหารและตำรวจที่ปฏิบัติราชการป้องกันประเทศเป็นเนืองนิตย์ ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จจากประเทศอังกฤษไปทรงศึกษาต่อในวิชาการทหาร ณ ประเทศออสเตรเลีย

เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓ ทรงเข้ารับการศึกษาระดับเตรียมทหารที่โรงเรียนคิงส์เขตพารามิตา นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย ทรงศึกษาอยู่จนถึงเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๔

พุทธศักราช ๒๕๑๕ ทรงเข้าศึกษาในวิทยาลัยการทหารชั้นสูงที่วิทยาลัยการทหารคันทอน กรุงแคนเบอร์รา นับตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกเป็นต้นไป หลักสูตรของวิทยาลัยการทหารแห่งนี้แบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ ภาควิชาการทหาร รับฝึกชอบและดำเนินการโดยกองทัพบกออสเตรเลีย นักเรียนที่สำเร็จตามหลักสูตรนี้จะได้เป็นนายทหารยศร้อยโท ส่วนอีกภาคหนึ่งเป็นการศึกษาวิชาสามัญระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์รับฝึกชอบการวางหลักสูตร แบ่งออกเป็นสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ อักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ นักเรียนนายร้อยที่ผ่านหลักสูตรดังกล่าวจะได้รับปริญญาตรีตามสาขาวิชาที่เลือกศึกษา พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเลือกศึกษาในสาขาวิชาอักษรศาสตร์ ทรงสำเร็จการศึกษาเมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๘

พุทธศักราช ๒๕๒๐ ถึงพุทธศักราช ๒๕๒๑ ทรงเข้ารับการศึกษที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรประจำชุดที่ ๕๖

พุทธศักราช ๒๕๒๗ ถึงพุทธศักราช ๒๕๓๐ ทรงศึกษาด้านกฎหมาย และทรงได้รับปริญญานิติศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พุทธศักราช ๒๕๓๓ ทรงเข้ารับการศึกษ ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรแห่งสหราชอาณาจักร

ทรงเข้ารับการศึกษาทางการทหาร

พุทธศักราช ๒๕๑๘ ทรงเข้ารับการศึกษาเพิ่มเติม และทรงศึกษางานด้านการทหารในประเทศออสเตรเลีย โดยทุนของกระทรวงกลาโหม และทรงประจำการ ณ กองปฏิบัติการทางอากาศพิเศษ ที่นครเพิร์ธ รัฐออสเตรเลียตะวันตก ประเทศออสเตรเลีย

หลักสูตรที่ทรงอบรม

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรับการฝึกอบรมหลักสูตรทางการทหาร และการบิน ได้แก่ หลักสูตรวิชาอาวุธพิเศษ การทำลายและยุทธวิธีการบินนอกแบบ หลักสูตรต้นหนชั้นสูง หลักสูตรการลาดตระเวนและต้นหนชั้นสูง และหลักสูตรส่งทางอากาศ

ระหว่างเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ ถึงเดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ทรงเข้าศึกษา หลักสูตรการบินเฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไปแบบ UH-1H ของบริษัทเบลล์ จำนวนชั่วโมงบิน ๕๘.๓๖ ชั่วโมง และทรงเข้าศึกษาหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์โจมตีแบบ AH-1H คอบรา ของบริษัทเบลล์ จำนวนชั่วโมงบิน ๑ ชั่วโมง

ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ทรงเข้ารับการศึกษา ตามโครงการช่วยเหลือทางทหารของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา ที่ฟอร์ตแบรกก์ รัฐนอร์ทแคโรไลนา สหรัฐอเมริกา ตามหลักสูตรต่อไปนี้

- หลักสูตรอาวุธประจำกายและเครื่องยิงลูกระเบิด
- หลักสูตรการปฏิบัติการพิเศษ
- หลักสูตรต่อต้านการก่อการร้าย
- หลักสูตรการสงครามแบบกองโจร
- หลักสูตรการฝึกการดำรงชีพ
- หลักสูตรส่งทางอากาศ (ทางบกและทางทะเล)

เดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ทรงเข้าศึกษาหลักสูตรการบิน เฮลิคอปเตอร์ ใช้งานทั่วไปแบบ UH-1H และเฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไปแบบ UH-1N ของบริษัท เบลล์ จำนวนชั่วโมงบิน ๒๔๘.๕๖ ชั่วโมง

เดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ทรงเข้ารับการศึกษหลักสูตรการฝึกบิน เฮลิคอปเตอร์โจมตีคิควาธ (แบบ UH-1H ของบริษัทเบลล์) ของกองทัพบกไทย จำนวนชั่วโมงบิน ๕๔.๕๐ ชั่วโมง

เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๔ ทรงเข้ารับการ ศึกษา หลักสูตรการฝึกบินเครื่องบินปีกติดลำตัว แบบ Siai-Marchetti SF 260 MT จำนวนชั่วโมงบิน ๑๗๒.๒๐ ชั่วโมง

เดือนมีนาคมถึงเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ ทรงเข้ารับการศึกษหลักสูตรการฝึกบิน เครื่องบินปีกติดลำตัว แบบ Cessna T-37 จำนวนชั่วโมงบิน ๒๔๐ ชั่วโมง

เดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร กิจกรรมทางทหารและตำรวจที่ประเทศอังกฤษ เบลเยียม สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เนเธอร์แลนด์ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และออสเตรีย

เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ถึงเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๖ ทรงเข้าศึกษาหลักสูตร การบินเปลี่ยนแบบเป็นเครื่องบินขับไล่แบบ F-5 (พิเศษ) รุ่นที่ ๘๓ (พุทธศักราช ๒๕๒๖) ATW และหลักสูตรเครื่องบินขับไล่ขั้นสูง รุ่นที่ ๔๓ (พุทธศักราช ๒๕๒๖) AVW ที่ฐานทัพอากาศวิลเลียมส์ รัฐออริโซนา สหรัฐอเมริกา จำนวนชั่วโมงบินมากกว่า ๒,๐๐๐ ชั่วโมง

นอกจากทรงผ่านการฝึกอบรมเครื่องบินรบจนมีพระปรีชาสามารถและมีจำนวนชั่วโมงบิน สูงมากแล้ว พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงศึกษาหลักสูตรนักบินพาณิชย์จากสถาบัน การบินพลเรือน ทรงสอบได้ใบอนุญาตนักบินพาณิชย์ตรี และต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๔๗ ได้ทรง เข้าศึกษาหลักสูตรนักบินพาณิชย์เอก จากบริษัทการบินไทย จนกระทั่งทรงสำเร็จการศึกษา และทรง ทำการบินด้วยเครื่องบินพาณิชย์จริง ทรงได้รับใบอนุญาตเป็นกัปตันเครื่องบินโบอิง 737

พระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย

พุทธศักราช ๒๕๑๕ เนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ทรงบรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย ได้เสด็จกลับประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งการพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ให้ดำรงพระอิสริยยศ "สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร" ตามโบราณราชประเพณี ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต โดยกำหนดการพระราชพิธีเป็น ๔ วัน คือ

วันที่ ๒๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

เวลา ๑๐ นาฬิกา ๓๐ นาที มีพระราชพิธีจารึกพระสุพรรณบัฏ และพระราชลัญจกร ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

วันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

เวลา ๑๕ นาฬิกา มีพระราชพิธีศรีสัจปานกาล เสด็จนำพระพิพัฒน์สัตยา ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที มีพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

เวลา ๑๒ นาฬิกา มีพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต ปราบกฎพระนามตามจารึกพระสุพรรณบัฏว่า

"สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช	เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ
บดินทรเทพยวรางกูร	สิริกิติ์สมบูรณสวางควัฒน์
วรวัชคิยราชสันตติวงศ์	มหิตลพงศอดุลยเดช
จักรีนเรศยุพราชวิสุทธิ	สยามมกุฎราชกุมาร"

อนึ่ง ในวันเดียวกันนี้ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๓๐ นาที พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ได้เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในการนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ได้ทรงถวายสัตย์ปฏิญาณว่า "จะทรงปฏิบัติราชการแผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ชาติ ศาสนา และประชากรทั้งปวง" และทรงถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาตามโบราณราชประเพณี

วันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

เวลา ๗ นาฬิกา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทรงบาตรร่วมกับประชาชน ณ พลับพลาท้องสนามหลวง แล้วเสด็จออกให้ประชาชนเฝ้าทูลละอองพระบาท

ต่อมา เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระบรมวงศานุวงศ์เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทถวายพระพรแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ณ ศาลาคุสิศาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต

พระราชพิธีแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะและทรงผนวช

พระราชพิธีแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะ

พระราชพิธีนี้ คือการประกาศพระองค์ท่ามกลางสังฆมณฑลว่าเป็นผู้เข้าถึงพระพุทธศาสนา สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงคิดแบบแผนธรรมเนียมขึ้นโดยทรงเห็นว่า ศาสนาอื่น ๆ มีพิธีให้บุตรหลาน เข้าถึงพระผู้เป็นเจ้าตามสกุล แม้องค์พระมหากษัตริย์ของไทยซึ่งทรงดำรงฐานะประมุขของประเทศ ก็ทรงยึดถือระเบียบปฏิบัติตามโบราณราชประเพณี คือ ทรงเป็นพุทธมามกะ และองค์อัครศาสนูปถัมภก ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชโอรสที่จะเสด็จไปทรงศึกษาต่อยังต่างประเทศ เข้าพิธีประกาศพระองค์เป็นพุทธมามกะก่อนเดินทาง และถือเป็นพระราชประเพณีสืบมา

ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ จะเสด็จไปทรงศึกษา ณ โรงเรียนคิงส์มีด เมืองซีฟอร์ด แคว้นซัสเซกส์ ประเทศอังกฤษ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๕ นั้น เนื่องด้วยการศึกษาในต่างประเทศ ต้องใช้เวลานานและอยู่ท่ามกลางชนชาวศาสนาอื่น พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้กำหนดพระราชพิธีแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๕ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จากนั้นได้เสด็จไปทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ ๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๕

พระราชพิธีทรงผนวช

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชศรัทธาในพระบรมพุทโธศาสนา จึงเสด็จออกผนวชเพื่อสนองพระเดชพระคุณพระราชบุพการี และเพื่อทรงศึกษาตลอดจนปฏิบัติตามพระธรรมวินัย พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กำหนดพระราชพิธีทรงผนวชขึ้น เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมี สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (วาสน์ วาสโน) เป็นพระราชอุปัชยาจารย์ สมเด็จพระญาณสังวร เป็นพระราชกรรมวาจาจารย์ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้รับการถวายพระสมณนามว่า "วชิราลงกรโณ" ประทับจำพรรษา ณ พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเวลา ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๖ ถึงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ ตลอดระยะเวลาแห่งการผนวชนั้น ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานาประการ อาทิ ทรงร่วมทำวัตรเช้า-เย็น ทำสังฆกรรม สดับพระธรรมเทศนา และทรงศึกษาพระธรรมวินัยร่วมกับพระภิกษุอื่น ๆ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงรับภัตตาหารบิณฑบาตจากพระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการและประชาชน ณ สถานที่ต่าง ๆ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงสักการะสมเด็จพระสังฆราช และพระเถระชั้นผู้ใหญ่ ณ พระอารามต่าง ๆ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงสักการะพระพุทธรูปสำคัญ เจดียสถาน และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในส่วนภูมิภาค และเสด็จออกให้คณะสงฆ์และคณะบุคคลต่าง ๆ เข้าเฝ้าถวายสักการะเป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลาสิกขา เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ เวลา ๑๐ นาฬิกา ๓๐ นาที จากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินไปถวายสักการะทูลลาสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน) ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร และเสด็จพระราชดำเนินกลับพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ในตอนบ่ายวันเดียวกัน เสด็จพระราชดำเนินโดยเครื่องบินพระที่นั่งไปยังพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร เพื่อเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ถวายพระราชกุศลแล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับ

พระราชโอรสและพระราชธิดา

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชธิดา ๒ พระองค์
และพระราชโอรส ๑ พระองค์ ดังนี้

๑. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณี
สิริพัชร มหาวัชรราชธิดา
ประสูติเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑
๒. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา
ประสูติเมื่อวันที่ ๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐
๓. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร
ประสูติเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

เสด็จขึ้นทรงราชย์

วันที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๒ นาที พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จสวรรคต ณ โรงพยาบาลศิริราช สิริพระชนมพรรษา ๘๘ พรรษา ทรงครองสิริราชสมบัติได้ ๗๐ ปี จากนั้น วันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ได้นำความกราบบังคมทูลอัญเชิญ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๒ วรรคสอง ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ในการนี้ทรงมีพระราชดำรัสตอบการรับทรงราชย์ ความว่า

"ตามที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภา ได้กล่าวในนามของปวงชนชาวไทย เชิญข้าพเจ้าครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ว่าเป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ตราว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น ข้าพเจ้าขอตอบรับ เพื่อสนองพระราชปณิธานและเพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวไทยทั้งปวง"

พระราชดำรัส ในโอกาสที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต วันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

พระราชกรณียกิจในฐานะพระรัชทายาท แห่งพระบรมราชวงศ์

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้รับการปลูกฝังความรักประเทศชาติและคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชน มาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ พระองค์ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ทรงตระหนักถึงสภาพบ้านเมืองและความเป็นอยู่ของราษฎรเป็นอย่างดี จึงได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ เป็นอันมาก เพื่อยังความสุขความเจริญก้าวหน้าแก่บ้านเมืองและชาวไทยทุกถิ่นฐาน รวมถึงพระราชกรณียกิจด้านต่างประเทศ และในฐานะที่ทรงดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ก็ได้ทรงสนองพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ในด้านต่าง ๆ ทั้งใน และต่างประเทศ ประมวลพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ด้านการทหาร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านการทหาร ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยเสด็จสมเด็จพระบรมชนกนาถไปทรงเยี่ยมที่ตั้งกองทหารหน่วยต่าง ๆ และกองทหารในพื้นที่ที่ต้องรักษาความสงบสุขจากภัยผู้ก่อการร้าย ทรงเข้าพระราชหฤทัยในการรักษาชาติบ้านเมือง และเสด็จพระราชดำเนินไปร่วมในพิธีพระราชทานเพลิงศพวีรชนทหารหาญ ตำรวจ และสมาชิกกองอาสา รักษาคนแดน ที่พลีชีวิตเพื่อปกป้องประเทศชาติ ทรงห่วงใยความเป็นอยู่ของทหารและครอบครัว ตลอดจนมา จึงทรงมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาวิชาทหาร เพื่อรักษาชาติไทยให้แข็งแกร่งมั่นคงในอนาคต ทรงเริ่มต้นศึกษาด้านการทหารบก ณ ประเทศออสเตรเลีย เมื่อทรงศึกษาสำเร็จตามหลักสูตร ได้ประดับยศนายทหารยศร้อยโท และทรงเข้าฝึกเพิ่มเติมเพื่อความชำนาญ ทรงเข้าประจำการ ณ กองปฏิบัติการทางอากาศพิเศษที่นครเพิร์ธ รัฐออสเตรเลียตะวันตก

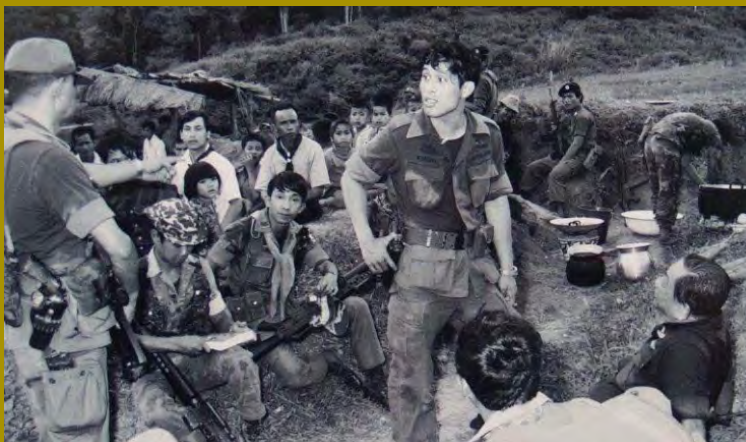
เมื่อเสด็จนิวัตประเทศไทย กระทรวงกลาโหมได้ทูลเกล้าฯ ถวาย พระยศทั้ง ๓ เหล่าทัพ พระยศสูงสุด คือ พลเอก พลเรือเอก และพลอากาศเอก ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจด้านการทหาร อย่างเต็มพระราชกำลังความสามารถ แม้เป็นพระราชภารกิจเสี่ยงอันตรายก็ตาม ทรงเข้าร่วม ปฏิบัติการรบเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทรงคุ้มกันพื้นที่บริเวณ รอบค่ายผู้อพยพชาวกัมพูชาที่หนีภัยจากประเทศของคนเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารประเทศไทย เป็นจำนวนมาก ณ เขาล้าน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดตราด เพื่อผดุงมนุษยธรรมแก่ผู้ลี้ภัย ที่ประสบความทุกข์ยากแสนสาหัสให้ดำรงอยู่ได้อย่างปลอดภัย

ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพทางการทหาร ทรง ใฝ่พระราชหฤทัยในการศึกษาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติแก่บรรดาทหารใต้บังคับบัญชาอย่าง เป็นระเบียบ ทรงปรับปรุงการฝึกทหารทั้งด้านความรู้ และเทคนิคการฝึกอย่างเป็นสากล ทรงทดสอบ ความรู้ของผู้เรียนเป็นระยะๆ เพื่อให้กำลังพลของทหารรักษาพระองค์มีความรู้ ความสามารถ และความเข้มแข็งสง่างาม

ทรงเป็นพระอาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารบก เสนาธิการทหารเรือ และเสนาธิการทหารอากาศ ทรงมีพระวิริยอุตสาหะศึกษาวิทยาการใหม่ ๆ ทรงแปลตำราต่างประเทศ รวมทั้งทรงถ่ายทอดประสบการณ์ที่ทรงได้รับการฝึกภาคสนาม การกระโดดร่ม และพระราชทานคำแนะนำแก่นายทหาร นักเรียน ทำให้การฝึกสอนได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินเยือนนานาประเทศ ทั้งการเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์สมเด็จพระบรมชนกนาถ หรือเสด็จพระราชดำเนินอย่างเป็นทางการ และส่วนพระองค์ เพื่อกระชับสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศทุกโอกาส โปรดให้จัดเวลาเพื่อทรงศึกษาดูงานด้านการทหารในประเทศนั้น ๆ เสมอ เช่น เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๕ เสด็จทอดพระเนตรกิจการทหารอากาศ ณ ประเทศบรูไน ทอดพระเนตรการยิงจรวดต่อสู้อากาศยานแบบแรปเพียร์ การปล่อยเครื่องบินจำลองบังคับด้วยวิทยุ และสาธิตการทำลายเครื่องบิน จำลองบังคับวิทยุ และทรงร่วมทดสอบค้นหาเป้าบินด้วย และเมื่อเสด็จเยือนสาธารณรัฐอินเดีย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทอดพระเนตรกิจการกองทัพเรือด้านการต่อเรือ อยู่ต่อเรือ และกิจการทหารด้านบริหารวิทยาลัยนักเรียนนายร้อยรวมเหล่า กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ รวมถึงอาคารสถานศึกษา และที่พักของนักเรียนนายร้อย เป็นต้น

ทรงเห็นความสำคัญในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขเหล่าทหารผู้ได้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมพลรบขัณฑ์ทหารในถิ่นทุรกันดาร พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนการศึกษาแก่บุตรของทหาร ทรงรับอุปการะเด็กกำพร้าจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พระราชทานทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือจนกว่าจะมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณและเป็นความภาคภูมิใจของกองทัพและปวงชนอย่างยิ่ง

ด้านการเกษตร

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักในความสำคัญของการเกษตรซึ่งเป็นหัวใจหลักด้านเศรษฐกิจของชาติ ทั้งมีพระราชประสงค์จะทรงดำรงรักษาความผูกพันระหว่างสถาบันกษัตริย์กับเกษตรกรตามรอยพระราชูปถัมภ์

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงปฏิบัติพระราชกิจในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ อันเป็นพระราชพิธีสร้างขวัญกำลังใจแก่เกษตรกรประจำปี ส่วนในการอื่น ๆ เสด็จไปทรงเป็นประธานในการทำนาสาธิตโดยการใช้ปุ๋ยหมัก ณ บริเวณบึงไผ่แขก ตำบลคอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงหว่านข้าวและเกี่ยวข้าวพันธุ์ปทุมธานี ๑ ที่บ้านนาป่า ตำบลบางงาม อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๕ เพื่อช่วยเหลือราษฎรในท้องถิ่นให้ได้มีเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ และนำไปปรับปรุงงานเกษตรกรรมของตนให้ได้ผลผลิตมากขึ้น สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้อย่างยั่งยืน

ทรงยึดแนวทางการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการดูแลช่วยเหลือราษฎรในเรื่องปัญหาดินและน้ำในลักษณะต่าง ๆ โดยมีพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาแหล่งน้ำในหลายพื้นที่ เช่น ศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาค้ำจวนเกษตรกรรมเกษตรวิชญา บ้านกองแหะ อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านภูแบชีรา อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี การสร้างอ่างเก็บน้ำ พร้อมระบบส่งน้ำ เพื่อบรรเทาปัญหาขาดแคลนน้ำให้ราษฎรหลายหมู่บ้านในตำบลหนองแคน และตำบลคงมอน อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

นอกจากนี้ ยังเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมแหล่งเกษตรกรรมต่าง ๆ อาทิ โครงการปศุสัตว์ที่ตำบลมูโนะ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา สถานที่สร้างอ่างเก็บน้ำสำหรับหมู่บ้านกกคู อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เป็นต้น

ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสับเปลี่ยนงานด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตั้งแต่ครั้งโดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ไปทรงเยี่ยมราษฎรในชนบทเมื่อทรงพระเยาว์ ด้วยทรงตระหนักว่าสุขภาพพลานามัยประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ พระราชกรณียกิจแทนพระองค์ส่วนหนึ่ง คือ กิจการด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ถือเป็นงานที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการดูแลประชากรของชาติให้ผาสุกปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ คือ การสร้างโรงพยาบาล พระราชกรณียกิจด้านการแพทย์และการสาธารณสุขที่ทรงปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ได้สร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ด้วยพระราชหฤทัยที่เปี่ยมด้วยพระเมตตาธรรม ทรงเป็นแบบอย่างของการทำความดี พระเกียรติคุณจึงเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนชาวไทยและนานาชาติ ได้แก่

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นปัญหาความขาดแคลนด้านการแพทย์ และการบริการสาธารณสุขในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล โดยเฉพาะพื้นที่ซึ่งในอดีตรู้จักกันว่าเป็นพื้นที่สีแดง และสี่ชมพู เพราะมีการแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ การให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขมีอุปสรรค ไม่สามารถทำได้เพียงพอ และทั่วถึงจึงได้พระราชทานโครงการก่อสร้าง "โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช" ขึ้นในท้องที่ดังกล่าวทั่วประเทศ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๐ นับถึงปัจจุบันจำนวน ๒๑ แห่ง ดังนี้

๑. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเชียงของ จังหวัดเชียงราย
๒. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
๓. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว จังหวัดน่าน
๔. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
๕. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
๖. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเด่นชัย จังหวัดแพร่
๗. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเคอ์อุม จังหวัดอุบลราชธานี
๘. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
๙. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกระนวน จังหวัดขอนแก่น
๑๐. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชภูมินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
๑๑. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชธาตุพนม จังหวัดนครพนม
๑๒. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
๑๓. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
๑๔. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชค่านซ้าย จังหวัดเลย
๑๕. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชบ้านคุง จังหวัดอุดรธานี
๑๖. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
๑๗. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง จังหวัดราชบุรี
๑๘. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๑๙. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
๒๐. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสายบุรี จังหวัดปัตตานี
๒๑. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา จังหวัดยะลา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์ และทรงเปิดโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด้วยพระองค์เอง ทั้ง ๒๑ แห่ง ทรงจัดตั้งมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ทำหน้าที่ช่วยเหลือ และสนับสนุนการบริหารงานโรงพยาบาลให้สามารถดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เปิดดำเนินการครบจนปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปตรวจเยี่ยมโรงพยาบาล แต่ละแห่งเป็นประจำ ทรงห่มเทพระวรกายและพระสติปัญญาเพื่อจะทำให้โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เจริญก้าวหน้า พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ทรงจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ที่ทันสมัย ทรงเยี่ยมเยียน และพระราชทานสิ่งของเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ผู้ป่วย ยังความปลื้มปิติ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณทั้งผู้ป่วยและผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลอย่างยิ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสแก่บุคลากรโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๔ ณ กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ความว่า

"ทุกคนที่ทำงานให้แก่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช จะต้องไม่ลืมว่าโรงพยาบาลมีกำเนิด มาจากความมุ่งมั่นปรารถนาอันแรงกล้าของคนไทยทั่วราชอาณาจักรที่ต้องการจะเห็นผู้ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารทุกหนแห่งได้รับความเอาใจใส่รักษาพยาบาลเป็นอย่างดี ให้ปลอดภัยจากความเจ็บไข้ โดยทั่วถึงเสมอหน้ากัน"

ในช่วง ๓ ทศวรรษที่ผ่านมา มีประชาชนเข้ารับบริการตรวจรักษาในโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั้ง ๒๑ แห่งหลายล้านคน ด้วยศักยภาพของโรงพยาบาลจึงประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ มาตรฐานสากล ISO 9002 การรับรองคุณภาพโรงพยาบาลตามกระบวนการ HA แต่ละแห่งมีคุณลักษณะพิเศษในด้านการรักษาประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพอนามัยอย่างทั่วถึง

ศูนย์โรคหัวใจ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลจัดตั้งอาคารศูนย์โรคหัวใจ เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา และรักษาโรคหัวใจแบบครบวงจร เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในวโรกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ พระราชทานนามอาคารว่า "ศูนย์โรคหัวใจ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ" ในการ จัดสร้างอาคารนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ขณะดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นประธานกรรมการอำนวยการจัดสร้างอาคาร ด้วยทรง เห็นว่า นอกจากจะสนองพระเดชพระคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรม ราชชนนีพันปีหลวงที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขแก่ชาวไทยทั้งปวง และเฉลิม พระเกียรติในโอกาสมหามงคลดังกล่าวแล้ว อาคารแห่งนี้จะอำนวยความสะดวกในด้าน การเรียน การสอน การวิจัย และการรักษาผู้ป่วยโรคหัวใจอย่างครบวงจรต่อไป

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ ปัจจุบัน คือศูนย์โรคหัวใจระดับชาติที่ใหญ่ และทันสมัยที่สุดในประเทศและในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย แพทย์และบุคลากรพร้อมให้การดูแลรักษา สอนพระราชปณิธานที่ทรงมี พระเมตตาปรารถนาให้ประชาชนทั้งหลายห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บ

พระราชทานอุปกรณ์การแพทย์และทุนการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย ทั้งครุภัณฑ์ รถพยาบาลฉุกเฉินแก่โรงพยาบาลทั่วประเทศ โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรักษาชีวิต และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย ตลอดจนทั้งพระราชทานหน่วยแพทย์เคลื่อนที่พระราชทานฯ ให้แก่ ประชาชนที่ประสบภัยพิบัติทั้งในประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน พระราชทานทุนแก่พยาบาลในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ตลอดระยะเวลาการศึกษา ๔ ปี จำนวน ๑๔ ทุน ดำเนินโครงการพัฒนาเครือข่ายสุขภาพ มารดาและทารก เพื่อครอบครัวของเด็กและเยาวชนไทยอีกด้วย

โครงการกาญจนาบาร์มี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงตระหนักถึงสาเหตุการเสียชีวิตของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่เป็น ปัญหาอันดับต้นของประเทศ ได้พระราชทานแนวทางให้จัดตั้งศูนย์บำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งเรียกว่าโครงการกาญจนาบาร์มี พระราชทานนามว่า "ศูนย์มหาวชิราลงกรณธัญบุรี" จังหวัดปทุมธานี เพื่อเกื้อกูลบำบัดรักษาผู้ป่วยอย่างครบวงจรเป็นแห่งแรกในประเทศไทย นอกจากนั้น ทรงมีพระมหา กรุณาธิคุณ โรงพยาบาลสงเคราะห์พระสงฆ์อาพาธในภูมิภาคเมื่อทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕๐ พรรษา ได้แก่ "โรงพยาบาล ๕๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ" ณ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อดูแลรักษา พระสงฆ์อาพาธ และประชาชนที่เจ็บป่วยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างกว้างขวาง

พระราชทานความช่วยเหลือในยามประสบภัยพิบัติ

ในภาวะที่ประเทศต้องเผชิญวิกฤติภัยร้ายแรง ทั้งอุทกภัย และวาตภัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จพระราชดำเนินไปช่วยเหลือเบื้องต้น พระราชทานสิ่งของที่จำเป็นในการดำรงชีพ ทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค จัดตั้งครัวพระราชทาน ดูแลสุขภาพอนามัย และบำบัดรักษาประชาชนที่ประสบภัยพิบัตินั้นตลอดมา ด้วยพระอัจฉริยภาพด้านการแพทย์และการสาธารณสุขทั้งทางตรง และทางอ้อม ได้สร้างสุขภาพที่ดีแก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งด้านวิชาการ และความก้าวหน้าของการแพทย์และสาธารณสุขอย่างกว้างขวาง

น้ำพระราชหฤทัยที่ทรงห่วงใยทุกข์สุขของอาณาประชาราษฎร์ ได้เสริมสร้าง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน แบ่งเบาพระราชภาระ และทรงดำเนินตามรอยพระยุคลบาทสมเด็จพระบรมชนกนาถทุกวิถีทาง เพื่อให้ราษฎรมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่แข็งแรงของชาติ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้น

ด้านการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพด้วยการให้การศึกษา เพราะการศึกษาจะสร้างโอกาสให้ได้เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ประกอบอาชีพ พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศโดยลำดับ ชาติที่จะเจริญรุ่งเรืองได้นั้น ย่อมเป็นผลจากประชาชนในชาติเป็นผู้มีการศึกษา มีความรู้ความสามารถที่จะร่วมกันพัฒนาบ้านเมืองจนเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ พระองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาทุกระดับ และได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจที่ถือเป็นคุณูปการยิ่งแก่วงการศึกษาไทยในระดับต่าง ๆ คือ

ระดับอนุบาลและประถมศึกษา

พระราชทานสถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลทหารมหาดเล็กราชวัลลภ

ระดับมัธยมศึกษา

พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นค่าก่อสร้างโรงเรียนมัธยมในดินทุรกันดาร ๖ แห่ง คือ โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา จังหวัดนครพนม กำแพงเพชร และสุราษฎร์ธานี โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี จังหวัดอุดรธานี สงขลา และฉะเชิงเทรา ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์ และทรงรับโรงเรียนทั้ง ๖ แห่ง ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ พระราชทานวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัย ทั้งส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินโครงการอันเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ได้แก่ โครงการอาชีพอิสระ เพื่อให้เยาวชนได้ใช้ความรู้ประกอบอาชีพเลี้ยงตน และครอบครัวเมื่อสำเร็จการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโรงเรียน และนักเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ ติดตามผลการจัดการศึกษา และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชธิดาทั้งสองพระองค์ เป็นผู้แทนพระองค์ เสด็จร่วมกิจกรรมของโรงเรียน อันเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและนักเรียน

ปัจจุบันมีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๑๓ แห่ง ได้แก่

๑. โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย จังหวัดระยอง
๒. โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ จังหวัดนนทบุรี

๓. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา ๑ นครพนม
๔. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา ๒ กำแพงเพชร
๕. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา ๓ สุราษฎร์ธานี
๖. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี ๑ อุครธานี
๗. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี ๒ สงขลา
๘. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี ๓ ฉะเชิงเทรา
๙. โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒน์ (วัดโบสถ์) ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ กรุงเทพมหานคร
๑๐. โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒน์ (วัดน้อยใน) ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ กรุงเทพมหานคร
๑๑. โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา) ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ กรุงเทพมหานคร
๑๒. โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒน์ (วัดประดู่) ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดสมุทรสงคราม
๑๓. โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดปทุมธานี

ระดับอุดมศึกษา

เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏ ๓๖ แห่งทั่วประเทศ ซึ่งพระราชทานปริญญาบัตร วันละ ๒,๐๐๐ คน เป็นเวลาต่อเนื่องกันถึงครึ่งเดือน จึงเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่บัณฑิตทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง

เยาวชนของชาติ

ทรงตระหนักว่าในทุกท้องถิ่น ผู้นำเยาวชนมีความสำคัญ เพราะจะทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่นของคนที่บังเกิดผลที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตน ส่วนรวม และประเทศชาติได้อย่างแท้จริงในอนาคต ทรงใส่พระราชหฤทัยในกิจกรรมของศูนย์เยาวชนตำบลทั่วประเทศ พระราชทานพระราชวโรกาสให้ผู้นำเยาวชนเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับพระราชทานธงประจำศูนย์เยาวชนตำบล เสด็จพระราชดำเนินในงาน "วันเยาวชนแห่งชาติ" วันที่ ๒๐ กันยายน ทุกปี พระราชทานเกียรติบัตรแก่เยาวชนดีเด่นที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ ทั้งระดับชาติ และนานาชาติ ทรงเป็นผู้แทนพระองค์ เสด็จฯ ไปในพิธีปฏิญาณตน และสวนสนามของลูกเสือ เนตรนารี และสมาชิกผู้บำเพ็ญประโยชน์ พระราชทานเหรียญลูกเสือสรรเสริญแก่ลูกเสือที่ประกอบคุณงามความดี สมควรยกย่องเป็นแบบอย่าง

ทรงห่วงใยสุขภาพ และอนามัยของเยาวชน โดยทรงสนับสนุนการกีฬาเยาวชนอย่างต่อเนื่อง พระราชทานรางวัลให้แก่การแข่งขันประเภทต่าง ๆ อาทิ ฟุตบอล มวยสากล พระราชทานไฟพระฤกษ์ และทรงเป็นประธานในการเปิดการแข่งขันกีฬาระดับต่าง ๆ พร้อมทั้งพระราชทานพระราชวโรกาสให้เยาวชนที่จะเดินทางไปแข่งขันในต่างประเทศเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับพระราชทานพระบรมราโชวาทเป็นข้อเตือนใจ เป็นขวัญและกำลังใจในการแข่งขันทุกครั้ง

การที่ประเทศชาติจะเจริญพัฒนา เยาวชนในชาติจะต้องเป็นผู้ที่แข็งแรงสมบูรณ์ทั้งกายและใจ เพราะจะเป็นกำลังของชาติในอนาคต จึงทรงเอาพระราชหฤทัยใส่กิจกรรมของเยาวชนทุกด้าน ทั้งการศึกษา การศาสนา รวมทั้งการกีฬา เพื่อให้เยาวชนเจริญเติบโต เข้มแข็ง เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพทั้งกาย วาจา และใจ

ด้วยพระราชปณิธานที่มุ่งมั่นจะสร้างโอกาสให้เยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชดำรินำพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และทรัพย์ที่ผู้บริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชนที่ยากจน ได้ศึกษาอย่างต่อเนื่อง พุทธศักราช ๒๕๕๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดทำ **"โครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร"** เป็นครั้งแรก และวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓ ทรงมีพระราชดำริจัดตั้ง **"มูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร"** (ม.ท.ศ.) ทรงเป็นองค์ประธานกรรมการ และประกอบด้วยหลายหน่วยงานร่วมกันรับผิดชอบ ได้แก่ กรมราชเลขาในพระองค์ฯ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำหน้าที่ส่งเสริมเยาวชนที่เรียนดี ขยันหมั่นเพียร ประพฤติดี มีคุณธรรม และมีฐานะยากจนที่กำลังจะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ให้สามารถศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาตามความต้องการ โดยไม่ผูกพันใช้ทุนคืน และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ทรงเปิดโอกาสให้เข้าทำงานเป็นข้าราชการบริพารในพระองค์ฯ ตามความสมัครใจ ทรงวางหลักการกระจายทุนให้ครอบคลุมทุกจังหวัด ดังทรงมีพระราชดำรัส ณ วังสฤโทยะ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ ความว่า

"เมื่อทำโครงการมาแล้ว จำเป็นต้องศึกษา ติดตาม และพัฒนาแผนในการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง การทำงานที่ได้ผลต้องศึกษาข้อมูล มีการปรับแผนให้ทันสมัย และมีความใส่ใจที่จะทำงานต่อเนื่อง..."

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานทุนการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดละ ๒ คน ทุนละ ๑๘,๐๐๐ บาท ต่อปีในสายสามัญ และทุนละ ๒๒,๐๐๐ บาทต่อปีในสายอาชีพ ต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษา ส่วนระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จะได้รับพระราชทานทุนการศึกษา คนละ ๕๕,๐๐๐ บาทต่อปี ซึ่งครอบคลุมทั้งค่าเล่าเรียน ค่าหอพัก และค่าอุปกรณ์การเรียน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราโชวาทในโอกาสที่นักเรียนทุนเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานทุนการศึกษาและโล่เชิดชูเกียรติ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ ณ วังสราญรมย์ ความว่า

"นักเรียนทุนทุกคน เมื่อได้รับโอกาสในการศึกษาสมดังที่ตั้งใจแล้ว ขอให้ใช้โอกาสอันนี้ พัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ พร้อมด้วยวิชาความรู้ ความฉลาดสามารถ และคุณธรรม ความประพฤติ จะได้นำคุณสมบัติทั้งนั้นไปใช้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง แก่บ้านเมืองได้ในอนาคต"

พระราชกรณียกิจนี้เป็นที่ซาบซึ้งใจแก่เยาวชน และครอบครัวของผู้ได้รับพระราชทานทุน สู้ที่จะพัฒนาได้ พระองค์ประจักษ์ดวงประทีปส่องความรุ่งเรืองให้อนาคตก้าวไปอย่างมั่นคง

ด้านสังคมสงเคราะห์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีน้ำพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตาคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานความห่วงใยในสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของปวงพสกนิกรชาวไทยอย่างยิ่ง ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในชนบททั่วประเทศ เพื่อทรงหาวิธีบำบัดความทุกข์ร้อนของราษฎร และทรงติดตามความก้าวหน้าโครงการตามพระราชดำรินในสมเด็จพระบรมชนกนาถ และสมเด็จพระบรมราชชนนี อย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งพระราชทานพระราชวินิจฉัย ทรงแนะนำ และส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อให้ราษฎรอยู่ดีมีสุข ชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ และทรงรับรองโครงการกุศลต่าง ๆ ไว้ในพระราชูปถัมภ์จำนวนมาก อาทิ มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช มูลนิธิกาญจนบุรี มูลนิธิเพื่อการศึกษามัธยมพัชรกิติยาภา เป็นต้น

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชหฤทัยห่วงใยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนที่ด้อยโอกาส และขาดแคลน ทรงมีพระราชอุทิศสาหะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานครหลายแห่ง อาทิ ชุมชนแออัดเขตพระโขนง คลองเตย ยานนาวา สัมพันธวงศ์ ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางรัก และสาทร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสิ่งของที่จำเป็น ได้แก่ เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องกีฬา เครื่องดับเพลิง ฯลฯ และโปรดเกล้าฯ ให้กรมทหารในบังคับบัญชาของพระองค์ร่วมกับประชาชนพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทั้งยังพระราชทานพระราชทรัพย์สนับสนุนโครงการของชุมชน อาทิ โครงการพัฒนาเด็กเล็กที่ขาดแคลน โครงการปราบปรามยาเสพติดในหมู่เยาวชนชุมชนแออัดคลองเตย เพื่อให้เยาวชนผู้ด้อยโอกาสเติบโตเป็นพลเมืองดี และเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าในการพัฒนาประเทศในอนาคต

ในยามที่ประเทศชาติประสบเหตุการณ์ร้ายแรงจากผู้ไม่ประสงค์ดี แม้จะอยู่ไกลแสนไกล หรือมีอันตรายรอบค่าน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็มิได้ทรงหวาดหวั่น เสด็จพระราชดำเนินไป ทรงเยี่ยมเยียนพระราชทานกำลังใจ และพระราชทานพระบรมราชนุเคราะห์แก่ทหาร ตำรวจ พลเรือน และครอบครัวที่ได้รับบาดเจ็บอย่างทั่วถึง ตลอดจนเมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติภายในประเทศ หรือต่างประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงมีน้ำพระราชหฤทัยห่วงใย โดยจะทรงติดตามข่าวสาร ความเป็นอยู่ของผู้ประสบภัยอย่างใกล้ชิด และพระราชทานสิ่งของจำเป็นเพื่อบรรเทาความทุกข์ ตามสถานการณ์โดยเร่งด่วนดังเช่นเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิถล่ม ๖ จังหวัดภาคใต้ของไทย เมื่อปลาย พุทธศักราช ๒๕๔๗ มีผู้เสียชีวิตทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ประมาณ ๕,๐๐๐ คน พระองค์ได้ พระราชทานโลงศพจำนวนมากผ่านกองทัพอากาศ ครั้นเกิดอุทกภัยในจังหวัดต่าง ๆ แต่ละครั้ง รวมถึง อุทกภัยครั้งใหญ่ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๔ ประชาชนขาดแคลนอาหาร และน้ำดื่ม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ถวายถุงยังชีพพระราชทานแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร และพระราชทานอาหาร น้ำดื่ม และถุงยังชีพแก่ประชาชนผู้ประสบทุกข์ภัย พร้อมทั้งจัด หน่วยแพทย์เคลื่อนที่พระราชทานฯ ตรวจรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นด้วย เมื่อเกิดภัยพิบัติในต่าง ประเทศ อาทิ พายุไซโคลนนาร์กิสพัดทำลายที่ประเทศเมียนมา เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๑ และเหตุการณ์ สึนามิที่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๔ พระองค์ได้พระราชทานอาหาร และเครื่องอุปโภค ที่จำเป็นช่วยเหลือผู้ประสบภัยเช่นเดียวกัน

ด้านการพระศาสนา

พระราชศรัทธาที่ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงเป็นที่ประจักษ์ ทั้งจากที่ทรงประกาศพระองค์เป็นพุทธมามกะ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๘ ทรงผนวชเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๐ ทรงตระหนักถึงความเจริญของประเทศต้องก้าวไปพร้อมกับการรักษานบธรรมนียมทางศาสนา เพื่อรักษาชาติไทยให้ดำรงอยู่ ทรงมีพระจริยวัตรที่นอบน้อมต่อพระเถรานุเถระ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเนื่องในพระพุทธศาสนาทุกโอกาส และเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์เป็นประจำ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นต้นมา คือ พระราชพิธีเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) ตามฤกษ์ฤกษ์ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระราชพิธีสำคัญในพระพุทธศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา พระราชพิธีอุปสมบทนาคหลวง และเสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน

ส่วนการพระราชพิธีจร ได้แก่ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในการพระราชพิธียกเศวตฉัตรถวายพระประธานทรงหล่อพระพุทธรูปองค์จำลอง และทรงยกช่อฟ้าพระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร เสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าห่มองค์พระปฐมเจดีย์ทรงประกอบพิธีเชิญระฆังและกระเบื้องประดิษฐานที่ได้อิศรวรวัชระพระมงกุฎองค์พระปฐมเจดีย์ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม เสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าห่มองค์พระบรมธาตุ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เสด็จพระราชดำเนินไปทรงยกฉัตรพระมหาเจดีย์วัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงยกช่อฟ้าอุโบสถวัดต่าง ๆ ทรงคัดถวายลูกนิมิตในพิธีพระราชทานวิสุงคามสีมา ทรงหล่อพระพุทธรูป และทรงยกฉัตรกางกั้นพระพุทธรูปสำคัญที่เป็นพระประธานในพระวิหาร หรือพระอุโบสถ เป็นต้น

พุทธศักราช ๒๕๓๘ ทรงเป็นประธานการสร้าง "พระพุทธรูปทองคำอุทิศโมกษาศาสดา" ณ หน้าผาเขาชีจรรย์ในวัดญาณสังวราราม อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และเพื่อเป็นพระพุทธรูปแกะสลักหินประจำรัชกาลที่ ๙ โดยทรงเอาพระทัยใส่ในการสร้างอย่างใกล้ชิด ทรงควบคุมการวาดภาพพระพุทธรูปบนหน้าผาเขาชีจรรย์ด้วยระบบเลเซอร์ และทรงแกะสลักด้วยพระองค์เองเป็นปฐมฤกษ์

ศาสนาอื่น ๆ

นอกจากการพระพุทธศาสนาแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเนื่องในกิจกรรมของศาสนาอื่น ทั้งเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์สมเด็จพระบรมชนกนาถ และในพระราชฐานที่ทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภกทุกศาสนาในพระราชอาณาจักร ได้แก่ ทรงเป็นประธานในการพระราชพิธีตรียัมปวาย-ศรีปวาย ของศาสนาพราหมณ์ในพระราชสำนัก ทรงเปิดงานเมาลิกกลาง ของศาสนาอิสลาม ทรงร่วมกิจกรรมส่งเสริมคริสต์ศาสนา ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะกิจกรรมศาสนาอิสลาม ซึ่งทรงสนพระราชหฤทัยในหลักการศาสนา ปรัชญา และกฎหมาย ทรงเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาในระดับอุดมศึกษา เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทรงช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมทดสอบการอ่านพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานเป็นประจำทุกปี

ด้านศิลปวัฒนธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ แทนพระองค์สมเด็จพระบรมชนกนาถ และสมเด็จพระบรมราชชนนี เกี่ยวกับการด้านศิลปวัฒนธรรม และจารีตประเพณีในวาระสำคัญต่าง ๆ อาทิ เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ณ วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เมื่อเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ พิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ และศาลหลักเมืองของจังหวัดต่าง ๆ ตลอดจน เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปในการเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ โดยในแต่ละครั้ง ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑ์สถานและโบราณสถานสำคัญของประเทศนั้น ๆ ด้วย

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงมีพระราชหฤทัยตั้งมั่นที่จะทรงสืบสานพระราชปณิธานในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เพื่อดำรงไว้ซึ่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของชาตินานาประการ อาทิ

ภาษาและวรรณศิลป์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยในด้านอักษรศาสตร์ ทรงสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานวรรณกรรมของชาติ โดยทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (รางวัลซีไรต์) เป็นประจำ

อนึ่ง พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในส่วนที่เกี่ยวข้องภาษาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสกุลแก่ผู้ที่มาขอพระราชทานตั้งนามสกุลใหม่ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและวงศ์ตระกูล อาทิ

๑. ชื่อสกุล "ภักดีรักษา" พระราชทานแก่นางเพ็ญจันทร์ เค็คสันเทียม เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒

๒. ชื่อสกุล "สภยพงศ์" พระราชทานแก่นายจอห์น คับบลิว ไรเฟินเบอร์ก เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๑

ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์และดนตรี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัย และทรงเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย โดยเฉพาะการแสดงโขน ทรงส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้ชมศิลปะการแสดงชั้นสูง ที่ถือเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดแสดงโขนกลางแปลงพระราชทาน ในงานป็นเพื่อพ่อ BIKE FOR DAD ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ ณ พระลานพระราชวังดุสิต

ด้านศิลปะดนตรีสากล ทรงสนับสนุนกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้เยาวชนได้แสดงความสามารถและพัฒนาทักษะด้านดนตรี และการขับร้อง อาทิ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานถ้วยรางวัลแก่ผู้ชนะเลิศการประกวดขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ของกรุงเทพมหานคร และทรงรับวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยตั้งชื่อว่า "มูลนิธิวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร"

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม อันเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติ ได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสขอให้ทุกคนช่วยกันจรรโลงพระศาสนา และรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยไว้หลายวาระ ดังเช่นพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๖ ความว่า

"ให้ดำรงมั่นคงอยู่ตลอดชั่วลูกหลาน โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านนั้น ไม่ว่าจะ เป็นของ จังหวัดใด ภูมิภาคใด ล้วนเป็นสื่อสำคัญที่สื่อให้ทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ที่คิงามของคนชาติไทยทั้งสิ้น ท่านทั้งหลายควรที่จะสืบสานและเชิดชูไว้มิให้เสื่อมสลายลงได้ ข้าพเจ้าใคร่กล่าวปรารภกับทุกฝ่าย ทุกคนว่า ในรอบศตวรรษที่ล่วงมา วัฒนธรรมไทยต้องถูกปรับและเปลี่ยนไปเห็นได้ถนัด เพราะอิทธิพล ของวัฒนธรรมภายนอกที่หลั่งไหลเข้ามาสู่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย วัฒนธรรมจากภายนอกนี้ บางสิ่งบางอย่างที่เป็นประโยชน์คืออยู่แก่การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในปัจจุบัน แต่บางอย่าง ก็เข้ามาบั่นทอนความเป็นไทย และทำลายศิลปธรรมคุณธรรมลงไปมิใช่น้อย บัณฑิตจึงไม่ควรยินดี หรือยินยอมรับวัฒนธรรมแปลกใหม่ที่ไหลเข้ามาจากภายนอกง่าย ๆ ก่อนที่จะได้ศึกษา พิจารณา อย่างละเอียดแน่แท้ ท่านจักได้สามารถรักษา พัฒนา และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยได้อย่างเหมาะสมคิงาม..."

ด้านกระบวนการยุติธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงศึกษาวิชาการด้านกฎหมาย ทรงสำเร็จการศึกษาปริญญา นิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๐ และทรงศึกษาหลัก กฎหมายเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้จากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนิติศาสตร์เป็นประจำ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจการศาลสถิตยุติธรรม ทรงประทับร่วมเป็นตุลาการศาลทหาร กรุงเทพมหานคร กระทั่งทรงลาไหม และทรงพระกรุณารับเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์แห่งเนติบัณฑิตยสภา ทรงรับมูลนิธิปกเกล้าตุลาการไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และทรงแสดงน้ำพระราชหฤทัยในการบำรง ส่งเสริมกำลังใจเหล่าผู้พิพากษา และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเสมอมา

การปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ด้านนิติศาสตร์และความยุติธรรมของประเทศ เป็นการอํารงความมั่นคงแห่งสถาบันสถิตยุติธรรมให้เป็นหลักแก่บ้านเมือง อาทิ เสด็จพระราชดำเนิน ไปทรงเปิดที่ทำการศาลสถิตยุติธรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ พระราชทานวุฒิบัตรและพระบรมราชโองา ทแก่บรรดาผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง

พระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านวิชาการกฎหมายนั้น พระองค์ ทรงเข้าพระราชหฤทัยในหลักการของวิชาการกฎหมายอย่างลึกซึ้ง โดยเห็นได้จากกระแสพระราชดำรัส ที่พระราชทานแก่คณาจารย์ด้านนิติศาสตร์จากทุกสถาบันในประเทศไทยที่เข้าเฝ้าฯทูลละออง หูลีพระบาท เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดังความว่า

"เรื่องนิติศาสตร์หรือวิชากฎหมายนี้ เป็นวิชาชีพที่ทำนองเดียวกับวิชาชีพอย่างอื่น เช่น แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ แต่ตัวบทกฎหมายอันปรากฏออกมาเป็นตัวอักษรหรือตัวหนังสือ นั้น มีลักษณะเป็นพิเศษที่กฎหมายต่าง ๆ นั้น ถูกสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อให้เกิดความยุติธรรม แก่สังคม กฎหมายจึงเป็นสมบัติของประชาชนทั่วประเทศทุกคน ไม่ว่าทางราชการหรือประชาชน ต้องปฏิบัติตามกฎหมายทุกอย่างที่มีการประกาศใช้ ถ้าพิจารณาถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่ามีลักษณะพิเศษประกอบด้วยคุณสมบัติสามประการคือ ศาสตร์ ศิลปะ และศีล กล่าวคือ ผู้ออกกฎหมายต้องอาศัยความรู้พิเศษ ในวิชานิติศาสตร์ การใช้คำในกฎหมายก็ต้องระมัดระวังใช้คำที่เหมาะสม และชัดเจน และเนื้อหาของกฎหมายต้องดำรงไว้ซึ่งศีลธรรม ความเป็นธรรมแก่ประชาชนทั่วไป เมื่อมีกฎหมายใดออกมาใช้แล้ว จะถือว่ากฎหมายนั้น เป็นสมบัติของส่วนรวม บุคคลทุกคน มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนั้นจะต้องปฏิบัติตาม ผู้ใดจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ แม้ว่าผู้นั้นจะไม่เคยอ่านกฎหมายนั้นเลย จึงต้องถือว่ากฎหมายเป็นเรื่องของทุกคนไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการหรือประชาชน"

ด้านการต่างประเทศ

นับแต่ครั้งทรงดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงตระหนักว่าสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อความมั่นคง และเกียรติภูมิของประเทศ จึงทรงพระวิริยอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเจริญสัมพันธไมตรีตามที่มีผู้กราบบังคมทูลเชิญ หรือเมื่อพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทรงเป็นผู้แทนพระองค์ กล่าวได้ว่าพระราชกรณียกิจด้านการต่างประเทศส่วนหนึ่งได้กระชับสัมพันธไมตรี ระหว่างราชวงศ์ไทยกับราชวงศ์ของแต่ละประเทศที่เสด็จฯ ไปทรงเยือนให้แน่นแฟ้น เสริมสร้าง และเพิ่มพูนมิตรภาพความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนไทย และประเทศนั้น ๆ ทรงเยือนมิตรประเทศทั่วทุกทวีป อย่างเป็นทางการเป็นประจำทุกปี ปีละหลายครั้ง ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๕ เป็นต้นมา ทรงศึกษา และนำความรู้ความเจริญจากนานาอารยประเทศ ทั้งการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม คมนาคม ตลอดจนวิวัฒนาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ได้นำเข้ามาพัฒนาประเทศ ดังนี้

การเสด็จพระราชดำเนินส่วนพระองค์ เช่น การเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยือนประเทศอิหร่าน เนปาล ศรีลังกา สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สาธารณรัฐเปรู สาธารณรัฐเอกวาดอร์ เครือรัฐออสเตรเลีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์

การเสด็จพระราชดำเนินอย่างเป็นทางการ

พุทธศักราช ๒๕๓๔

ประเทศบรูไน ในฐานะพระราชอาคันตุกะของสมเด็จพระราชาธิบดี และสมเด็จพระราชินีแห่งบรูไน ทอดพระเนตรกิจการและโครงการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมขุดเจาะน้ำมัน การทหาร รวมถึงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ราชอาณาจักรภูฎาน ในฐานะพระราชอาคันตุกะของสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งราชอาณาจักรภูฎาน ทอดพระเนตรสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ทอดพระเนตรกิจการ และโครงการด้านการทหาร การสาธิตปฏิบัติการหน่วยรบพิเศษกองทัพเรือ วางพวงมาลา ณ อนุสรณ์สถานคาร์เดียร์อาร์ชบิชอปเสด็จพระราชดำเนินไปไปทรงดูงานด้านอุตสาหกรรมกรรมการเกษตร และสถานที่สำคัญทางศาสนา เช่น มัสยิดไฟซาล และช่องผ่านแคเนโคเบิล

พุทธศักราช ๒๕๓๕

เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี ๓ ครั้ง ครั้งแรก ทอดพระเนตรกิจการ และโครงการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ทรงรับการทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายปริญญาคุณวุฒิปณัติกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยการทหาร คิม อิล ซุง ทอดพระเนตร ห้องเรียน ห้องวิจัยทางยุทธศาสตร์ ห้องเรียนยุทธศาสตร์ป้องกันชายฝั่ง ห้องรูปจำลองภูมิประเทศ และห้องควบคุมการยิงปืนใหญ่ ทอดพระเนตรวิดิทัศน์การสร้างเขื่อนประตูน้ำทะเลตะวันตกที่เมือง นามโพซึ่งมีความยาว ๘ กิโลเมตร รวมถึงทอดพระเนตรกิจการสนามกีฬา ครั้งที่สอง ด้วยทรงประทับ พระราชหฤทัยในความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และวัฒนธรรม จึงทรงเสด็จพระราช ดำเนินทอดพระเนตรกิจการบริษัทผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซัมซุง จำกัด ณ เมือง ชูวอน และเสด็จทอดพระเนตรศูนย์ควบคุมการผลิตเหล็ก และครั้งที่สาม เสด็จทอดพระเนตรสถานที่ สำคัญทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และกิจการด้านการรักษาความปลอดภัยสาธารณะ

สาธารณรัฐอินเดีย เสด็จพระราชดำเนินเยือนเพื่อทอดพระเนตรกิจการ และโครงการ ด้านการเกษตรอุตสาหกรรม การทหาร เทคโนโลยี และการพลังงาน สถานีวิจัยเกษตร ทรงศึกษา นิทรรศการเกี่ยวกับการวิจัย เพื่อการพัฒนา พืช สัตว์ แหล่งดิน แหล่งน้ำ กิจการบริษัทผลิตรถยนต์ พร็เมียร์ ออโตโมบิล ณ เมืองคาลยัน การผลิตเครื่องยนต์ อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการส่งออกขานตา ครุฑ เมืองบอมเบย์ เครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งผลิตจากโรงงานในเขตอุตสาหกรรม โรงงานผลิตเครื่องประดับ และสินค้าของโรงงานที่ส่งออกต่างประเทศ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เสด็จพระราชดำเนินเยือนเพื่อทอดพระเนตร โครงการและโรงงานผลิตไฟฟ้าเขื่อนน้ำงึม ทรงเยี่ยมชมแหล่งโบราณสถาน และประวัติศาสตร์

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า พลังน้ำ อ่างเก็บน้ำ และระบบระบายน้ำเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า จังหวัดฮัวบิन्ह

สาธารณรัฐตุรกี เสด็จพระราชดำเนินเยือนเพื่อกระชับสัมพันธไมตรีระหว่างไทยและตุรกี

พุทธศักราช ๒๕๓๖

สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา เสด็จพระราชดำเนินเยือนเพื่อทอศพระเนตร
กิจการด้านอุตสาหกรรม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และศาสนา

สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สาธารณรัฐเปรู และสาธารณรัฐเอกวาดอร์ เสด็จพระราชดำเนิน
ไปทรงศึกษา และทอศพระเนตรสถาบันค้นคว้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางอากาศ โรงงานผลิตชิ้นส่วนเครื่องบิน
และแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ

สาธารณรัฐเฮลเลนิก (ประเทศกรีซ) เสด็จพระราชดำเนินไปทอศพระเนตรศิลปวิทยาการ
ความเจริญรุ่งเรืองในอดีต แหล่งวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก มหาวิหารสำคัญในประวัติศาสตร์
ซากเมืองโบราณ และพิพิธภัณฑ์

พุทธศักราช ๒๕๔๐

สาธารณรัฐฟินแลนด์ เสด็จพระราชดำเนินไปทอศพระเนตรกิจการกองทัพอากาศ การโทรคมนาคม
อุตสาหกรรมป่าไม้ ศูนย์การศึกษาพันธุ์พืชและสัตว์ ในเขตอาร์กติก ฟาร์มเลี้ยงกวางเรนเดียร์
ตลอดทั้งชีวิตความเป็นอยู่ของชาวแลปป์ ซึ่งเป็นชนชาวพื้นเมือง

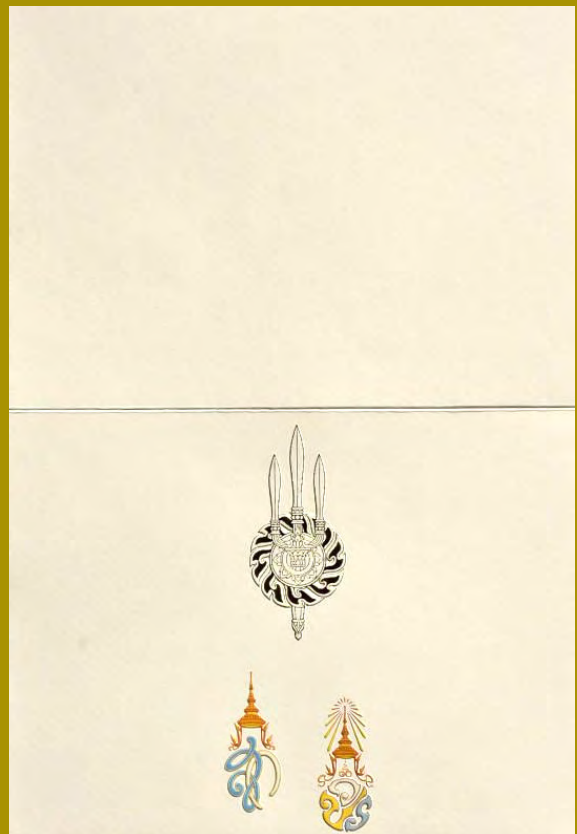
พระราชกรณียกิจด้านการต่างประเทศที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติ ขณะดำรง
พระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีอยู่อย่างกว้างขวาง และเป็นแนวทาง
ที่ให้ประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศระยะยาว โดยเฉพาะการปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์
ในการพระราชทานพระราชวโรกาสให้คณะทูตานุทูตที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ทูตประจำประเทศไทย
ของประเทศต่าง ๆ ที่มีสัมพันธ์ไมตรีเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทรงให้ความสำคัญในการปฏิบัติพระราช
กรณียกิจทั้งการต้อนรับ และส่งเมื่อหมควาระตามราชประเพณีอย่างงดงาม สมเกียรติยศ
เป็นที่ประทับใจ อันเป็นผลให้เกิดการกระชับความเข้าใจอันดีในโอกาสต่อมาอีกด้วย ส่วนการ
สนองพระราชกรณียกิจสมเด็จพระบรมชนกนาถและสมเด็จพระบรมราชชนนีนี้ ด้านการต่างประเทศ
ทรงตั้งพระราชหฤทัยปฏิบัติอย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง เช่น เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยเสด็จสมเด็จพระ
พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เฝยแพร่ผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ
ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๔๕ ในพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ของพระบาท
สมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงรับพระราชภาระในการรับเสด็จพระมหา
กษัตริย์ สมเด็จพระราชาธิบดี พระประมุขประเทศต่าง ๆ ที่เสด็จพระราชดำเนิน และเสด็จมาทรงร่วม
ถวายพระพรชัยมงคลอย่างสมพระเกียรติ ทรงเป็นพระกำลังสำคัญในสมเด็จพระบรมชนกนาถ
และสมเด็จพระบรมราชชนนี ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านการต่างประเทศอย่างเข้มแข็งตลอด
รัชกาล จึงทรงเป็นพระประมุขของประเทศไทยที่มีมิตรประเทศกว้างขวาง ทั่วทุกภูมิภาคของโลก

พระราชกรณียกิจเมื่อทรงราชย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาล ที่ ๑๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ทรงตั้งพระราชหฤทัยแน่วแน่ที่จะทรงปฏิบัติพระราชภารกิจทั้งมวลสืบต่อจากสมเด็จพระบรมชนกนาถ **"เพื่อสนองพระราชปณิธานและเพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวไทยทั้งปวง"** ด้วยพระปรีชาสามารถและพระบุญญาบารมี ทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนและทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยทั้งประเทศ พระองค์ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ เพื่อความสงบร่มเย็นของประเทศชาติ อาทิ ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องขัง เนื่องในโอกาสแรกแห่งการขึ้นทรงราชย์ ทรงมีพระบรมราชโองการสถาปนาสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร เป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระราชทานพระราชดำรัสอำนวยการในโอกาสขึ้นปีใหม่เป็นประจำทุกปี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้องคมนตรีเป็นผู้แทนพระองค์ ลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ มอบถุงยังชีพพระราชทาน พร้อมอัญเชิญกระแสดวงพระราชดำรัสความห่วงใย เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ผู้ประสบภัยดังกล่าว นอกจากนี้ยังพระราชทานบัตรภาพวาดฝีพระหัตถ์พร้อมคำอำนวยการ หลักปรัชญาการปฏิบัติคนให้เกิดความสุข จัดทำเป็นบัตรอวยพร และสมุดบันทึกจำหน่าย เพื่อนำรายได้ทูลเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแก่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมทบทุนช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ ทั้งยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ข้าราชการบริพารในพระองค์ หน่วยราชการต่าง ๆ และประชาชนจิตอาสา ร่วมกันบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เพื่อพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่อาศัย

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๒

"บัดนี้ถึงวาระดีขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๒ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนี้ส่งความปรารถนาดีและอวยพรแก่ทุก ๆ ท่านให้มีความสุขความเจริญ ให้มีกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาที่แจ่มใส เข้มแข็ง ตลอดจนสุขภาพที่แข็งแรง ประสบแต่ความสุขความเจริญอันเป็นมงคลยิ่ง ๆ ขึ้นไป"

"เมื่อเรามีความรัก ความปรารถนาดี มีสติปัญญาและเหตุผล มีความรู้จักความพอเหมาะพอเพียง มีความอดทน พากเพียร รู้เหตุผล รู้วิธีการแก้ปัญหา ซึ่งจะนำพาซึ่งความสุขที่เกิดขึ้นในตน และนำไปสู่ความสุขต่อครอบครัว ต่อสังคม และประเทศชาติ ทำให้เราสามารถแก้ไขปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ผ่านไปได้ด้วยดีทำให้ชาติบ้านเมืองเจริญก้าวหน้าและมั่นคงได้"

"ขอพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง จงปกป้อง ค้ำครอง รักษาให้ทุกท่านมีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรง มีขวัญและกำลังใจ สติปัญญาที่แจ่มใส ในการที่จะเป็นพลังที่เข้มแข็งมั่นคงต่อประเทศชาติและบ้านเมืองของเราต่อไป"

พระปรีชาสามารถ

ด้านการบิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระปรีชาสามารถด้านการบินอย่างเชี่ยวชาญ ทรงศึกษาหลักสูตรการบินทั้งของกองทัพบก และกองทัพอากาศ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๒ ทรงสันตติการขับอากาศยานทุกแบบ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาทั้งภาษาและเทคนิคการบินจากฐานทัพอากาศประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ฐานทัพอากาศเล็คแลนด์ เมืองแซนแอนโทนีโอ รัฐเท็กซัส จบหลักสูตรการบินขับไล่ไอพ่น ยุทธวิธีขึ้นพื้นฐานจากฝูงบินขับไล่ ยุทธวิธีที่ ๔๒๕ ฐานบินวิลเลียมส์ รัฐอริโซนา ทรงเข้าศึกษาฝึกบินกับเครื่องบินขับไล่ไอพ่นแบบ F-5E ในหลักสูตรการบินขับไล่ไอพ่นทางยุทธวิธีขั้นสูง ทรงเข้าประจำการ ณ กองปฏิบัติการทางอากาศพิเศษ การทำลายและยุทธวิธีรบนอกแบบ ทรงศึกษาหลักสูตรทางทหารหลายโอกาส เช่น หลักสูตรต้นหนชั้นสูง หลักสูตรการลาดตระเวน หลักสูตรส่งทางอากาศ หลักสูตรการบินเฮลิคอปเตอร์ ใช้งานทั่วไปแบบ UH-1H ของกองทัพบก สหรัฐอเมริกา ณ Port Brass มลรัฐแคลิฟอร์เนียเหนือ และหลักสูตรเฮลิคอปเตอร์โจมตี คิคอาวูแบบ AH-1SCOBRA ของบริษัท เบลล์ (Bell)

ทรงฝึกฝนการบินอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๐ ทรงได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันใช้อาวุธทางอากาศ ณ สนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี แสดงถึงพระปรีชาสามารถที่ทรงตั้งพระราชหฤทัยทำนุบำรุงการบินของชาติให้ทัดเทียมกับนานาประเทศทั่วโลก

ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทอดพระเนตรความก้าวหน้าด้านกิจการการบินของบรรดาประเทศที่สร้างความแข็งแกร่งในกองทัพอากาศเพื่อความมั่นคงเป็นปึกแผ่นของประเทศ และประเทศที่ส่งเสริมการบินด้านการพาณิชย์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการสื่อสาร เช่น พุทธศักราช ๒๕๓๑ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโรงงานผลิตเครื่องบิน เมือง Helwan สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ พุทธศักราช ๒๕๓๒ ทอดพระเนตรอุตสาหกรรมเครื่องบินคาซา เมืองเคดาเฟ ราชอาณาจักรสเปน พุทธศักราช ๒๕๓๔ ทอดพระเนตรโรงงานประกอบและซ่อมเครื่องบิน เมือง Kamra สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทอดพระเนตรบริษัทอุตสาหกรรมการบินตุรกี พุทธศักราช ๒๕๓๘ ทอดพระเนตรฐานทัพอากาศ Cerro Moreno สาธารณรัฐชิลี พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทอดพระเนตรกิจกรรมฝูงบินขับไล่ที่ ๑๑ กองบินแลปแลนด์ สาธารณรัฐฟินแลนด์ และพุทธศักราช ๒๕๔๒ ทอดพระเนตรกิจการทางทหารในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนเครือรัฐออสเตรเลีย ซึ่งในเวลาต่อมา ทรงเข้าศึกษาหลักสูตรนักบินพาณิชย์ ทรงได้รับใบอนุญาตนักบินพาณิชย์เอก จากสถาบันการบินพลเรือน และทรงฝึกบินเปลี่ยนแบบกับเครื่องบิน Boeing 737-400 ทรงได้รับศักดิ์การบินในฐานะกัปตันของเครื่องบินรุ่นนี้ด้วย

ด้วยพระมหากษัตริย์คุณ ที่ทรงปฏิบัติหน้าที่ครุการบินพระราชทานการฝึกสอนถ่ายทอดวิชาความรู้และเทคนิคการบินสมัยใหม่ให้นักบินกองทัพอากาศ ด้วยพระปรีชาสามารถ กองทัพอากาศได้ทูลเกล้าฯ ถวายเกียรติบัตรครุการบินเครื่องบินขับไล่สมรรถนะสูง เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ ทรงโปรดการเป็นนักบินขับไล่ จึงทรงบินด้วยเครื่องบินแบบ F-5E ที่กองทัพอากาศจัดถวายอย่างต่อเนื่อง ทรงมีพระวิริยอุตสาหะทำการบินตามขั้นตอนจนพร้อมรบ ทรงมีชั่วโมงบินเฉพาะเครื่องบินแบบ F-5E ทรงดำรงพระราชสถานะผู้บังคับหมู่บิน ทรงแม่นยำในการยิงจรวดกับปืนใหญ่ ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องหมายแสดงพระปรีชาสามารถใช้อาวุธทางอากาศขั้นสูงสุดของนักรบ ๔ ดาวครบทุกประเภท ทรงฝึกชั่วโมงบินครบ ๒,๐๐๐ ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งกองทัพอากาศน้อมเกล้าฯ ถวายพระเกียรติยศตามธรรมเนียมพร้อมทั้งทูลเกล้าฯ ถวายเกียรติบัตรของบริษัทรอร์ทโรป ผู้ผลิตเครื่องบินขับไล่สมรรถนะสูง F-5E พร้อมแผ่นทองคำจารึกสกุติพระปรีชาสามารถเป็นที่ประจักษ์แก่ชาวไทยทุกคน

ด้วยพระปรีชาสามารถด้านการบิน ที่ทรงปฏิบัติหน้าที่นักบินที่ ๑ เครื่องบิน Boeing 737-400 เป็นเที่ยวบินพิเศษ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย จัดหาอุปกรณ์การแพทย์ให้แก่โรงพยาบาลใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส เที่ยวบินที่ TG 8870 จากกรุงเทพมหานคร ถึงจังหวัดเชียงใหม่ และ เที่ยวบิน TG 8871 จากจังหวัดเชียงใหม่ถึงกรุงเทพมหานคร เป็นเที่ยวบินมหากุศลที่รวบรวมรายได้มาจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ ช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยจำนวนมาก นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณต่อประชาชนชาวไทยอย่างหาที่สุกมิได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ พระมหากษัตริย์นักบินไทยพระองค์แรกของประเทศ ที่ทรงพระปรีชาสามารถในการบังคับอากาศยานชนิดต่าง ๆ ทั้งอากาศยานทหาร และอากาศยานพาณิชย์ ทรงอุทิศพระองค์ปฏิบัติหน้าที่ครุการบินเครื่องบินขับไล่แบบ F-5E/F ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ เป็นต้นมา พระราชทานคำแนะนำและความรู้ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ทรงปฏิบัติหน้าที่ครุการบินให้นักบินกองทัพอากาศไทย และทรงอุปถัมภ์งานด้านการบินอย่างต่อเนื่อง นับเป็นคุณูปการแก่กองทัพอากาศไทยและกิจการการบินของประเทศอย่างยิ่ง

ด้านภาษาและวรรณศิลป์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระปรีชาสามารถด้านการประพันธ์อย่างยิ่ง ทั้งบทพระราชนิพนธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ทรงใช้ภาษาสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างกระจ่างชัดถึงเนื้อหาที่ทรงตั้งพระราชหฤทัยนำเสนอ ดังตัวอย่าง ข้อความในภาพฝีพระหัตถ์พระราชทานแก่ประชาชนในกิจกรรมปั่นเพื่อแม่ (BIKE FOR MOM) เณลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ แม่แห่งแผ่นดิน จัดเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ และกิจกรรมปั่นจักรยานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ๘๘ พรรษา ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ ปั่นเพื่อพ่อ (BIKE FOR DAD) จัดเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ และการขอบคุณพระราชทานประชาชนทุกคนที่ร่วมกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติในทั้งสองโอกาส

พระราชนิพนธ์ร้อยกรอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยในการแต่งบทร้อยกรองมาแต่ทรงพระเยาว์ พระราชนิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นบทกลอน ทรงพระราชนิพนธ์ขณะดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระบรมชนกนาถ และสมเด็จพระบรมราชชนนี

บทพระราชนิพนธ์กราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ในโอกาสที่ทรงเข้าศึกษา ณ โรงเรียนนายร้อยคันทูน ออสเตรเลีย
ในเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

"เมื่อสิบสองมกรา หนึ่งห้า ลูกคลาคลา

ต้องนิราศ จากไป ไกลนั้หนา
จำใจจาก แม่พ่อ คลอน้ำตา
นึกขึ้นมา คราใด ใจอาวรณ์
ลูกจากไป ครานี้ มีจิตมั่น
จะขยัน และทำตาม คำพร่ำสอน
ถึงลำบาก อย่างไร ไม่อุทธรณ์
สู้ทุกตอน ตามประสงค์ จ้านใจ
ห้าอาทิตย์ เข้าเรียนใหม่ ไร่ญาติมิตร
ทรมานจิต ทรมานกาย ไม่แฉ่่มใส
คืนสี่ห้า ผึกหนัก งานมากมาย
ความสบาย ไม่เคยพบ สบอารมณ์
จะไปไหน พันชายคา จะต้องวัง
ห้ามยีนพิง ห้ามนั่งเหม่อ เจอขึ้นชม
โค่นทำโทษ ล้างส้วม ค่าตรอมตรม
แสนระทม คำเข้า เสร้าอุรา
ออกกำลัง อย่างทหาร เป็นงานใหม่
วังสิบไมล์ ปีนเขา ลงหน้าผา
แบกเครื่องหลัง ข้ามน้ำ ตามเวลา
หากทำช้า เกินกำหนด ปลดออกไป
ผึกอาวุธ แกวชิด ผิดเสมอ
มัวแต่เผลอ ฟังคำสั่ง ว่าไหน
เขาสั่งเร็ว เสียงเพี้ยน ไม่เข้าใจ
เขาสั่งไป เรายืนเฉย เซยเหลือเกิน

ตรวจเครื่องแบบ ร่างกาย ในตอนเช้า
คุณมยว เลื้อยผ้า คุณทำเงิน
สุขภาพ ความสง่า เวลาเดิน
มัวแต่เพลิน ถูกคัดค้าน แดม พี.ที.
รบในป่า ใช้อาวุธ สุดลำบาก
นอนแช่ปลัก มุกหนาม เมื่อยามหนี
มีข้าศึก คอยตามติด ทุกนาที่
ข้าวไม่มี คัดท้อง สองสามวัน
เขาช่างสรร ความลำบาก ให้ยากยิ่ง
ให้ทำจริง ยิ่งแพง แจ้งขยัน
สอนต่อสู้ หลบหลีก อย่างฉับพลัน
สอนครบครัน เหลี่ยมชาย ไว้รับมือ
เขาถือว่า จะเป็นนาย ต้องแข็งแรง
ต้องแสดง อานุภาพ น่าเชื่อถือ
เสียสละ มีความรู้ คู่ฝีมือ
รักเกียรติชื่อ วงศ์วาน บ้านเมืองตน
วันอากาศ แจ่มใส ลูกใจสู้
วันฝนพรู หิมะและ แยกสับสน
มันหนาวเหน็บ น่าเบื่อ เหลือจะทน
ทุกข์ระคน ใจเศร้า เลื่อน้ำตา
หวังสี่ปี ข้างหน้า ถ้าโชคช่วย
อาจอำนวย ให้สำเร็จ การศึกษา
คงได้รับ ยศศักดิ์ ปริญญา
คงเจตนา แม่พ่อ ผู้รอคอย ฯ"

บทเจริญพระพุทธมนต์

๑๘ กันยายน ๒๕๖๒

๒๐ กันยายน เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ
ในฉันทศกัรชกาล ที่ ๕ และ รัชกาล ที่ ๗
“วัน เยาวชนแห่งชาติ”

ให้ภาพเขียนนี้ เป็น พร และกำลังใจ ในการทำความดี

๑๘ ก.ย. ๖๒

สืบสานพระราชปณิธาน “ธรรมราชินี”

พระราชนิพนธ์เพลง

เพลง "อาลัยครวญ" เป็นบทเพลงที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ร่วมกับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องรื้องพรรณนาถึงความรักว่า

"อาทิตยต์คกบนเขาเปล่าเปลี่ยวนัก

ยากจะหักห้ามใจไม่หวนหา

ก็เพราะเจ้าพี่จึงต้องหมองอรุรา

สิ้นชีวาก็ไม่วายคลายรัญจวน

สีท้องฟ้าแดงแฉมเหมือนแค้นเจ้า

สุคจะเศร้าหมองอรุราพาใจหวน

ถ้ามีเจ้าข้างพี่ได้ชีชวน

ไม่ต้องครวญเรียมหาด้วยอาลัย"

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิธีมหามงคลบำเพ็ญพระราชกุศล และเจริญพระพุทธมนต์ ถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ และถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงเป็นประจำ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระพุทธรูปสำคัญมาประดิษฐานในพิธี และยังทรงออกแบบหน้าปกหนังสือบทเจริญพระพุทธมนต์ เพื่อพระราชทานแก่ผู้เข้าร่วมพิธีอีกด้วย

๙ คำนานาฏศิลป์

A black and white photograph of a young girl standing outdoors. She is wearing a traditional Mayan dress, which includes a long, patterned skirt and a matching long-sleeved jacket or shawl. The dress features intricate geometric and floral patterns. She is also wearing a headband or hair accessory. The background shows some foliage and a dirt path.

ด้านดนตรี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยด้านดนตรีมาแต่ยังทรงพระเยาว์ โปรดการเป่าแซกโซโฟนมากเป็นพิเศษ ได้ทรงดนตรีร่วมกับสมเด็จพระบรมชนกนาถอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังโปรดการขับร้องเพลงอีกด้วย ทรงมีพระปรีชาสามารถด้านดนตรีมาก แต่ไม่โปรดที่จะแสดงออกต่อหน้าสาธารณะ ทรงนิยมแสดงเพียงในงานส่วนพระองค์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ด้วยความสนพระราชหฤทัยด้านดนตรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับมูลนิธิวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๕

ด้านภูมิสถาปัตย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเปี่ยมด้วยพระปรีชาสามารถในศาสตร์อันเนื่องด้วยสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากแนวพระราชดำริในการออกแบบและงานวางผังตกแต่งภูมิทัศน์ หมู่พระที่นั่ง วัง วัด บ้านเรือน ตลอดจนอาคารสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ได้พระราชทานแก่คณะบุคคล และหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ รวมถึงทรงบูรณปฏิสังขรณ์อาคาร และสถานที่อันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของชาติ อันได้แก่ พระที่นั่งอัมพรสถาน และหมู่พระที่นั่งในพระราชวังดุสิต พระที่นั่งอุดรภาค พระตำหนักราชนฤมิตรังโรจน์ ซึ่งสร้างตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และวังสุโขทัย ซึ่งเคยเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ รวมถึงพระตำหนักของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่อยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ

การบูรณปฏิสังขรณ์เขตพระราชฐานต่าง ๆ แต่ละครั้งได้พระราชทานแนวพระราชดำริ และพระราชวินิจฉัยแก่ภูมิสถาปนิกผู้ถวายงาน รวมถึงเจ้าหน้าที่ส่วนงานที่เกี่ยวข้องถึงเรื่องการวางผังบริเวณ ทั้งเขตพระราชฐานชั้นใน และชั้นนอก การจัดภูมิทัศน์ด้วยพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ทรงเน้นความสอดคล้องกลมกลืนกับตัวอาคาร ความงดงามทางธรรมชาติ และประโยชน์ใช้สอยในปัจจุบัน

ความสนพระราชหฤทัยในการออกแบบสถาปัตยกรรม และภูมิสถาปัตย์ไม่ได้จำกัดเฉพาะเขตพระราชฐานเท่านั้น หากพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในที่ต่าง ๆ ก็จะมีพระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ เช่น อนุสรณ์สถาน สถานศึกษา ที่ทำการรัฐสภา ศาลฎีกา สถานพยาบาล และวัด เป็นต้น โดยทรงเน้นย้ำเรื่องความสอดคล้องของการจัดพื้นที่ และประโยชน์ใช้สอยหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของแต่ละท้องถิ่นด้วย พระปรีชาสามารถเรื่องนี้ แม้มิได้ทรงศึกษามาโดยตรง หากแต่ทรงสนพระราชหฤทัย และทรงเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการศึกษาเรียนรู้ด้วยพระองค์เองในการเสด็จพระราชดำเนิน

ไปทรงเยือนนานาประเทศ โปรดทอดพระเนตรอาคารสถานที่ต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน จึงทรงรอบรู้
ผนวกกับทรงสนพระราชหฤทัยอย่างจริงจัง ทำให้ทรงเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ หากจะต้องทรงอธิบายรายละเอียด
ให้เจ้าหน้าที่เพื่อการทำงาน จะทรงอธิบายด้วยแผนภาพแสดงเส้นทางการทำงานให้เข้าใจได้ง่าย
และชัดเจนยิ่งขึ้น สะท้อนถึงพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพในงานภูมิสถาปัตยกรรมอย่างถ่องแท้

นอกจากนี้ยังทรงเป็นนักอนุรักษ์ที่ได้ทรงอนุรักษ์เฉพาะอาคารสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์
เท่านั้น ยังมีแนวพระราชดำรินุรักษ์ธรรมชาติด้วย เช่น สวนภายนอกพระที่นั่งอัมพรสถานมีต้นไม้
ใหญ่ ๆ ที่ปลูกตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็โปรดให้คงอยู่อย่างเดิม
อีกทั้งทรงชี้แนะให้หาต้นไม้ใหม่ที่เหมาะสมและสอดคล้องมาเพิ่มเติม พร้อมทั้งพระราชทานแนวพระราช
ดำริเกี่ยวกับสวน ทั้งแบบเปิดโล่ง และแบบปิด ทรงชี้แนะแนวทางการจัดวางผังให้เหมาะสม
ทรงมีเหตุผล และทรงยินดีรับฟังคำอธิบายของผู้ที่มีหลักการและเหตุผลด้วยเช่นกัน แนวพระราชดำริ
และพระราชวินิจฉัยเรื่องต่าง ๆ ที่พระราชทานแก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละกรณี
สามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

พระเกียรติคุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่อันทรงคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนนานัปการ ด้วยมีพระราชหฤทัยที่จะสร้างเสริมความสมบูรณ์พูนสุขให้เกิดขึ้นในทุกถิ่นฐาน เพื่อบำรุงรักษาความมั่นคงในชาติ ทั้งนี้ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และพระปรีชาชาญในวิทยาการด้านต่าง ๆ พระเกียรติคุณเป็นที่ประจักษ์ทั่วพระราชอาณาจักร และขจรไปนานาประเทศ จึงมีหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชน ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญา เหรียญ และรางวัล เพื่อเทิดพระเกียรติต่อไปนี้

ในประเทศ

ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

๑. รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗
๒. รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗
๓. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาวิชารัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗
๔. รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๘
๕. รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐
๖. พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ทางรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๑
๗. รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๑
๘. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครพนม ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๖
๙. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๖
๑๐. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร่วมกันทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๖
๑๑. รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓
๑๒. รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๕

คํานนิตศาสตร

๑. นิตศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗
๒. นิตศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑
๓. นิตศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๕
๔. เข็มวิทยฐานะทองคำของวิทยาลัยการยุติธรรม นายอรรถนิติ ิษฐอำนาจ ประธานศาลฎีกา ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖
๕. ปรัชญาคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชานิตศาสตร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘
๖. นิตศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

คํานการแพทยและการสาธารณสุข

๑. ฉลองพระองค์ครุฑและเกียรติบัตรสมาชิกกิตติมศักดิ์ ราชวิทยาลัยศัลยแพทยแห่งประเทศไทย พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๗
๒. ฉลองพระองค์ครุฑกิตติมศักดิ์ สมาคมวิทยาลัยศัลยแพทย์นานาชาติแห่งประเทศไทย พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๒
๓. สาธารณสุขศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๘
๔. สาธารณสุขศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘
๕. แพทยศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยมหิดล พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔
๖. วิทยาศาสตร์คุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย มหาวิทยาลัยบูรพา พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘
๗. ฉลองพระองค์ครุฑและประกาศนียบัตรสมาชิกกิตติมศักดิ์ ราชวิทยาลัยศัลยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘
๘. สาธารณสุขศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (การบริหารสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล พูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๔

๕. แพทยศาสตรคณิบัณัติกิตติมศักดิ์ (แพทยศาสตร์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๕

๑๐. ปรัชญาคณิบัณัติกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

๑๑. สาธารณสุขศาสตรคณิบัณัติกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทูลเกล้าฯ
ถวาย เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

ด้านการพัฒนาชุมชน

๑. ศิลปศาสตรคณิบัณัติกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

๒. ศิลปศาสตรคณิบัณัติกิตติมศักดิ์ สาขาอุทกศาสตร์การพัฒนา สถาบันราชภัฏภาคเหนือ
ร่วมกันทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

๓. ศิลปศาสตรคณิบัณัติกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาอุทกศาสตร์การพัฒนา สถาบันราชภัฏ
มหาสารคาม ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

๔. ศิลปศาสตรคณิบัณัติกิตติมศักดิ์ สาขาอุทกศาสตร์การพัฒนา สถาบันราชภัฏภาคใต้
ร่วมกันทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๖

๕. ปรัชญาคณิบัณัติกิตติมศักดิ์ (พัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทูลเกล้าฯ
ถวาย เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

๖. ปรัชญาคณิบัณัติกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาอุทกศาสตร์และการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรธานี ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๖

ด้านการเกษตร

๑. ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์คณิบัณัติกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

๒. วิทยาศาสตร์คณิบัณัติกิตติมศักดิ์ (เกษตรเขตร้อน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

๓. วิทยาศาสตร์คณิบัณัติกิตติมศักดิ์ (ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

ด้านวิทยาศาสตร์และการกีฬา

๑. วิทยาศาสตร์คณิบัณัติกิตติมศักดิ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

๒. วิทยาศาสตร์คณิบัณัติกิตติมศักดิ์ สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย
มหาวิทยาลัยบูรพา ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

๓. วิทยาศาสตร์คุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

๔. วิทยาศาสตร์คุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

๕. วิทยาศาสตร์คุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการบริหารเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

ด้านวิศวกรรมศาสตร์

๑. วิศวกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่
๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

๒. วิศวกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (วิศวกรรมเครื่องกล) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐

๓. วิศวกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (วิศวกรรมการบินและอวกาศ) มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

๔. วิศวกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่
๑๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๕. วิศวกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

๖. ปรัชญาคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

๗. วิศวกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิศวกรรมอากาศยาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

๘. วิศวกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (วิศวกรรมอากาศยาน) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

๙. วิศวกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๖

ด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์

๑. สถาปัตยกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทูลเกล้าฯ
ถวาย เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

๒. สถาปัตยกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทูลเกล้าฯ
ถวายเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

๓. ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรคุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทูลเกล้าฯ
ถวาย เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ด้านบริหารธุรกิจ

๑. บริหารธุรกิจคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (การจัดการงานก่อสร้าง) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

๒. ศิลปศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการบิน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓

๓. บริหารธุรกิจคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๕

๔. ศิลปศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (ธุรกิจการบิน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๖

ด้านศึกษาศาสตร์

๑. ศิลปศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (ศึกษาศาสตร์-การสอน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗

๒. ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔

๓. ครุศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษา สายเทคนิคการศึกษา โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏ ๓๖ แห่งทั่วประเทศ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๑

๔. การศึกษาคณะคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ด้านศาสนศาสตร์

๑. ศาสนศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

๒. พุทธศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

๓. ศิลปศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (อิสลามศึกษา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

ด้านสหวิทยาการ

๑. ศิลปศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๐

๒. ศิลปศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (สาขาสหวิทยาการ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

ต่างประเทศ

๑. ปริญญา DEGREE OF DOCTOR HONORIS CAUSA มหาวิทยาลัยทาฮูไซคุ วิทยาเขต เมียวกะตะนิ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒. ปริญญาและเหรียญคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยการทหาร คิม อิล ซุง สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี ทูลเกล้าฯ ถวาย ณ มหาวิทยาลัยการทหาร คิม อิล ซุง เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

๓. ปริญญาและเหรียญคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยซานติอาโก แห่งสาธารณรัฐชิลี ทูลเกล้าฯ ถวาย ณ มหาวิทยาลัยซานติอาโก เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

๔. ปริญญาคุษุภบัณฑิตกิตติมศักดิ์ DEGREE OF DOCTOR OF THE UNIVERSITY HONORIS CAUSA มหาวิทยาลัยอีคิธ โคแวน นครเฟิร์ท รัฐออสเตรเลีย เครือรัฐออสเตรเลีย ทูลเกล้าฯ ถวาย ณ มหาวิทยาลัย อีคิธ โคแวน เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

๕. เหรียญรางวัลเกียรติยศ LIFETIME ACHIEVEMENT GOLDEN สภามวยโลกทูลเกล้าฯ ถวาย ณ วังสุโขทัย เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

๖. ปริญญาคุษุภบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาบริการชุมชน มหาวิทยาลัยกริฟฟิธ นครบริสเบน รัฐควีนส์แลนด์ เครือรัฐออสเตรเลีย ทูลเกล้าฯ ถวาย ณ วังสุโขทัย เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

เอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

หนังสือ

กรมศิลปากร.(๒๕๕๘). จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม.

กรมศิลปากร. (๒๕๕๘). สยามมกุฎพิธีสถิตศิลป์ สมุคภาพพระราชกรณียกิจสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

กระทรวงวัฒนธรรม.(๒๕๖๐). สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.

พระราชดำรัสสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร. (๒๕๖๗). กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.

ภัทราวรรณ พูลทวีเกียรติ, บรรณาธิการ. (๒๕๕๕). ๖๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

มูลนิธิกาญจนบารมี. (๒๕๕๕). มหากรุณา: เฉลิมพระเกียรติ ๕๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิกาญจนบารมี.

มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช. (๒๕๕๔). โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ๒ ทศวรรษแห่งการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.

ศุภมาส พนิชศักดิ์พัฒนา, บรรณาธิการ. (๒๕๕๕). เกษตรยุพราชศุคติ. กรุงเทพฯ: คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศูนย์ชุมชนห้วยขวาง. (๒๕๖๖). ประมวลพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท..

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (๒๕๖๐). สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน. กรุงเทพฯ: คำนสุทธาการพิมพ์.

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (๒๕๖๖). การพระราชพิธีทรงผนวชสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร. กรุงเทพฯ: คำนสุทธาการพิมพ์.

เว็บไซต์

<https://phralan.in.th/coronation/index.php>

บทที่ ๒

พระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรจังหวัดพิษณุโลก

การเสด็จพระราชดำเนินเยือนพสกนิกรในจังหวัดพิษณุโลก

วันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๘

วันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๘ เวลา ๑๖ นาฬิกา สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ จากที่ประทับ เชื้อนภูมิพล ไปพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย รวม ๒๐ รุ่น ณ โรงเรียนบ้านปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก กับพระราชทานเหรียญที่ระลึกแก่ลูกเสือชาวบ้าน จำนวน ๕,๖๘๕ คน เครื่องแบบและอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียนชาย-หญิง จำนวน ๘๕๘ คน เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคแก่คนชรา และของเล่นแก่เด็ก ๆ ที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ โดยทั่วกัน ในโอกาสนี้ โปรดเกล้าฯ ให้หน่วยแพทย์อาสา พอ.สว. ทำการตรวจรักษาพยาบาลและจ่ายยาแก่ผู้เจ็บป่วยด้วย

วันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

วันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ เวลา ๘ นาฬิกา ๑๐ นาที สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการสนาม ณ กองบังคับการพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ ๑๖๑๘ ฐานบินหล่มสัก และฐานการปฏิบัติการบ้านห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ต่อจากนั้น เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมทหาร ณ ฐานปฏิบัติการบ้านทุ่งสมอ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับทหาร และทอดพระเนตรการปฏิบัติการทางยุทธวิธี และการวางกำลังรอบฐานปฏิบัติการด้วย

วันที่ ๒๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

วันที่ ๒๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๔๐ นาที สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ พร้อมด้วยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ณ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก และทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๑

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๑ เวลา ๑๒ นาฬิกา ๒๕ นาที พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง พร้อมด้วยสมเด็จพระญาณสังวร (พระสมเด็จพระสังฆราชในขณะนั้น) ต่อมาทรงได้รับการสถาปนาที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก) จากวัดบวรนิเวศวิหาร ไปยังกองบัญชาการกองทัพอากาศดอนเมือง เพื่อประทับเครื่องบินพระที่นั่ง เสด็จไปทรงนมัสการพระพุทธชินราช ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก

วันที่ ๒๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒

วันที่ ๒๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๔๐ นาที สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ พร้อมด้วยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ไปทรงเปิดโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย อำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้ทรงเยี่ยมผู้ป่วยในโรงพยาบาล และราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ

วันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๘

วันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๘ เวลา ๑๔ นาฬิกา ๓๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จฯ แทนพระองค์ไปทรงประกอบพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดพิษณุโลก ณ สนามหน้าศาลากลางจังหวัดพิษณุโลกและทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย

เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๐ รัฐบาลและประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ ได้ร่วมกันจัดสร้าง "โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช" เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ขึ้น ๒๑ แห่ง เพื่อให้การบริการด้านสาธารณสุขกระจายไปยังประชาชนในถิ่นทุรกันดารอย่างทั่วถึง มีความสะดวกและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จังหวัดพิษณุโลกมีโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ๑ แห่ง คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย ซึ่งได้เริ่มก่อสร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๐ โดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงต่อพสกนิกรชาวจังหวัดพิษณุโลก

ประวัติและความเป็นมาของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย

พุทธศักราช ๒๔๘๑ อำเภอนครไทยมีเพียงสถานอนามัย ชั้น ๒ มีอาคารที่ทำการ ๑ หลัง บ้านพักเจ้าหน้าที่ ๑ หลัง ปลูกสร้างบนพื้นที่ ๕ ไร่ ๓ งาน ซึ่งเป็นที่ดินที่นายบาบ สัสดีแพงบริจาคให้ ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๐๓ ได้รับการยกฐานะเป็นสถานอนามัย ชั้น ๑

พุทธศักราช ๒๕๐๔ ได้รับการยกฐานะเป็นศูนย์การแพทย์และอนามัย มีนายแพทย์ผลัดเปลี่ยน กันมาประจำ ๑ คน

พุทธศักราช ๒๕๑๘ ได้รับการยกฐานะเป็นโรงพยาบาลอำเภอ ขนาด ๓๐ เตียงตามนโยบาย รัฐบาล ซึ่งมีพลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ที่จะให้มีโรงพยาบาลอำเภอ ทุกอำเภอโดยใช้อาคารศูนย์การแพทย์หลังเก่า ซึ่งมีเตียงผู้ป่วย ๓๐ เตียง มีห้องคลอด ห้องผ่าตัด มีแพทย์ ประจำ ๑ คน มีพยาบาลผดุงครรภ์ ผู้ช่วยพยาบาล และคนงาน ๒ คน

พุทธศักราช ๒๕๒๐ รัฐบาลซึ่งมีศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีแนวคิดที่จะสร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ซึ่งเป็นโรงพยาบาลอำเภอขนาด ๓๐ เตียง ในเขต อำเภอทองถิ่นทุ่งกันดารจำนวน ๒๐ แห่ง ทั่วทุกภาคของประเทศเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในวโรกาส พระราชพิธีอภิเษกสมรส ๓๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ ด้วยทรัพย์สินและสิ่งของซึ่งได้รับบริจาคจากประชาชนทั่วประเทศ ในการสร้าง ครั้งนั้น รัฐบาลได้จัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อก่อสร้างอาคารต่าง ๆ อีก ๑๓ ไร่

วันที่ ๒๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และในวันนั้น ประชาชนชาวอำเภอนครไทยและจังหวัดพิษณุโลกได้ร่วมทูลเกล้าฯ ถวายเงินสมทบทุนมูลนิธิ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทยด้วย

พุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้เปิดใช้ตึกอำนวยการหลังใหม่ ส่วนตึกผู้ป่วยในขนาด ๓๐ เตียง เปิดให้บริการในพุทธศักราช ๒๕๒๒

วันที่ ๒๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระอิสริยยศในขณะนั้น) พร้อมด้วยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิด โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช นครไทยอย่างเป็นทางการ

พุทธศักราช ๒๕๓๗ ได้จัดตั้งมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช สาขานครไทยขึ้น จากการบริจาคเงิน ทรัพย์สิน และสิ่งของจาก ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ด้วยเงินทุนเริ่มต้นของมูลนิธิ ๒๐๐,๐๐๐ บาท มีพลเอกศิริ ทิวะพันธุ์ เป็นประธานกรรมการมูลนิธิฯ

พุทธศักราช ๒๕๓๘ ได้รับการยกฐานะจากโรงพยาบาลชุมชนขนาด ๕๐ เตียงขึ้นเป็น โรงพยาบาลขนาด ๖๐ เตียง และได้จัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมอีก ๑๐ ไร่ ๔๖ ตารางวา ด้วยเงิน บริจาคของข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน สมทบทุนมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช สาขา นครไทย ปัจจุบันโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทยมีที่ดิน ๓๑ ไร่ ๒ งาน ๓๓ ตารางวา

วันที่ ๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๘ ได้สร้างอาคารอุบัติเหตุด้วยงบประมาณ ๑,๘๘๗,๗๐๐ บาท

วันที่ ๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ผ่านการตรวจประเมินระบบคุณภาพบริการและรับรอง มาตรฐานสากล ISO 9002 จากบริษัท BUREAU VERITAS QUALITY INTERNATIONAL (BVQI) ประเทศไทย

วันที่ ๑๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้สร้างอาคารแพทย์แผนไทย ๕,๗๕๖,๕๐๐ บาท

วันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้รับการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลและการสร้างเสริม สุขภาพ (HA & HPA)

เอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

หนังสือ

กระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๖๐). สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.

พระมหาปกรณ์ กิตฺติธโร. (ม.ป.ป.). วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พิษณุโลก. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช. (๒๕๕๔). โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ๒ ทศวรรษแห่งการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.

สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก. (๒๕๕๖). พระบรมมัยปกเกล้าฯ ชาวพิษณุโลก. พิษณุโลก: สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก.

เว็บไซต์

<http://www.nktpch.go.th/index.php>

หน่วยงาน

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
จังหวัดปทุมธานี

หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
จังหวัดพะเยา

บทที่ ๓

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ความหมายของพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นโบราณราชประเพณีที่สืบทอดมายาวนาน เพื่อการเสด็จขึ้นครองราชย์โดยสมบูรณ์ของพระมหากษัตริย์ไทย ดังความในจดหมายเหตุพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่า

"...ตามราชประเพณีในสยามประเทศนี้ ถือเป็นคำราม่าแต่โบราณว่า พระมหากษัตริย์ซึ่งเสด็จผ่านพิภพ ต้องทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษกก่อน จึงจะเป็นพระราชาธิบดีโดยสมบูรณ์ ถ้ายังมิได้ทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอยู่ตราบใด ถึงจะได้ทรงรับรัชทายาทเมื่อเสด็จเข้าไปประทับอยู่ในพระราชวังหลวง ก็เสด็จอยู่เพียง ณ ที่พักแห่งหนึ่ง พระนามที่ขานก็คงใช้พระนามเดิม เป็นแต่เพิ่มคำว่า "ซึ่งทรงสำเร็จราชการแผ่นดิน" เข้าข้างท้ายพระนาม แลคำรับสั่งก็ยังไม่ใช้พระราชโองการ จนกว่าจะได้ทรงมูรธาภิเษก ทรงรับพระสุพรรณบัฏจารึกพระบรมราชนามาภิไธยกับทั้งเครื่องราชกกุธภัณฑ์จากพระมหาราชครูพราหมณ์ ผู้ทำพิธีราชาภิเษกแล้ว จึงเสด็จขึ้นเฉลิมพระราชมณเฑียรครอบครองสิริราชสมบัติสมบูรณ์ด้วยพระเกียรติยศแห่งพระราชามหากษัตริย์แต่นั้นไป..."

ตามคำராปัญจราชาภิเษก กล่าวว่า การราชาภิเษก แบ่งออกเป็น ๕ ลักษณะ คือ

๑. มงคลอินทราชาภิเษก คือ ผู้ที่ปกครองแผ่นดินได้เข้าพิธีราชาภิเษกมีพระอินทร์นำเครื่องปัญจกกุธภัณฑ์มาถวาย โดยมีพระนุชยพระพิชัยราชรถกับฉัตรทิพย์ได้บังเกิดขึ้น การมีสิ่งมงคล ๖ ประการนี้ เรียกว่า อินทราชาภิเษก

๒. มงคลโกศราชาภิเษก คือ ผู้ที่จะเข้าพิธีราชาภิเษก มีเชื้อสายเป็นตระกูลพราหมณ์ที่เป็นมหาเศรษฐี มีสมบัติบริวารมาก รู้จักราชธรรม ตราชูธรรม กับทศกุตล และรู้จักแบ่งปันดีบร้อนทุกข์ของราษฎร เรียกว่า โกศราชาภิเษก

๓. มงคลปราบคาภิเษก คือ ผู้ที่เข้าพิธีราชาภิเษก มีเชื้อสายตระกูลกษัตริย์ มีอำนาจกล้าหาญในการสงคราม ได้ราชฐานบ้านเมืองและราชสมบัติ มีชัยแก่ศัตรู เรียกว่า ปราบคาภิเษก

๔. มงคลราชาภิเษก คือ ผู้ที่จะเข้าพิธีราชาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์ด้วยการได้รับมอบราชสมบัติจากพระราชบิดาให้สืบพระวงศ์ เรียกว่า ราชาภิเษก

๕. มงคลอุภิเษก คือ ผู้ที่เป็นเชื้อสายกษัตริย์ มีพระราชบิดาและพระราชมารดามีชาติตระกูลเสมอกัน ได้อภิเษกสมรสกับผู้มีเชื้อสายกษัตริย์ แม้ว่าจะเป็นกษัตริย์จากแดนไกล แต่มีลักษณะสุ่มุขัตติยชาติจัดเป็นสวัสดิชาติ เรียกว่า อุภิเษก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกในสมัยต่าง ๆ

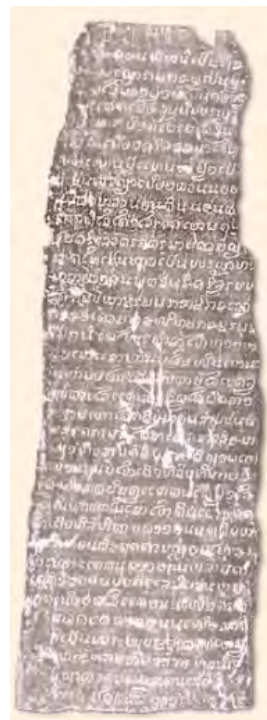
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นราชประเพณีคู่สังคมไทยมายาวนานโดยได้รับอิทธิพลจากคติอินเดีย ลักษณะการพระราชพิธีแต่เดิมมีแบบแผนรายละเอียดเป็นอย่างไรไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แม้แต่การเรียกชื่อพิธีก็แตกต่างกันออกไปในแต่ละสมัย เช่น ในสมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรียกว่า "พระราชพิธีราชาภิเษก" หรือ "พิธีราชาภิเษก" ในปัจจุบันเรียกว่า "พระราชพิธีบรมราชาภิเษก"

สมัยสุโขทัย ปรากฏข้อความในศิลาจารึกวัดศรีชุม บรรทัดที่ ๓๑ และ ๓๒ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ กล่าวถึง การอภิเษกของพ่อขุนบางกลางหาว ไว้ว่า

"พ่อขุนผาเมืองจึงอภิเษกพ่อขุนบางกลางหาว ให้เมืองสุโขทัย ให้ทั้งซื้อคนแก่พระสหาย เรียกชื่อ ศรีอินทรบดินทราทิตย์..."

ศิลาจารึกวัดศรีชุม

ศิลาจารึกวัดป่ามะม่วง
ภาษาไทย หลักที่ ๑

ส่วนในศิลาจารึกวัดป่ามะม่วงภาษาไทยและภาษาเขมรกล่าวถึงเครื่องราชกกุธภัณฑ์ในพิธีบรมราชาภิเษกพระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย) ว่ามี มงกุฏ พระขรรค์ชัยศรี และเศวตฉัตร

สมัยอยุธยา ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในคำให้การชาวกรุงเก่า ข้อความตอนหนึ่งกล่าวถึงขั้นตอนของพระราชพิธีนี้ว่า

"พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาจึงโปรดให้เอาไม้มะเดื่อนั้น มาทำตั้งสำหรับประทับทรงพระกระยาसन ในการมงคล เช่น พระราชพิธีราชาภิเษก เป็นต้น พระองค์ย่อมประทับเหนือพระที่นั่งตั้งไม้มะเดื่อ ทรงพระกระยาसनก่อนแล้ว (จึงเสด็จไปประทับพระที่นั่งภัทรบิฐ) มุขอำมาตย์ถวายเครื่อง เบญจราชกกุธภัณฑ์ คือ มหามงกุฎ ๑ พระแสงขรรค์ ๑ พัดวาลวิชนี ๑ ถารพระกร ๑ ฉลองพระบาทคู่ ๑"

ตำราราชาภิเษกครั้งกรุงศรีอยุธยาสำหรับหอหลวง

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกในสมัยรัตนโกสินทร์

สมัยรัตนโกสินทร์ พุทธศักราช ๒๓๒๖ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้ชำระตำราว่าด้วยการราชาภิเษกในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอู่ทองพร แล้วเรียบเรียงขึ้นไว้เป็นตำราเรียกว่า "ตำราราชาภิเษกครั้งกรุงศรีอยุธยาสำหรับหอหลวง" เป็นตำราเกี่ยวกับการราชาภิเษกที่เก่าแก่ที่สุด เท่าที่พบหลักฐานในประเทศไทย และโปรดให้สร้างเครื่องประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแบบแผนการราชาภิเษกดังกล่าวได้ยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างสืบมา

ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๙ มีการประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกมาแล้ว ๑๑ ครั้ง ดังนี้

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ครั้งแรก พุทธศักราช ๒๓๒๕ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ประดิษฐานพระบรมราชจักรีวงศ์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบการพระราชพิธีปราบดาภิเษกแต่โดยสังเขป

ครั้งที่ ๒ พุทธศักราช ๒๓๒๘ เมื่อพระราชมนเฑียรสถานที่ยุติฐานใหม่แล้วเสร็จ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอีกครั้งหนึ่งให้สมบูรณ์ตามแบบแผนอันเคยมีมาแต่เก่าก่อน

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๓๕๒

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๓๖๗

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๓๘๔

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ครั้งแรก วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๑๑ เมื่อทรงครองราชย์สมบัติสืบต่อจากสมเด็จพระบรมชนกนาถ ขณะมีพระชนมพรรษาเพียง ๑๕ พรรษา ในระยะเวลา ๕ ปีแรกของรัชกาล สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๑๖ เมื่อทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๒๐ พรรษา ทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ครั้งแรก วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๕๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเฉลิมพระราชมณเฑียร เนื่องจากยังอยู่ในช่วงไว้ทุกข์งานพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดให้งดการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร และการรื่นเริง

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมโภช เพื่อเป็นการเฉลิมฉลอง และให้นานาประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางพระราชไมตรีมาร่วมในงานพระราชพิธี

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๘

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
เสด็จสวรรคตก่อนการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม
พุทธศักราช ๒๔๙๓

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เพื่อความเป็นสิริมงคลของประเทศชาติ เป็นที่ปลื้มปิติยินดีของพสกนิกรโดยทั่วกัน มีกำหนดการพระราชพิธีเป็น ๓ ช่วง คือ

พระราชพิธีเบื้องต้น

พระราชพิธีเบื้องต้น ประกอบด้วย การเตรียมน้ำอภิเษก การจารึกพระสุพรรณบัฏดวงพระบรมราชสมภพ และแกะพระราชลัญจกร ระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๒๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

พระราชพิธีเบื้องกลาง

พระราชพิธีเบื้องกลาง คือพระราชพิธีบรมราชาภิเษก กำหนดวันที่ ๒ ถึง ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

พระราชพิธีเบื้องปลาย

พระราชพิธีเบื้องปลาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค จากท่าวาสุกรี ในพระราชวังดุสิต ไปยังท่าราชวรดิฐ ในพระบรมมหาราชวัง ในวันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ลำดับพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พิธีทำน้ำอภิเษก

ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ต้องเตรียมทำน้ำอภิเษก โดยทำพิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ทั่วราชอาณาจักร จำนวน ๑๐๘ แห่งตามโบราณราชประเพณี และทำพิธีพร้อมกันในวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ ตั้งพิธีทำน้ำอภิเษก ณ พระอารามสำคัญประจำจังหวัดของแต่ละจังหวัด ๗๖ แห่ง ในวันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ และเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษกในวันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ จากนั้นทุกจังหวัดอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากจังหวัดมาตั้งไว้ในพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร เพื่อเสกน้ำอภิเษก ประกาศชุมนุมเทวดาเพื่อทำน้ำเทพมนตร์ เจริญพระพุทธมนต์เพื่อทำน้ำพระพุทธมนต์ร่วมกับน้ำอภิเษกของกรุงเทพมหานคร (จากหอศาสตราคม พระบรมมหาราชวัง) ในวันที่ ๑๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ และอัญเชิญน้ำอภิเษกของทุกจังหวัด ทั้ง ๗๗ จังหวัด รวมทั้งน้ำเบญจสุทธคงคา (แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำราชบุรี และแม่น้ำเพชรบุรี) และน้ำจากสระ ๔ สระ (สระแก้ว สระเกษ สระคา สระยมนา ในจังหวัดสุพรรณบุรี) จากวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร ไปยังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในวันที่ ๑๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เพื่อให้พระครุพราหมณ์ประกอบพิธี

การจารึกพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชลัญจกร

วันที่ ๒๒ และ ๒๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็นพิธีจารึกพระสุพรรณบัฏเฉลิมพระปรมาภิไธย ดวงพระบรมราชสมภพ และแกะพระราชลัญจกรประจำรัชกาล ตลอดจนจารึกพระสุพรรณบัฏพระบรมวงศ์ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ถวายราชสักการะสมเด็จพระบรมราชูปถัมภ์

วันที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ รัชกาลที่ ๕ ณ พระลานพระราชวังดุสิต จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินไปถวายราชสักการะพระปฐมบรมราชานุสรณ์ ณ เชิงสะพานพระพุทธยอดฟ้า และเสด็จฯ ไปยังพระบรมมหาราชวังเพื่อทรงบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์

พิธีอัญเชิญพระสุพรรณบัฏ ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชสัญญาประจำรัชกาล

วันที่ ๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ พิธีแห่เชิญพระสุพรรณบัฏดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชสัญญาประจำรัชกาล จากวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ไปยังพระที่นั่งไพศาลทักษิณเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

จากนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปทรงนมัสการพระพุทธรูปมณีนีรตนปฏิมากร ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงนมัสการพระรัตนตรัย ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ถวายบังคมพระบรมอัฐิ พระอัฐิ ณ หอพระธาตุมณเฑียร

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกและเฉลิมพระราชมณเฑียร

วันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ ทรงสร่งพระมูรธาภิเษก ณ มณฑปพระกระยาสนาน บริเวณศาลาพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน โดยน้ำสร่งพระมูรธาภิเษกเป็นน้ำจากเบญจสุทธคงคา น้ำจากสระ ๔ สระที่จังหวัดสุพรรณบุรี และทรงรับน้ำพระพุทธรณ์ และน้ำเทพมนตร์ ตามลำดับ

ทรงรับน้ำอภิเษก ซึ่งเป็นน้ำจากทุกจังหวัดที่ประกอบพิธีแล้ว ณ พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ จากนั้นทรงรับพระสุพรรณบัฏจารึกพระปรมาภิไธย เครื่องราชกกุธภัณฑ์ เครื่องบรมขัตติยราชวราภรณ์ และพระแสงราชศัสตราวุธ ณ พระที่นั่งภัทรบิฐ

เสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทรงรับการถวายพระพรชัยมงคล จากพระบรมวงศานุวงศ์ คณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

เสด็จฯ โดยขบวนราบใหญ่ ไปยังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อทรงประกาศพระองค์เป็นพุทธศาสนูปถัมภก

เสด็จฯ ไปถวายบังคมพระบรมรูปสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช ณ ปราสาทพระเทพบิดร และเสด็จฯ ไปถวายบังคมพระบรมอัฐิ พระอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการี ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเล็งพระแท่นราชบรรจถรณ์ ณ พระที่นั่งจักรพรรดิพิมานในพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียร

พระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย สถาปนาพระฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์ และเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค

วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยในการพระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และสถาปนาพระฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์

จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค ไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร เพื่อทรงนมัสการพระพุทธปฏิมาประธาน และพระบรมราชสรีรางคาร

ได้เวลาหมามงคลฤกษ์ ทรงจุดเทียนชัย พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ประกาศการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ และพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

เสด็จออกทรงรับการถวายพระพรชัยมงคล

วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก ณ ท้องพระโรง พระที่นั่งสุทไธสวรรยปราสาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้นำศาสนา และผู้แทนคณะพาณิชนย์ เฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล แล้วเสด็จออก ณ สีหบัญชร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประชาชน เฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล

จากนั้นเสด็จออกให้คณะทูตานุทูต และกงสุลต่างประเทศเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ณ ท้องพระโรง พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

เสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค

หลังจากพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแล้ว ในวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารคไปยังวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เพื่อทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน

เครื่องราชกกุธภัณฑ์

เครื่องราชกกุธภัณฑ์(ราช-ชะ-กะ-กุด-ทะ-พัน) คือ เครื่องหมายแห่งความเป็นพระราชาธิบดี เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ต้องทูลเกล้าฯ ถวายในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นประเพณีสืบเนื่องมาจากลัทธิพราหมณ์ โดยพระมหाराชครูพราหมณ์เป็นผู้ถวาย ประกอบด้วย พระมหาเศวตฉัตร พระมหาพิชัยมงกุฏ พระแสงขรรค์ชัยศรี ถารพระกร วาลวิชนี และฉลองพระบาทเชิงงอน

พระมหาเศวตฉัตร

พระมหาเศวตฉัตร (มะ-หา-สะ-เหวค-ตะ-ฉัด) หรือพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร (นบ-พะ-ปะ-คน-มะ-หา-สะ-เหวค-ตะ-ฉัด) เป็นฉัตร ๘ ชั้นหุ้มผ้าขาว มีระบายชั้นขลิบทองแผ่ลวด มียอด ชั้นล่างสุดห้อยอุบะจำปาทอง สำหรับพระมหากษัตริย์ที่ทรงรับพระบรมราชาภิเษกแล้ว ใช้แขวนหรือปักเหนือพระราชอาสน์ ราชบัลลังก์ในท้องพระโรงพระมหาปราสาทราชมนเฑียร ถือเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ที่สำคัญยิ่งกว่าราชกกุธภัณฑ์อื่น ๆ

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ณ พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ หลังจากทรงรับน้ำอภิเษกแล้ว ๑ องค์ ซึ่งทำเป็นฉัตร ๘ ชั้นขนาดเล็กเป็นสัญลักษณ์

พระมหาพิชัยมงกุฏ

พระมหาพิชัยมงกุฏ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้สร้าง ทำด้วยทองลงยาประดับเพชร ในสมัยโบราณถือว่า มงกุฎมีค่าสำคัญเท่ากับราชกกุธภัณฑ์อื่นๆ และพระมหาเศวตฉัตร เป็นสิ่งที่สำคัญสูงสุด แต่ต่อมาเมื่อประเทศไทยติดต่อกับประเทศในทวีปยุโรปมากขึ้น จึงนิยมตามราชสำนักยุโรปที่ถือว่าภาวะแห่งความเป็นพระมหากษัตริย์อยู่กับการสวมมงกุฎ แต่นั้นมา จึงถือว่าพระมหาพิชัยมงกุฎเป็นสิ่งสำคัญ และพระมหากษัตริย์จะทรงสวมพระมหาพิชัยมงกุฎในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

วาลวิชนี

วาลวิชนี (วาน-ละ-วิค-ชะ-นึ) (พัดและแส้) พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้สร้าง ลักษณะเป็นพัดใบตาล ที่ใบตาลปิดทองทั้ง ๒ ด้าน ขอบขลิบทองคำ ค้ำทำด้วยทองลงยา เรียกว่า พชนีฝักมะขาม ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า ตามพระบาลีที่เรียกว่า "วาลวิชนี" ไม่ควรจะเป็นพัดใบตาล ควรจะเป็นเครื่องโบกพัดที่ทำด้วยขนจามรี เพราะวาล แปลว่า ขนโคชนิดหนึ่ง ตรงกับที่ไทยเรียก จามรี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างแส้ขนจามรีเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ ภายหลังใช้ขนหางช้างเผือก เรียกว่า "พระแส้หางช้างเผือก" แต่ก็ไม้อาจที่จะเลิกใช้พัดใบตาลของเดิมได้ จึงโปรดให้ใช้พัดใบตาล และพระแส้จามรีควบคู่กัน โดยเรียกว่า วาลวิชนี

ฉลองพระบาทเชิงงอน

ฉลองพระบาทเชิงงอน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้สร้าง เป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ตามแบบอินเดียโบราณ ทำด้วยทองคำลงยาราชาวดีฝังเพชร ประทานพระครูพราหมณ์ เป็นผู้สวมถวายในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระแสงขรรค์ชัยศรี

พระแสงขรรค์ชัยศรีเป็นพระแสงราชศัสตราวุธประจำพระองค์พระมหากษัตริย์ โบพระขรรค์เป็นของเก่า เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ (แบน) ให้ข้าราชการจากเมืองพระตะบองนำมาทูลเกล้าฯ ถวาย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๘ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำด้ามและฝักขึ้นด้วยทองลงยาประดับอัญมณี ใช้เป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๘

ธารพระกร

ธารพระกร พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดให้สร้าง ทำด้วยไม้ชัยพฤกษ์ ปิดทอง หัวและสันเป็นเหล็กคร่ำลายทอง ที่สุดสันเป็นรูปสามง่าม เรียกว่า ธารพระกรชัยพฤกษ์ ครั้นถึงรัชกาลที่ ๔ ทรงสร้างธารพระกรขึ้นใหม่ทำด้วยทองคำ ภายในมีพระแสงเสน่า (สะ-เห่นา) ยอดมีรูปเทวดาเรียกว่า ธารพระกรเทวรูป มีลักษณะเป็นพระแสงคาบมากกว่าเป็นธารพระกร ครั้นถึงรัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ธารพระกรชัยพฤกษ์ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสืบมาจนถึงรัชกาลที่ ๘

เอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

หนังสือ

กรมศิลปากร. (๒๕๐๘). **เรื่องราชาภิเษกและจดหมายเหตุบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๕**. พระนคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

กรมศิลปากร. (๒๕๑๘). **จดหมายเหตุพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว**. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

ณัฐวัชร จันทวิช. (๒๕๓๐). **พระราชพิธีบรมราชาภิเษก**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด.

บุญชู เจนพันธ์, รวบรวมและเรียบเรียง. (ม.ป.ป.). **ราชกิจจานุเบกษา ฉบับจดหมายเหตุพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส พระราชพิธีบรมราชาภิเษก และพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียรพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามมินทราธิราช พ.ศ. ๒๕๔๖**. กรุงเทพฯ: กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

พระยาประกาศอักษรกิจ (เสงี่ยม รามนันท์). (๒๕๔๒). **จดหมายเหตุบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว**. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเกษม.

พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร. (๒๕๑๔). **พระราชพิธีราชาภิเษกสมรสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก และพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียรพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามมินทราธิราช พ.ศ. ๒๕๔๖ และเรื่องบรมราชาภิเษก**. พระนคร: โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต.

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๖๐). **พระราชพิธีบรมราชาภิเษก**. นครปฐม: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๖๒). **ประมวลองค์ความรู้ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก**. นครปฐม: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

สำนักพระราชวัง. (๒๕๓๓). **พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ๒๕๔๖**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด.

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร. (๒๕๖๑). **ประมวลบทความเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก**. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร. (๒๕๖๒). **ประมวลเอกสารพระราชพิธีบรมราชาภิเษก**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. (๒๕๕๐). **ประมวลภาพประวัติศาสตร์ไทย พระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมัยรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

หม่อมราชวงศ์แสงสุรีย์ ลดาวัลย์. (๒๕๒๗). **พระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมัยกรุงรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

เว็บไซต์

<https://phralan.in.th/coronation/index.php>

<https://www.thairath.co.th/news/royal>

หน่วยงาน

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

บทที่ ๔

พิธีทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก

ประวัติศาสตร์และความสำคัญของเมืองพิษณุโลก

เมืองพิษณุโลกเป็นเมืองสำคัญที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า เมืองพิษณุโลกมีชื่อเรียกหลายชื่อ อาทิ สรลงสองแคว ทวีสาละ หรือชัยนาท และสันนิษฐานว่าชื่อ "พิษณุโลก" น่าจะตั้งขึ้นภายหลังจากที่สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเสด็จมาประทับที่เมืองพิษณุโลกในฐานะราชธานี

พิษณุโลกสมัยก่อนประวัติศาสตร์

จากหลักฐานโบราณคดีที่พบในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ เครื่องมือเครื่องใช้หิน และภาพสีรูปฝ่ามือสีแดง พบบริเวณถ้ำผาท่าพล อำเภอเนินมะปราง มีอายุประมาณ ๕,๖๐๐ ถึง ๑๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว ภาพสลักเป็นรูปเรขาคณิตที่ผากระดานเลข อำเภอชาติตระการ ภาพสลักหินรูปกากบาท ลึกประมาณ ๑ เซนติเมตร พบที่ถ้ำกาเล็ก ถ้ำกาใหญ่ เขาช้างล้วง และผาผิคุนียด อำเภอนครไทย สันนิษฐานว่ามีอายุประมาณ ๓,๐๐๐ ถึง ๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องประดับที่ทำจากหิน ประติมากรรม ประติมา และแหล่งผลิตเกลือที่สันนิษฐานว่ามีการผลิตเกลือมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ที่บ้านบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย ภาพเขียนสีบริเวณผนังเพิงผาของแหล่งโบราณคดีเขาผาแดง อำเภอชาติตระการ ภาพเขียนสีที่ถ้ำพระงั่ง และถ้ำคอกขาด บริเวณแหล่งโบราณคดีเขากะไคมา อำเภอชาติตระการ นอกจากนี้ยังพบโครงกระดูกมนุษย์ ขวานหินขัด ใบมีดหรือเคียวหิน เครื่องปั้นดินเผาประเภทหม้อมีสัน เครื่องประดับ กำไรหิน และลูกปัดหิน พบในพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำยม เขตบ้านคู้กว้าว บ้านแหลมมะค่า บ้านหนองตะเคียน บ้านหนองกุลา และบ้านคลองวัดไร่ อำเภอบางระกำ จากหลักฐานที่พบทำให้ทราบได้ว่าในพื้นที่เมืองพิษณุโลกสมัยนั้นเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์

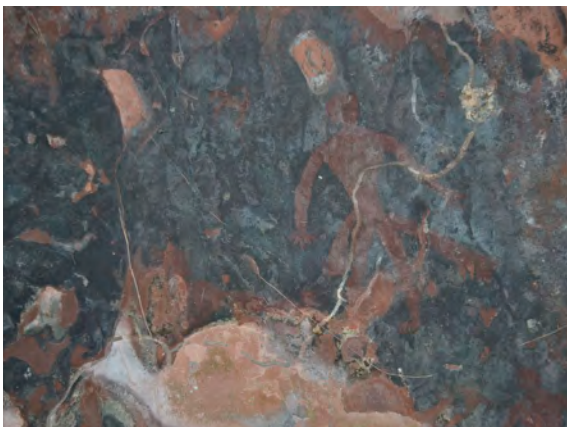
รูปฝ่ามือแดง ที่ถ้ำผาท่าพล อำเภอเนินมะปราง

บ่อเกลือพันปี แหล่งผลิตเกลือตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์
บ้านบ่อภาคใต้ ตำบลบ่อภาค อำเภอลำดวน

ภาพเขียนสีแหล่งโบราณคดีเขาผาแดง บ้านนาบ่อ ตำบลลำดวน อำเภอลำดวน

ภาพเขียนสีถ้ำพระนั่ง แหล่งโบราณคดี
เขากระโดม บ้านโคกผกหวาน
ตำบลลำดวน อำเภอลำดวน

ภาพเขียนสีถ้ำคอกขาด แหล่งโบราณคดี
เขากระโดม บ้านโคกผกหวาน
ตำบลลำดวน อำเภอลำดวน

พิษณุโลกสมัยประวัติศาสตร์

สมัยทวารวดี

ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๖ หรือประมาณพุทธศักราช ๑๑๐๑ ถึง ๑๖๐๐ ในพื้นที่บริเวณลุ่มแม่น้ำแควน้อย ตั้งแต่เขตอำเภอวัดโบสถ์ จนถึงอำเภอชาติตระการ และอำเภอนครไทย พบร่องรอยการอยู่อาศัยของชุมชนโบราณ และพบหลักฐานโบราณวัตถุที่สำคัญ คือ เสาหินทรายมีภาพสลักเป็นรูปสถูปทรงหม้อน้ำด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งเป็นพระพุทธรูปปางขัดสมาธิเพชรประทับบนฐานบัว มีพระอัครสาวกคู่ (เบื้องขวาสลักนูน ส่วนเบื้องซ้ายสลักลายเส้น) ชาวบ้านนิยมเรียกว่า "หลวงพ่อเพชร" พบที่วัดหน้าพระธาตุ อำเภอนครไทย ส่วนพระพุทธรูปศิลา ศิลปะสมัยทวารวดีตอนปลาย พบบนเขาสมอแครง อำเภอวังทอง หลักฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าชุมชนในสมัยนี้เริ่มมีพัฒนาการมากขึ้น ทั้งขนาดของชุมชน จำนวนประชากร และความเจริญด้านศิลปวัฒนธรรม

หลวงพ่อเพชร พระพุทธรูปศิลาแกะสลักทรงโบเสมา ปางขัดสมาธิเพชร
และสถูปเจดีย์หินทรายทรงหม้อน้ำด้านหลังโบเสมา

สมัยลพบุรี

ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๘ หรือประมาณพุทธศักราช ๑๑๐๑ ถึง ๑๘๐๐ ช่วงก่อนตั้งอาณาจักรสุโขทัยได้พบการตั้งชุมชนโบราณในบริเวณวัดจุฬามณี และเมืองนครไทยเก่า ซึ่งพบหลักฐานทางโบราณคดี ได้แก่ พระปรางค์ศิลาแลง วัดจุฬามณี และพบพระพุทธรูปศิลาขนาดปรกปางสมาธิ ศิลปะสมัยลพบุรี ที่วัดกลาง อำเภอนครไทย

พระพุทธรูปศิลาขนาดปรกปางสมาธิ
วัดกลาง อำเภอนครไทย ศิลปะสมัยลพบุรี

พระปรางค์ศิลาแลง วัดจุฬามณี อำเภอเมืองพิษณุโลก

สมัยสุโขทัย

ก่อนที่ราชวงศ์พระร่วงจะขึ้นปกครองเมืองสุโขทัยในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ นั้น ราชวงศ์ที่มีอำนาจปกครองดินแดนแถบนี้คือ ราชวงศ์ศรีนาวนำถุม ซึ่งมีพ่อขุนศรีนาวนำถุมเป็นปฐมกษัตริย์ ทรงเสวยราชย์ที่เมืองสุโขทัยและศรีสัชนาลัย พ่อขุนศรีนาวนำถุมมีพระราชโอรส ๒ พระองค์ คือ พ่อขุนผาเมือง ครองเมืองราค และพระยาคำแหงพระรามครองเมืองสรลงสองแคว พ่อขุนผาเมืองทรงอภิเษกกับพระราชธิดาของกษัตริย์ขอม และได้รับพระราชทานพระนามว่า **"ศรีอินทราธิราช"** ส่วนพระยาคำแหงพระรามทรงปกครองเมืองสรลงสองแคว และมีพระราชโอรสพระองค์หนึ่งซึ่งประสูติที่เมืองสรลงสองแคว พระนามว่า **"สมเด็จพระมหาเถรศรีศรัทธาธรรมาธิบดีศรีรัตนกิติปมาหสวามีเป็นเจ้า"** ทรงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการรบ แต่ภายหลังทรงออกผนวช

ภายหลังจากที่พ่อขุนศรีนาวนำถุมสิ้นพระชนม์ ขอมสบาดโขลญลำพงเข้ายึดเมืองศรีสัชนาลัย สุโขทัยไว้ได้ พ่อขุนผาเมืองทรงร่วมมือกับพระสหายคือพ่อขุนบางกลางหาวเข้าปราบปรามและยึดเมืองคืนมาได้สำเร็จ พ่อขุนผาเมืองได้ยกเมืองสุโขทัยให้กับพ่อขุนบางกลางหาวพร้อมกับพระนาม **"ศรีอินทราธิราช"** พ่อขุนบางกลางหาวจึงได้เฉลิมพระนามเป็น **"พ่อขุนศรีอินทราธิราช"** ครองเมืองสุโขทัยสืบมาในระยะเวลาประมาณ พุทธศักราช ๑๘๘๒

ในช่วงที่พ่อขุนศรีอินทราธิราชครองเมืองสุโขทัยนี้ พระยาคำแหงพระรามแห่งราชวงศ์ศรีนาวนำถุมยังคงปกครองเมืองสรลงสองแควอยู่ ต่อมาภายหลังจากที่พ่อขุนรามคำแหงเสด็จขึ้นครองราชย์ จึงทรงรวบรวมและยึดดินแดนของราชวงศ์ศรีนาวนำถุมเข้ามาเป็นอาณาเขตของเมืองสุโขทัยด้วย ดังนั้นเมืองสรลงสองแควจึงเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัยในเวลานี้ สันนิษฐานว่าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนพุทธศักราช ๑๘๙๕ เป็นช่วงเวลาก่อนการสร้างศิลาจารึกหลักที่ ๑

จากสันรัชกาลพ่อขุนรามคำแหง เมืองต่าง ๆ ได้แยกตัวเป็นอิสระ พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย) ซึ่งเป็นพระมหาอุปราชครองเมืองศรีสัชนาลัยอยู่ ทรงต้องยกกองทัพเข้าปราบปรามและรวบรวมเมืองให้เป็นปึกแผ่นอีกครั้งหนึ่ง และทรงย้ายมาประทับที่เมืองสรลงสองแคว (พิษณุโลก) ระหว่างพุทธศักราช ๑๘๐๕ ถึง ๑๘๑๑ เป็นระยะเวลา ๗ ปี เพื่อควบคุมและป้องกันการรุกรานจากอาณาจักรอยุธยา จึงทำให้เมืองพิษณุโลกมีความสำคัญในฐานะศูนย์กลางการปกครองและเป็นศูนย์กลางการติดต่อค้าขายที่สำคัญในแถบภาคเหนือ

ในช่วง ๗ ปีที่พระมหากษัตริย์ราชที่ ๑ (ลิไทย) ประทับอยู่ที่เมืองพิษณุโลกทรงทำนุบำรุง และสร้างความเจริญให้กับเมืองพิษณุโลกเป็นอย่างมาก ทรงสร้างพระอัฐารส พระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดา รามพุทธศักราช ๑๕๐๐ เพื่อประดิษฐาน ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ นอกจากนี้ ยังทรงสร้างรอยพระพุทธรูปจำลองเพื่อนำไปประดิษฐานที่เขาสมอแคลง และทรงสร้าง พระเจดีย์ทรงดอกบัวตูมประดิษฐาน ณ วัดเจดีย์ยอดทอง พระมหากษัตริย์ราชที่ ๑ (ลิไทย) ทรงประทับ ที่เมืองพิษณุโลกจนสิ้นรัชกาล

ในรัชสมัยพระมหากษัตริย์ราชที่ ๒ (พระยาเลอไทย) อาณาจักรสุโขทัยได้ทำสงครามกับอาณาจักร อโยธยาหลายครั้ง เนื่องจากอาณาจักรอโยธยาต้องการขยายอำนาจขึ้นมาทางเหนือ ในพุทธศักราช ๑๕๒๑ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ (ขุนหลวงพะงั่ว) ทรงยกกองทัพเข้าโจมตีเมืองพิษณุโลก ทำให้ พระมหากษัตริย์ราชที่ ๒ ทรงต้องยอมแพ้ เมืองพิษณุโลกจึงอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรอโยธยา ในช่วงเวลาหนึ่งด้วย

ในรัชสมัยพระมหากษัตริย์ราชที่ ๓ (พระยาไสลือไทย) ทรงพยายามกอบกู้อาณาจักรสุโขทัย ขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการรวบรวมเมืองต่าง ๆ ให้เข้ามาอยู่ในอำนาจ ภายหลังจากที่พระมหากษัตริย์ราชที่ ๓ (พระยาไสลือไทย) สิ้นพระชนม์ในพุทธศักราช ๑๕๖๒ ได้เกิดเหตุการณ์แย่งชิงราชสมบัติระหว่าง พระโอรสทั้ง ๒ คือ พระยาบาล และพระยาราม ทำให้สมเด็จพระนครินทราธิราชแห่งอโยธยาต้อง ยกกองทัพมาระงับเหตุถึงเมืองนครสวรรค์ ทั้งพระยาบาล และพระยาราม ยอมเสด็จลงมาเข้าเฝ้า สมเด็จพระนครินทราธิราช ซึ่งสมเด็จพระนครินทราธิราชทรงสถาปนาให้พระยารามครองเมืองสุโขทัย และพระยาบาลครองเมืองพิษณุโลกในฐานะกษัตริย์แห่งเมืองสุโขทัยทรงพระนามว่า พระมหากษัตริย์ ราชที่ ๔ (บรมपाल)

ภายหลังจากพระมหากษัตริย์ราชที่ ๔ (บรมपाल) สิ้นพระชนม์ พระยาอุทัยเชิฐ พระโอรส ของพระยารามได้ครองราชย์ที่เมืองพิษณุโลก และเอาใจออกห่างจากอโยธยาไปขึ้นกับพระเจ้าเชียงใหม่ ทำให้สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงต้องยกทัพมาปราบ แล้วรวมอาณาจักรสุโขทัยเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ อโยธยา จึงทำให้เมืองพิษณุโลกถูกรวมเข้ากับอาณาจักรอโยธยาโดยสมบูรณ์

สมัยอยุธยา

รัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงย้ายมาประทับที่เมืองพิษณุโลกตั้งแต่พุทธศักราช ๒๐๐๖ เพื่อป้องกันไม่ให้พระเจ้าคิโลกราชแห่งล้านนามารุกรานหัวเมืองเหนือ ในพุทธศักราช ๒๐๐๘ พระองค์ทรงผนวชที่วัดจุฬามณีพร้อมด้วยเหล่าข้าราชการจำนวน ๒,๓๔๘ คน พระองค์ทรงผนวชเป็นระยะเวลานานถึง ๘ เดือน ๑๕ วัน และทรงประชุมนักปราชญ์ราชบัณฑิตแปลแต่งวรรณคดีเรื่องมหาชาติคำหลวงขึ้นและจัดงานสมโภช ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ในสมัยนี้เมืองพิษณุโลกถือว่าเป็นราชธานีของอาณาจักรอยุธยา ส่วนที่อยู่อยุธยาจะเป็นที่ประทับของพระมหาอุปราช แต่ภายหลังจากที่สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถสิ้นพระชนม์ อยุธยาได้กลับมาเป็นราชธานีดั้งเดิม และเมืองพิษณุโลกก็อยู่ในฐานะราชธานีฝ่ายเหนือเป็นที่ประทับของพระมหาอุปราช ต่อมาในสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช พระมหาอุปราชก็ไม่ได้เสด็จประทับที่เมืองพิษณุโลก แต่ประทับที่อยู่อยุธยาแทน

ต่อมาในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ทรงสถาปนาขุนพิเรนทรเทพ ขึ้นเป็นพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้า พระราชทานพระราชธิดาคือ พระสวัสดิราชซึ่งได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น พระวิสุทธิกษัตริย์เป็นพระมเหสี แล้วทรงโปรดเกล้าฯ ให้ไปครองเมืองพิษณุโลกในฐานะราชธานีหัวเมืองฝ่ายเหนือเพื่อควบคุมเมืองทางตอนเหนือไว้ ต่อมาพระเจ้าบุเรงนองแห่งหงสาวดี ยกทัพหวังเข้ายึดครองอาณาจักรอยุธยาโดยเข้าล้อมเมืองพิษณุโลกซึ่งเป็นหัวเมืองสำคัญ จนพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้าต้องทรงเข้าสวามิภักดิ์ พระเจ้าบุเรงนองทรงให้พระมหาธรรมราชาธิราชเจ้าครองเมืองพิษณุโลกดั้งเดิม และทรงนำพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ของสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้า คือ สมเด็จพระนเรศวร (พระองค์คำ) ไปชุบเลี้ยงที่เมืองหงสาวดีในฐานะองค์ประกัน ภายหลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๑ ในพุทธศักราช ๒๑๑๒ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้าทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา ภายหลังสมเด็จพระนเรศวรทรงเสด็จกลับจากหงสาวดี ในพุทธศักราช ๒๑๑๔ สมเด็จพระราชบิดาทรงสถาปนาให้ทรงดำรงตำแหน่ง พระมหาอุปราชครองเมืองพิษณุโลก ต่อมาสมเด็จพระนเรศวรทรงประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง เมื่อพุทธศักราช ๒๑๒๓

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระราชสมภพที่พระราชวังจันทน์ และทรงเจริญวัยที่เมืองพิษณุโลก เมื่อพระองค์เสด็จกลับมาครองเมืองพิษณุโลก จึงทรงได้รับความจงรักภักดีจากชาวเมืองเป็นอย่างยิ่ง สมเด็จพระนเรศวรขณะครองเมืองพิษณุโลกทรงรวบรวมกองกำลังฝึกฝนเหล่าทหารจนมีความชำนาญในการรบ และเตรียมพร้อมต่อสู้กับเหล่าข้าศึกศัตรู พระองค์ทรงยกทัพปราบเหล่าอริราชศัตรูพร้อมด้วยสมเด็จพระราชบิดาเสมอ ต่อมาสมเด็จพระนเรศวรได้ครองราชสมบัติสืบต่อจากสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้า

พุทธศักราช ๒๑๑๕ พระมหากุปราชแห่งหงสาวดี ได้ยกกองทัพมารุกรานกรุงศรีอยุธยาอีกครั้งนี้เกิดมหาวีรกรรมยุทธหัตถี สมเด็จพระนเรศวร ทรงใช้พระแสงของ้าวฟันพระมหาอุปราชสิ้นพระชนม์บนหลังช้าง กองทัพพม่าจึงถอยทัพกลับ และไม่ได้มารุกรานกรุงศรีอยุธยาอีกเป็นเวลาหลายปี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงมีพระคำริว่าพิษณุโลก เป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญยิ่งระหว่างไทยกับพม่า จึงทรงสถาปนาให้เมืองพิษณุโลกเป็นเมืองเอกของหัวเมืองฝ่ายเหนือ และเมืองนครศรีธรรมราชเป็นเมืองเอกของหัวเมืองฝ่ายใต้ เมื่อบ้านเมืองสงบสุขจากสงครามชาวเมืองพิษณุโลกที่เคยถูกกวาดต้อนไปยังเมืองอื่น ก็กลับมาตั้งถิ่นฐานยังภูมิลำเนาเดิม เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งที่ ๒ ในพุทธศักราช ๒๓๑๐ หัวเมืองอื่น ๆ ที่ไม่ได้ถูกพม่ายึดครองต่างตั้งตนเป็นอิสระ ซึ่งมี ๕ หัวเมืองใหญ่ด้วยกัน คือ เมืองพิษณุโลก เมืองสวางคบุรี เมืองพิมาย เมืองจันทบุรี และเมืองนครศรีธรรมราช

เมืองพิษณุโลกภายใต้การนำของเจ้าพระยาพิษณุโลก (เรือง) ซึ่งตั้งตัวเป็นเจ้า ได้รวบรวมชาวบ้านตั้งเป็นกองกำลังขึ้น มีอำนาจปกครองตั้งแต่เมืองพิชัย ไปจนถึงเมืองนครสวรรค์ เจ้าพระยาพิษณุโลก (เรือง) เดิมเป็นข้าราชการผู้ใหญ่ที่มีความสามารถในการรบกับพม่าคราวเสียกรุงครั้งที่ ๒ ได้แสดงฝีมืออย่างเข้มแข็ง จึงมีชาวบ้านนับถือและรวมกำลังพลด้วยเป็นจำนวนมาก

สมัยธนบุรี

เมื่อพระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช) มีชัยชนะสามารถยึดกรุงศรีอยุธยาจากพม่าได้สำเร็จ และปราบดาภิเษกขึ้นเป็น สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี และสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีของไทย พระองค์มีพระราชโอรสที่รวบรวมราชอาณาจักรให้เป็นอันหนึ่งอันเดียว จึงทรงยกทัพมาปราบเมืองพิษณุโลกถึง ๒ ครั้งจึงสำเร็จ ภายหลังทรงโปรดให้สมโภชพระมหาธาตุ พระพุทธชินราช และพระพุทธชินสีห์ ๓ วัน และทรงมีพระราชคำริว่า เมืองพิษณุโลกเป็นเมืองยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ควรมีผู้นำที่เข้มแข็งและมีความสามารถเป็นเจ้าเมืองจึงทรงแต่งตั้งพระยาอมราช (บุญมา) (พระอนุชาธิราชในรัชกาลที่ ๑ ภายหลังในสมัยรัชกาลที่ ๑ ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท) เป็นเจ้าพระยาสุรสีห์พิณวาธิราช สำเร็จราชการเมืองพิษณุโลก ขึ้นตรงต่อกรุงธนบุรี ตลอดรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เจ้าพระยาสุรสีห์พิณวาธิราชได้ทรงนำกำลังพลจากเมืองพิษณุโลกเข้าร่วมทำสงครามหลายครั้ง

พุทธศักราช ๒๓๑๘ อะแซหฺวุ่นก็ แม่ทัพพม่าผู้เชี่ยวชาญการศึก ได้วางแผนยกทัพมาตีหัวเมืองฝ่ายเหนือของไทย โดยตีได้เมืองตาก เมืองสวรรคโลก บ้านกงธานี และพักกองทัพที่เมืองสุโขทัย

เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงทราบข่าวว่าอะแซหฺวุ่นก็ยกกองทัพใหญ่มา พระองค์ทรงรีบยกกองทัพขึ้นไปช่วยหัวเมืองฝ่ายเหนือทันที เมื่อถึงเมืองนครสวรรค์ได้ทรงจัดแบ่งทหารไว้ ๓,๐๐๐ นายที่เหลือยกไปตั้งค่ายที่บ้านปากฟิง และกระจายตั้งค่าย ๒ ฟากฝั่งแม่น้ำน่านอีก ๕ แห่ง เช่นที่บ้านบางทราย บ้านท่าโรง บ้านกระคาษ วัดจุฬามณี และวัดจันทร์ท้ายเมืองพิษณุโลก พระองค์ทรงจัดทหารทำหน้าที่ลาดตระเวนตามเส้นทางคมนาคมทุกระยะ และกำลังทหารอีกส่วนหนึ่งจัดกองปืนใหญ่เป็นกองหน้าเร่งไปให้ความช่วยเหลือทุกค่ายที่ต้องการความช่วยเหลือ

ฝ่ายอะแซหฺวุ่นก็ เมื่อทราบว่าการกองทัพไทยมาตั้งค่ายเพื่อช่วยเหลือเมืองพิษณุโลก จึงแบ่งกำลังพลไปตั้งมั่นที่วัดจุฬามณีทางฝั่งตะวันตก เวลากลางคืนเข้าปล้นค่ายของไทยหลายครั้ง ฝ่ายไทยก็เข้าปล้นค่ายพม่าบ้าง ผลัดเปลี่ยนกันไม่มีฝ่ายใดชนะเด็ดขาด

ขณะนั้น เจ้าพระยาจักรีและเจ้าพระยาสุรสีห์พิชฌนาธิราชกำลังยกกองทัพขึ้นไปตีเมืองเชียงแสน เมื่อทราบข่าวจึงรีบยกทัพกลับมาตีพม่าที่เมืองพิษณุโลก กองทัพของอะแซหฺวุ่นก็พยายามเข้าหักค่ายไทยหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จและถูกกองทัพไทยตอบโต้ได้ทุกครั้งไป อะแซหฺวุ่นก็ถึงกับยกย่องแม่ทัพฝ่ายไทย และขอให้ทั้งสองฝ่ายหยุดรบกัน ๑ วันเพื่อรับประทานอาหารร่วมกัน และขอคู่ตัวแม่ทัพฝ่ายไทย เมื่อแม่ทัพฝ่ายไทยและแม่ทัพฝ่ายพม่ายื่นม้าเจรจากันในสนามรบ อะแซหฺวุ่นก็เห็นรูปร่างลักษณะของเจ้าพระยาจักรีแล้วจึงกล่าวสรรเสริญว่า "...ท่านนี้รูปงาม ฝีมือก็เข้มแข็ง อาจสู้รบกับเราผู้เป็นผู้เฒ่าได้ จงอุทิศสำหรับรักษาตัวไว้ ภายหน้าจะได้เป็นกษัตริย์..." และบอกเจ้าพระยาจักรีว่า "...จงรักษาเมืองไว้ให้มั่นคงเถิด เราจะตีเอาเมืองพิษณุโลกให้จงได้ในครั้งนี้"

ครั้นรบกันไปนานเข้าไม่รู้ผลแพ้ชนะ อะแซหฺวุ่นก็เห็นว่าถ้าชักช้าจะไม่ทันการณ์ จึงสั่งให้ทัพพม่าที่เมืองสุโขทัยไปตีเมืองกำแพงเพชร กองทัพเมืองกำแพงเพชรยกไปตีเมืองนครสวรรค์ และสั่งให้กองทัพพม่าอีกกองหนึ่งยกไปตีกรุงธนบุรี การวางแผนของอะแซหฺวุ่นก็เช่นนี้เป็นการตัดกำลังฝ่ายไทยไม่ให้ช่วยเมืองพิษณุโลก และต้องการให้กองทัพไทยระส่ำระสาย

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงเห็นว่าไทยเสียเปรียบ เพราะมีกำลังทหารน้อยกว่า จึงควรถอยทัพกลับไปตั้งมั่นรับทัพพม่าที่กรุงธนบุรี เจ้าพระยาจักรีกลับมีความเห็นว่า กองทัพไทยในเมืองพิษณุโลกควรตีหักค่ายพม่าออกไปรับทัพพม่าพร้อม ๆ กับกองทัพหลวง แต่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีไม่เห็นด้วยทางเมืองพิษณุโลกจึงทำการต่อสู้กองทัพพม่าไปอีกระยะหนึ่ง เมื่อเจ้าพระยาจักรีเห็นว่าไทยขาดเสบียงอาหารและใกล้จะหมดทางสู้ จึงตัดสินใจพาไพร่พล และประชาชนชายหญิงทั้งหมดตีหักค่ายพม่าออกจากเมืองพิษณุโลกไปทางทิศตะวันออกได้สำเร็จ พาทัพผ่านบ้านมุง บ้านคอนชมพู่ ข้ามเขาบรรทัด ไปตั้งรวมพลอยู่ที่เมืองเพชรบูรณ์

พม่าล้อมเมืองพิษณุโลกอยู่นานถึง ๔ เดือน เมื่อเข้าเมืองได้ก็พบแต่เมืองเปล่า อะแซห่อนัก จึงสั่งให้เผาทำลายเมืองพิษณุโลกพินาศจนหมดสิ้น คงเหลือแต่พระพุทธรูปชินราชและพระวิหารที่ประดิษฐานเท่านั้น

สมัยรัตนโกสินทร์

พุทธศักราช ๒๓๒๕ ถึง ๒๔๑๑ ตรงกับรัชกาลที่ ๑ ถึง ๔ แห่งราชวงศ์จักรี ซึ่งเป็นช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในระยะเวลาช่วงแรก สำนวนไม่พบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความเป็นมาของเมืองพิษณุโลกในสมัยนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระยะเวลาที่ไทยกำลังก่อสร้างบ้านเมืองใหม่และกำลังทำศึกสงครามติดพันกับพม่าด้วย เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของเมืองพิษณุโลกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ได้พบหลักฐานครั้งแรกในพงศาวดาร และจดหมายเหตุประจำรัชกาลต่าง ๆ ซึ่งเริ่มปรากฏชัดแจ้งในรัชกาลที่ ๓ ดังนี้

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นนั้น เมืองพิษณุโลกมีฐานะเป็นเมืองเอกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในหัวเมืองฝ่ายเหนือของประเทศไทย มีประชากรทั้งสิ้นประมาณ ๑๕,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นชาวจีนประมาณ ๑,๑๑๒ คน และมีเมืองต่าง ๆ อยู่ในอำนาจการปกครองดูแลหลายหัวเมืองด้วยกัน คือ เมืองนครไทย เทพบุรี ศรีวิกรม พรหมพิราม ชุบศรสำแดง ชุมแสงสงคราม ค่านซ้าย นครนาค ชาคาล และศรีพนมมาศ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพสำคัญ คือ ทำนา ทำไร่ หาของป่า ทำไม้ และเกณฑ์แรงงานไพร่

ส่วนหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีนั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้รวบรวมโบราณศิลปวัตถุสำคัญต่าง ๆ ในเมืองพิษณุโลก และเมืองอื่น ๆ โดยนำไปเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานส่วนพระองค์ ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๓๘๘ จึงโปรดให้สร้างพระที่นั่ง **"ประพาสพิพิธภัณฑ"** ขึ้น เพื่อใช้เป็นที่แสดงโบราณศิลปวัตถุที่ทรงรวบรวมไว้ ส่วนข้อความในจารึก พระองค์ได้ทรงพากเพียรอ่านจนเข้าใจความในจารึกโดยตลอด ทำให้รู้เรื่องราวเกี่ยวกับพงศาวดารสยาม ตั้งแต่ครั้งสมัยราชวงศ์พระร่วง

พุทธศักราช ๒๔๐๘ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระอุทิศหาเสด็จประพาสเมืองเหนืออีกครั้งหนึ่ง โดยเสด็จทางเรือพระที่นั่งอรรคราชวรเดช และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะนั้นกำลังผนวชเป็นสามเณรก็ได้ตามเสด็จด้วย เมื่อเสด็จถึงเมืองพิษณุโลก ได้ทรงประทับและทรงสมโภชพระพุทธรูปชินราชอยู่ ๒ วัน จึงเสด็จกลับ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (เมื่อครั้งยังดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ) ได้เสด็จประพาสเมืองพิษณุโลก ได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องราวต่าง ๆ ที่พระองค์ได้เสด็จไปทอดพระเนตรในระหว่างเสด็จประพาส เช่น เรื่องเที่ยวเมืองพระร่วง พระราชปรารภเรื่องพระพุทธรูปชินราช และเรื่องลิลิตพ่ายพ เป็นต้น เอกสารดังกล่าวนี้ปัจจุบันมีคุณค่าอย่างยิ่งทางด้านประวัติศาสตร์ ส่วนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประทับพระราชหฤทัยในความศักดิ์สิทธิ์ และความสวยงามของพระพุทธรูปชินราช จึงโปรดให้จำลองพระพุทธรูปพระพุทธรูปชินราชไปเป็นประธานในพระอุโบสถวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร ที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นในสมัยนั้น นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประกอบพระราชกรณียกิจไว้ให้กับเมืองพิษณุโลกหลายด้าน พอสรุปได้ดังนี้

ด้านการปกครอง พุทธศักราช ๒๔๓๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ปฏิรูปการปกครองเป็นแบบระบบมณฑลเทศาภิบาล คือมีข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลเป็นผู้บริหารราชการต่างพระเนตรพระกรรณ ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกผู้บริหารระดับตำบลและหมู่บ้าน

พุทธศักราช ๒๔๕๐ เมืองพิษณุโลกจัดแบ่งการปกครองออกเป็น ๕ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอชุมแสง อำเภอนครป่าหมาก อำเภอพรหมพิราม และอำเภอเมืองนครไทย ต่อมาในพุทธศักราช ๒๔๖๐ ได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอชุมแสง เป็นอำเภอบางระกำแทน และในพุทธศักราช ๒๔๗๐ ได้จัดตั้งกิ่งอำเภอบางกระทุ่มขึ้น

พุทธศักราช ๒๔๕๕ ได้นำมณฑลเพชรบูรณ์มารวมกับมณฑลพิษณุโลก และได้ยุบเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๗๖ เป็นต้นมา

ด้านการทหาร เนื่องจากมณฑลพิษณุโลกมีที่ตั้งอยู่ชายแดน ซึ่งมักจะเกิดกรณีพิพาทกับประเทศฝรั่งเศสที่เข้าไปมีอิทธิพลในประเทศลาว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงมีพระประสงค์ที่จะพัฒนามณฑลพิษณุโลกให้เจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาด้านทหารให้เข้มแข็ง เพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศ ดังนี้

พุทธศักราช ๒๔๖๘ ได้จัดตั้งกรมบัญชาการทหารบกขึ้นในมณฑลพิษณุโลก เพื่อให้ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและดูแลทุกข์สุขของประชาชน

พุทธศักราช ๒๔๖๖ กรมยุทธนาธิการได้จัดทำข้อบังคับลักษณะการเกณฑ์ทหารขึ้นใช้เป็นครั้งแรก และเริ่มทดลองใช้ในมณฑลพิษณุโลก มณฑลนครสวรรค์ และมณฑลราชบุรี ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดี

พุทธศักราช ๒๔๔๘ ได้ตราพระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหารขึ้นเป็นการถาวร ให้มณฑลพิษณุโลกปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตั้งแต่วันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๔๘ และได้กำหนดกำลังทหารในสมัยนั้นเพื่อใช้ในการป้องกันประเทศไว้ว่า จะต้องจัดให้ได้ ๑๐ กองพล ในจำนวนนี้กองพลที่ ๗ ตั้งอยู่ในมณฑลพิษณุโลก มีทหารเหล่าต่าง ๆ ดังนี้ ทหารราบ ๒ กรม ทหารพราน ทหารปืนใหญ่ ทหารช่าง และทหารพาหนะอย่างละ ๑ กรม กับกองพยาบาล ๑ กอง

พุทธศักราช ๒๔๕๔ ทรงจัดหน่วยทหารให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเป็น "กองทัพบ" กองพลที่ ๗ ที่มณฑลพิษณุโลกนั้นเป็น ๑ ใน ๓ กองพล ของกองทัพบที่ ๒

พุทธศักราช ๒๔๖๐ มณฑลพิษณุโลกได้ส่งทหารไปร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ ๑

พุทธศักราช ๒๔๗๒ เกิดเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้ยุบขนาดของหน่วยทหารจาก "กองทัพบ" เหลือเพียงกองพล

หลังพุทธศักราช ๒๔๗๕ ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย มณฑลพิษณุโลกถูกยุบเลิก แล้วมาใช้ระเบียบการบริหารส่วนภูมิภาค จัดเป็นจังหวัดและอำเภอ โดยมีข้าหลวงและคณะกรรมการจังหวัดเป็นผู้บริหารงานภายในจังหวัด ส่วนด้านทหารยกเลิกกองพลและกรมลงมา เหลือเพียงกองพัน

พิษณุโลกในปัจจุบัน

ปัจจุบันเมืองพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการของหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงาน และเป็นที่ตั้งของส่วนราชการระดับภูมิภาค อาทิ กองทัพบกภาคที่ ๓ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖ สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๘ สำนักงานคลังเขต ๖ สำนักงานอัยการเขต ๖ ศาลปกครองพิษณุโลก และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ สาขาพิษณุโลก เป็นต้น นอกจากนี้ จังหวัดพิษณุโลกยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือโดยมี "สี่แยกอินโดจีน" ที่เชื่อมผ่าน ไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศเพื่อนบ้าน โดย "สี่แยกอินโดจีน" สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๐ นอกจากนี้ จังหวัดพิษณุโลกกำลังขยายตัวเมืองพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรม ศูนย์กลางการค้าขาย และถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจังหวัดหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนล่าง

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลก

ตราประจำจังหวัด

พระพุทธชินราช

ธงประจำจังหวัด

ธงพื้นสีม่วง กลางธงเป็นตราประจำจังหวัด มีรูปพระพุทธชินราชในวงกลม

คำขวัญประจำจังหวัด

พระพุทธรชินราชงามเลิศ ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร
สองฝั่งน่านล้วนเรือนแพ หวานฉ่ำแท้กล้วยตาก ถ้ำและน้ำตกหลากตระการตา

ต้นไม้ประจำจังหวัด

पीป (Millingtonia hortensis)

ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกนนทรี (Peltophorum pterocarpum)

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพิษณุโลก มีที่ตั้งทางอุทุนิยมวิทยาอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ส่วนเกณฑ์การแบ่งภาคอย่างเป็นทางการของราชบัณฑิตยสภา จังหวัดพิษณุโลกจัดอยู่ในเขตภาคกลาง โดยอยู่ทางตอนบนของภาค ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๓๖๘ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๑๐,๘๑๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๖,๗๕๘,๘๐๘ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอฟิชัย อำเภทองแสนขัน และอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ และ แขวงไชยบุรี ประเทศลาว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภห่มสั๊ก อำเภเขาต้อ อำเภวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ และ อำเภค่านซ้ายและอำเภนาแห้ว จังหวัดเลย

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภเมืองพิจิตร อำเภวชิรบาร์มี อำเภสามง่าม และอำเภสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภองงไกรลาศ อำเภศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย และอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ทางตอนเหนือและตอนกลางเป็นเขตเทือกเขาสูงและที่ราบสูง โดยมีเขตภูเขาสูงด้านตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งอยู่ในเขตอำเภอวังทอง อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอนีนมะปราง อำเภอนครไทย และอำเภอชาติตระการ พื้นที่ตอนกลางมาทางใต้เป็นที่ราบ และตอนใต้เป็นที่ราบลุ่ม โดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม ซึ่งเป็นแหล่งการเกษตรที่สำคัญที่สุดของจังหวัดพิษณุโลก อยู่ในเขตอำเภอบางระกำ อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอพรหมพิราม อำเภอนีนมะปราง และบางส่วนของอำเภอวังทอง

จังหวัดพิษณุโลกมีลมมรสุมพัดผ่านจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย และแบ่งฤดูกาลออกได้เป็น ๓ ฤดู

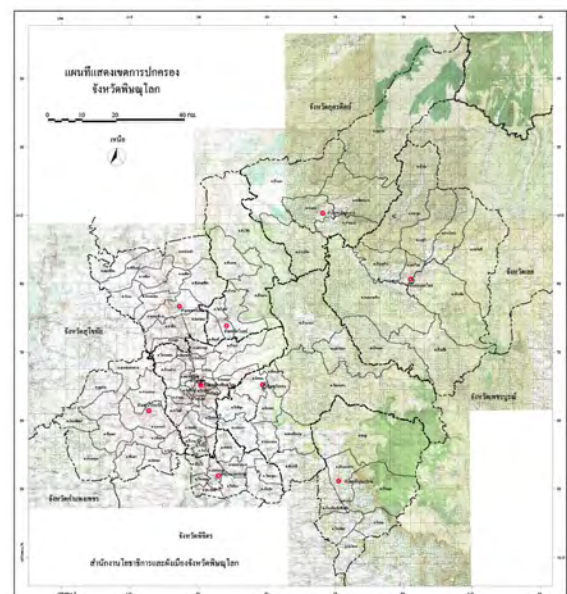
ฤดูร้อน ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๓๒ องศาเซลเซียส ฤดูฝน ประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยประมาณปีละ ๑,๓๗๕ มิลลิเมตร

ฤดูหนาว ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๑๘ องศาเซลเซียส

การปกครอง

จังหวัดพิษณุโลกแบ่งการปกครองออกเป็น ๘ อำเภอ ๘๓ ตำบล ๑,๐๓๒ หมู่บ้าน ซึ่งอำเภอทั้ง ๘ อำเภอ มีดังนี้ อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอ นครไทย อำเภอชาติตระการ อำเภอบางระกำ อำเภอบางกระทุ่ม อำเภอพรหมพิราม อำเภอ วัดโบสถ์ อำเภอวังทอง และอำเภอนีนมะปราง

เจ้าเมืองและผู้ว่าราชการจังหวัด

จังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน มีเจ้าเมืองและผู้ว่าราชการจังหวัด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งสิ้น ๕๑ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑. พระบริรักษ์โยธี (ทองอยู่ สุวรรณบาศร์)	ไม่ทราบข้อมูล
๒. พระไชยศิรินทรภักดี	๒๔๕๖ ถึง ๒๔๕๗
๓. พระพิษณุโลกบุรี (สวัศค์ มหากาย)	๒๔๕๗ ถึง ๒๔๕๘
๔. พระเกษรสงคราม	๒๔๕๘ ถึง ๒๔๕๙
๕. พระสรวรคโลกบุรี	๒๔๕๙ ถึง ๒๔๖๑
๖. พระยากัลยาวิวัฒน์ศิษฐ์ (เชียร กัลยาณมิตร)	๒๔๖๑ ถึง ๒๔๗๐
๗. พระยาสุนทรพิพิธ (เชย มัมวิบูลย์)	๒๔๗๐ ถึง ๒๔๗๖
๘. พระยาศิริชัยบุรินทร์	๑๒ มีนาคม ๒๔๕๖ ถึง ๑ กรกฎาคม ๒๔๗๖
๙. พระสาครบุราณรักษ์ (เปลื้อง สุวรรณนันท)	๒๐ มีนาคม ๒๔๗๘ ถึง ๑๘ พฤษภาคม ๒๔๘๑
๑๐. พระยาสุราษฎร์ธานีศรีเกษรนิคม	๑๐ มิถุนายน ๒๔๘๑ ถึง ๑๘ มิถุนายน ๒๔๘๒
๑๑. พระยุดุทธสารประสิทธิ์ (เมี้ยน โรหิตเสรณี)	๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๒ ถึง ๗ กรกฎาคม ๒๔๘๓
๑๒. พันเอก พระศรีราชสงคราม (ศรี ศุขะวาทิ)	๗ กันยายน ๒๔๘๓ ถึง ๗ พฤษภาคม ๒๔๘๔
๑๓. พันตรี หลวงยุดุทธสารประสิทธิ์ (เมี้ยน โรหิตเสรณี)	๑๖ มิถุนายน ๒๔๘๔ ถึง ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๘๕
๑๔. หลวงวิเศษภักดี (ชื่น วิเศษภักดี)	๒๘ เมษายน ๒๔๘๕ ถึง ๓ มกราคม ๒๔๘๗
๑๕. หลวงศรีนราศัย (ผิว จันทิมาคม)	๑๑ พฤษภาคม ๒๔๘๗ ถึง ๗ กรกฎาคม ๒๔๘๘
๑๖. นายพรหม สุตรสุคนธ์	๗ กรกฎาคม ๒๔๘๘ ถึง ๗ ตุลาคม ๒๔๘๘
๑๗. ขุนคำณวนวิจิตร (เชย บุณนาค)	๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๘ ถึง ๖ ธันวาคม ๒๔๙๐
๑๘. ขุนจรรยาวิเศษ (เที่ยง บุญยนิค)	๖ ธันวาคม ๒๔๙๐ ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๓
๑๙. นายพ่วง สุวรรณรัฐ	๑ มกราคม ๒๔๙๔ ถึง ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๔
๒๐. พันตรี ขุนทะยานราญรอน (วัชร วัชรบูล)	๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๔ ถึง ๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๖
๒๑. พระบรรณศาสตร์สาทร	๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗ ถึง ๑ สิงหาคม ๒๔๙๗
๒๒. นายปรัง พระหุชนม์	๑ สิงหาคม ๒๔๙๗ ถึง ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑
๒๓. นายพ่วง สุวรรณรัฐ (รักษาการในตำแหน่ง ผวจ.)	๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ ถึง ๓ มีนาคม ๒๕๐๑
๒๔. นายเอียน โพธิ์สุวรรณ	๒๗ มีนาคม ๒๕๐๑ ถึง ๓ เมษายน ๒๕๐๗

๒๕. นายเจริญ ภมรบุตร
 ๒๖. นายนิรุท ไชยกุล
 ๒๗. นายพล จูทางกุล
 ๒๘. นายพัฒน์ บุญยรัตพันธุ์
 ๒๙. นายจำรูญ ปิยะมุตตระ
 ๓๐. พลตำรวจตรีสามารถ วายวานนท์
 ๓๑. นายสิทธิเดช นรัทธรักษา
 ๓๒. นายชาญ กาญจนาคพันธุ์
 ๓๓. นายยง ภัคดี
 ๓๔. นายสืบ รอดประเสริฐ
 ๓๕. นายณพรัตน์ เวชศาสตร์
 ๓๖. นายไพฑูรย์ สุนทรวาท
 ๓๗. นายอภัย จันทนจุลกะ
 ๓๘. นายสวัสดิ์ ส่องสัมพันธ์
 ๓๙. นายนิติศักดิ์ ราชพิตร
 ๔๐. นายวิจารณ์ ไชยนั้นนท์
 ๔๑. นายพิพัฒน์ วงศาโรจน์
 ๔๒. นายสมบูรณ์ ศรีพัฒน์วัฒน์
 ๔๓. นายปรีชา เรืองจันทร์
 ๔๔. นายชัยโรจน์ มีแดง
 ๔๕. นายปรีชา เรืองจันทร์
 ๔๖. นายระพี ฝ่องบุพกิจ
 ๔๗. นายจักริน เปลี่นวงษ์
 ๔๘. นายชูชาติ กีฬาแปง
 ๔๙. นายศุภชัย เอี่ยมสุวรรณ
 ๕๐. นายภักพงศ์ ทวีพัฒน์
 ๕๑. นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์

๕ เมษายน ๒๕๐๗ ถึง ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘
 ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘ ถึง ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๐
 ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ถึง ๒ ตุลาคม ๒๕๑๓
 ๒ ตุลาคม ๒๕๑๓ ถึง ๒๑ กันยายน ๒๕๑๔
 ๑ ตุลาคม ๒๕๑๔ ถึง ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕
 ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗
 ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘
 ๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๒๑
 ๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๒๕
 ๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ ถึง ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๘
 ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๓๒
 ๑ ตุลาคม ๒๕๓๒ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๓๔
 ๑ ตุลาคม ๒๕๓๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๓๖
 ๑ ตุลาคม ๒๕๓๖ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๓๘
 ๑ ตุลาคม ๒๕๓๘ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒
 ๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕
 ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐
 ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ถึง ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒
 ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึง ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕
 ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕ ถึง ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕
 ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖
 ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗
 ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘
 ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙
 ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐
 ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑
 ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึง ปัจจุบัน

พิธีทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ของเมืองพิษณุโลกในอดีต

หนึ่งในขั้นตอนการเตรียมพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จะต้องมีการ打水จากแหล่งน้ำสำคัญ เพื่อนำมาทำน้ำสรงพระมูรธาภิเษกและน้ำอภิเษกก่อนที่จะนำไปประกอบในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตามตำราพราหมณ์น้ำอภิเษกจะต้องเป็นน้ำจาก "ปัญจมหานที" คือ แม่น้ำสายใหญ่ ทั้ง ๕ สายในชมพูทวีป หรือประเทศอินเดีย ได้แก่ แม่น้ำคงคา แม่น้ำมहि แม่น้ำยมนา แม่น้ำจิรวดี และแม่น้ำสรวุ ในศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเชื่อว่าแม่น้ำทั้ง ๕ สายนี้ไหลมาจากเขาไกรลาส ซึ่งเป็นที่สถิตของพระอิศวร จึงถือว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ และนำมาใช้ในพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น น้ำสรงพระมูรธาภิเษก น้ำอภิเษก และน้ำพระพุทธมนต์

ในสมัยสุโขทัย และอยุธยา ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการนำน้ำจากปัญจมหานทีมาใช้ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก แต่ปรากฏหลักฐานว่า น้ำสรงพระมูรธาภิเษกในสมัยอยุธยาใช้น้ำจากสระเกษ สระแก้ว สระคา และสระยมนา ในแขวงเมืองสุพรรณบุรี ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๑ ถึง ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ยังใช้แม่น้ำสายสำคัญของประเทศเพิ่มอีก ๕ สาย เรียกว่า "เบญจสุทธคงคา" โดยอนุโลมตามปัญจมหานทีในชมพูทวีป ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง ตักที่บึงพระอาจารย์ แขวงเมืองนครนายก แม่น้ำป่าสัก ตักที่ตำบลท่าราบ แขวงเมืองสระบุรี แม่น้ำเจ้าพระยา ตักที่ตำบลบางแก้ว แขวงเมืองอ่างทอง แม่น้ำราชบุรี ตักที่ตำบลดาวดึงส์ แขวงเมืองสมุทรสงคราม และแม่น้ำเพชรบุรี ตักที่ตำบลท่าไชย แขวงเมืองเพชรบุรี เมื่อตักแล้วจะตั้งพิธีเสก ณ เจดีย์สถานสำคัญแห่งแขวงนั้น ๆ แล้วจึงจัดส่งเข้ามาทำพิธีที่กรุงเทพมหานคร ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้นำพิธีทางพระพุทธศาสนาเพิ่มเติมด้วย โดยให้พระสงฆ์ซึ่งเป็นพระครูพระปริตรไทย ๔ รูป สวดทำน้ำพระพุทธมนต์ในพิธีสรงพระมูรธาภิเษก จึงทำให้มีน้ำพระพุทธมนต์เพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่ง

ต่อมาในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว น้ำสรงพระมูรธาภิเษกในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งแรก เมื่อพุทธศักราช ๒๔๑๑ ได้ใช้น้ำเบญจสุทธคงคา และน้ำจากสระ ๔ สระ แขวงเมืองสุพรรณบุรี เช่นเดียวกับรัชกาลก่อน ๆ จนกระทั่งพุทธศักราช ๒๔๑๕ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปประเทศอินเดียและทรงนำน้ำจากปัญจมหานทีตามคำพรหมณ์กลับมาด้วย ดังนั้นน้ำสรงพระมูรธาภิเษกในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ครั้งที่ ๒ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๑๖ จึงมีน้ำปัญจมหานทีเจือลงในน้ำเบญจสุทธคงคา และนำน้ำจากสระ ๔ สระ แขวงเมืองสุพรรณบุรีมาใช้ในพิธีด้วย

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเฉลิมพระราชมณเฑียร เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๗ ใช้น้ำเช่นเดียวกับครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมโภช ครั้งที่ ๒ เมื่อ พุทธศักราช ๒๔๕๔ โปรดให้พลีกรรมตักน้ำจากแม่น้ำและแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่ถือว่าสำคัญและเป็นสิริมงคล มาตั้งพิธีเสกทำน้ำพระพุทธรูป มณฑล เป็นหลักของมหานครโบราณ ๗ แห่ง และมณฑลต่าง ๆ ๑๐ มณฑล ซึ่งเมืองพิษณุโลกได้มีพิธีตักน้ำอภิเษก โดยใช้น้ำจากทะเลแก้ว สระแก้ว และสระสองห้อง ทำพิธีเสกน้ำพระพุทธรูป มณฑล พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว น้ำสรงพระมูรธาภิเษกในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๔ ได้ตั้งพิธีทำน้ำอภิเษกที่หัวเมือง มณฑลต่าง ๆ ๑๘ แห่ง ซึ่งสถานที่ตั้งทำน้ำอภิเษกในรัชกาลนี้ใช้สถานที่เดียวกับในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพียงแต่เปลี่ยนจากวัดมหาธาตุ จังหวัดเพชรบูรณ์ มาตั้งที่วัดพระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่ และเพิ่มอีกหนึ่งแห่ง คือ วัดปึงพระลานชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกได้มีพิธีตักน้ำอภิเษก โดยใช้น้ำจากทะเลแก้ว สระแก้ว และสระสองห้อง โดยทำพิธีเสกน้ำพระพุทธรูป มณฑล พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร เช่นเดียวกัน

ต่อมารัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการพลีกรรมตักน้ำ ณ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในพระราชอาณาจักร แล้วนำมาตั้งประกอบพิธีเป็นน้ำสรงพระมูรธาภิเษกในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๓ ทำพิธีเสกน้ำ ณ มหาเจดีย์สถานและพระอารามต่าง ๆ ในราชอาณาจักรจำนวน ๑๔ แห่ง เท่ากับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่เปลี่ยนสถานที่จากเดิม ๑ แห่ง คือ จากวัดพระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่ เป็นวัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่านแทน ส่วนน้ำจากสระสองห้อง เมืองพิษณุโลก ซึ่งเคยนำมาเป็นน้ำสรงพระมูรธาภิเษก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ได้ใช้ในครั้งนี้ เนื่องจากแหล่งน้ำดังกล่าว ต้นเนินจนไม่มีน้ำ จึงใช้แต่เพียงน้ำจากทะเลแก้ว และทำพิธีเสกน้ำพระพุทธรูป ณ พระวิหารพระพุทธรชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

จากหนังสือเรื่อง "บรมราชาภิเษก" พระนิพนธ์ในพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ได้ทรงอธิบายไว้ว่า พระราชพิธีบรมราชาภิเษก รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พุทธศักราช ๒๔๘๓ ได้ใช้น้ำศักดิ์สิทธิ์จากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดพิษณุโลก ถือเป็นราชประเพณีที่สืบต่อกันมา เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองสำคัญมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พุทธศักราช ๒๔๘๓ ใช้น้ำศักดิ์สิทธิ์จากทะเลแก้ว ประกอบพิธีอภิเษกที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ประทานในพิธี คือ บุนจรรย์วิเศษ (เที่ยง บุนยนิศย์) ข้าหลวงประจำจังหวัดพิษณุโลก ประทานพิธีสงฆ์ คือ พระพิษณุบุรจารย์ (แพ พากุล) เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร และเจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก และในพระราชพิธีครั้งสำคัญต่อมาได้นำน้ำจาก "สระสองห้อง" ในเขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ มาทำน้ำอภิเษก ประกอบพิธีตามโบราณราชประเพณีจำนวน ๓ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ

๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐ โดยมีพิธีพลีกรรม คักน้ำจากสระสองห้อง พระราชวังจันทน์ ในวันพุธที่ ๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๐ ครั้งที่ ๒ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ โดยมีพิธีพลีกรรมคักน้ำจากสระสองห้อง พระราชวังจันทน์ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๒ และ ครั้งที่ ๓ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีพิธีพลีกรรมคักน้ำจากสระสองห้อง พระราชวังจันทน์ ในวันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ในพิธีบรมราชาภิเษกพุทธศักราช ๒๕๖๒ นี้ ได้ใช้น้ำจากสระสองห้องเป็นน้ำอภิเษก เนื่องจากสระสองห้องเป็นสระเก่าแก่ที่มีความสำคัญ ตั้งอยู่ในเขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ สระสองห้องตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกนอกกำแพงวังจันทน์ ลักษณะยาวตามทิศเหนือถึงทิศใต้ ขนาดกว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๑๖๐ เมตร มีเกาะกลางน้ำขนาดประมาณ ๑๕X๑๕ เมตร และมีคันดินเตี้ยกว่าตัวเกาะกั้นกลางสระ ทำให้แบ่งพื้นที่สระออกเป็นสองส่วน จึงเรียกกันว่า "สระสองห้อง" หรือ "หนองสองห้อง" จากหลักฐานการขุดค้นบริเวณสระสองห้อง พบโบราณวัตถุในสมัยอยุธยา ขณะที่บริเวณกลางสระซึ่งมีข้อสันนิษฐานว่า อาจมีพลับพลา หรือพระที่นั่งเย็นตั้งอยู่ นั้น แต่กลับไม่พบร่องรอยของสิ่งก่อสร้างใด ๆ อาจเป็นไปได้ว่า พลับพลา หรือ พระที่นั่งเย็นดังกล่าวสร้างขึ้นด้วยไม้ จึงไม่ปรากฏหลักฐานร่องรอยใด ๆ ให้เห็น

พิธีพลีกรรมคักน้ำอภิเษกเพื่อใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกจัดขึ้นในวันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ ณ สระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ และประกอบพิธีทำน้ำอภิเษกในวันที่ ๘ และ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

ประวัติแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดพิษณุโลก

แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก มีทั้งสิ้น ๖ แห่ง ได้แก่ สระสองห้อง ทะเลแก้ว และสระแก้ว จากหนังสือเรื่อง "บรมราชาภิเษก" พระนิพนธ์ในพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ได้ทรงนิพนธ์อธิบายเกี่ยวกับประวัติของแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ทั้ง ๖ แห่ง ดังต่อไปนี้

สระสองห้อง

สระสองห้อง ตั้งอยู่ด้านใต้ของพระราชวังจันทน์ ซึ่งตั้งอยู่ริมลำน้ำน่านฝั่งตะวันตกเหนือศาลากลางจังหวัดขึ้นไปประมาณ ๘ เส้น บัดนี้เป็นที่ตั้งโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม เป็นสระขนาดเพื่อง มีถนนเป็นคันคันอยู่ระหว่างกลาง จึงเรียกกันว่าสระสองห้อง เวลาคือเป็นสระที่ตื้นเขินและน้ำแห้ง จะมีน้ำก็ต่อเมื่อฝนตกใหญ่ในหน้าฝน และน้ำท่วมเข้าไปถึง แต่ก่อนเป็นสระที่ใช้สำหรับเป็นที่ทรงพระสำราญ และทางราชการได้เคยทำพิธีพลีกรรมเอาน้ำสระนี้มาทำน้ำอภิเษกส่วนภูมิภาคเนื่องในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ทะเลแก้ว

ทะเลแก้ว อยู่ในตำบลบ้านกร่าง และตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมืองพิษณุโลก มีขนาดกว้างประมาณ ๓.๒ กิโลเมตร ยาว ๔ กิโลเมตร เดิมหน้าน้ำมีน้ำลึกประมาณ ๖ เมตร มีทางติดต่อกับคลองบางแก้วซึ่งไหลไปบรรจบกับแม่น้ำยม ในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก บริเวณทะเลแก้วโดยรอบเป็นป่าหญ้า ป่าพง ป่าอ้อ ป่าละเมาะ และป่าโปร่ง มีนาอยู่ข้างตามขอบ มีวัดร้างหลายวัดอยู่เรียงรายทางทิศตะวันตกและทิศเหนือ แต่บัดนี้น้ำได้ขึ้นเงินจนกลายเป็นที่ทำนาเสียโดยมาก จึงมีทุ่งและปลาชนิดต่าง ๆ อยู่ชุกชุม ส่วนทางด้านตะวันตกของที่ตั้งเมือง ระยะทางประมาณ ๘ กิโลเมตร และด้านใต้ของทางหลวงแผ่นดินสาย ๕ ห่างจากทางหลวงประมาณ ๒ กิโลเมตร เล่ากันว่าในทะเลแก้วนี้เคยมีผู้พบเรือสำเภาล่องอยู่กลางทะเลนี้ โดยมีซากเสากระเคืองเรือให้เห็น สันนิษฐานกันว่าแต่ก่อนทะเลแก้วนี้เคยกว้างใหญ่และลึกมาก อุคมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์ปลานานาชนิด ราษฎรจับปลาอันมีค่าไปจำหน่ายในต่างท้องที่จนถึงกับมีเรือใหญ่ ๆ ของชาวจีน (เรือสำเภาตามที่ชาวบ้านเรียก) เข้าไปมาค้าขาย บางลำอาจล่องอยู่ในกลางทะเลนี้ บ้างก็สันนิษฐานว่า อาจเป็นเรือของเจ้านายเมื่อครั้งก่อนมิได้ประจำสำหรับประพาสพระสำราญในทะเลแก้วนี้ แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีซากเสากระเคืองเหลืออยู่เลยเพื่อประกอบข้อเท็จจริงได้สอบถามหมื่นคำรสถลมารคกำนันเก่า ผู้ที่อยู่ใกล้ทะเลแก้ว ซึ่งมีอายุได้ ๖๕ ปี กับนายแก้วอยู่บ้านคลองอายุ ๘๕ ปีแล้วได้ความว่าในช่วงอายุของเขาไม่เคยเห็นเสากระเคืองสำเภาเลยเพียงแต่ได้ยินคนเล่าสืบ ๆ กันมา แต่ก่อนมาเคยได้เห็นทางราชการไปทำพิธีบวงสรวงพลีกรรมเอาน้ำทะเลแก้วมาทำน้ำอภิเชก ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกมาทุก ๆ รัชกาล พวกหาปลาก่อนจะลงจับปลาจะต้องตั้งศาลเพียงตา มีหัวหมู บายศรีบวงสรวง ถ้าผู้ใดไม่ทำการบวงสรวงมักจะถูกงูพิษกัดตาย เล่ากันว่าสุกรได้คาบแก้วดวงหนึ่งมาจากทะเลแก้ว มาวางลงที่กลางทุ่งบ้านคลองตอนหนึ่ง วางลงที่ข้างวัดคูหาสวรรค์อีกตอนหนึ่ง และในที่สุดสุกรได้คาบแก้วไปวางไว้ที่สระแห่งหนึ่ง จึงเรียกว่าสระแก้วมาจนถึงทุกวันนี้ ที่ซึ่งสุกรคาบแก้วมาวางไว้ทั้ง ๓ ครอบนั้น มีวัดร้างชื่อ "แก้ว" อยู่ทั้ง ๓ แห่ง จนบัดนี้

สระแก้ว

เป็นสระใหญ่อยู่นอกเมืองพิษณุโลกทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ คือบริเวณที่ตั้งโรงพยาบาลพุทธชินราชปัจจุบันนี้ ถ้าขึ้นรถไฟไปพิษณุโลก พอจวนจะถึงสถานีพิษณุโลกจะต้องผ่านสระแก้วนี้ก่อน เพราะทางรถไฟสายเหนือได้ตัดผ่านไปตามกลางสระนี้ แต่เดิมเป็นสระที่มีน้ำขังอยู่เสมอ มีทางไชน้ำเข้าออกไปจากแม่น้ำน่าน และยังมีเกาะกลางสระเหลืออยู่พอเป็นเค้าได้บ้าง แต่เมื่อสร้างทางรถไฟผ่านไปแล้วก็ขึ้นเงิน จนทำนาได้ในบัดนี้ สระแก้วนี้แต่โบราณมีตำหนักราชฐาน เป็นที่ประทับประพาสของเจ้านายที่ครองเมืองพิษณุโลก คล้ายสระปทุมวันที่กรุงเทพฯ ถึงแม้กษัตริย์ในราชวงศ์จักรีแต่ก่อน ก็เคยเสด็จประพาสเกาะนี้ และว่าเป็นที่ทำพิธีทรงสนานของพระมหากษัตริย์เมื่อเวลามีชัยชนะเข้าศึกในครั้งโบราณด้วย แต่ก่อนเป็นสระที่กว้างขวางสวยงามมาก ทางราชการได้พลีกรรมเอาน้ำในสระแก้วนี้ไปทำน้ำอภิเชกส่วนภูมิภาคเพื่อใช้ในพิธีบรมราชาภิเษกทุก ๆ รัชกาลมาแล้ว แต่เดี๋ยวนี้น้ำขึ้นเงินสกปรก และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของเทศบาลนครพิษณุโลก การทำน้ำอภิเชกครั้งนี้ (พุทธศักราช ๒๕๔๓) มติที่ประชุมคณะกรรมการจังหวัดให้เก็บน้ำในสระแก้วนี้

สถานที่ประกอบน้ำอภิเษก : วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นเอกชนิดวรมหาวิหาร และเป็นพระอารามหลวงที่อยู่ในบัญชีพระกฐินหลวง ๑๖ พระอาราม ซึ่งเป็นพระอารามพิเศษที่สงวนมิให้ผู้ใดจองกฐินเนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จฯ ด้วยพระองค์เอง หรือโปรดเกล้าฯ ให้มีผู้แทนพระองค์ในการถวายผ้าพระกฐินเป็นประจำทุกปี

ที่ตั้ง

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำน่าน ทางทิศตะวันออก ถนนพุทธบูชา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก มีเนื้อที่ ๓๖ ไร่ ๒ งาน ๕๕ ตารางวา

อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดต่อกับบ้านประทุมอนุ
- ทิศใต้ ติดต่อกับถนนจากรถยนต์
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับถนนเอกาทศรถ
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับถนนพุทธบูชา และแม่น้ำน่าน

หลักฐานที่เกี่ยวกับการสร้างวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ชาวบ้านนิยมเรียกกันทั่วไปว่า "วัดใหญ่" หรือ "วัดหลวงพ่อพระพุทธรูปชินราช" สร้างมาแต่ครั้งสมัยสุโขทัย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาคำรงราชานุภาพ ได้ทรงกล่าวถึงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุไว้ว่า "เป็นวัดใหญ่และเป็นวัดที่สำคัญกว่าวัดอื่นในเมืองพิษณุโลก มีพระมหาธาตุอยู่กลาง เห็นจะสร้างตั้งแต่สุโขทัยเป็นราชธานี หากแต่ซ่อมแซมมาหลายครั้งหลายสมัย"

หลักฐานต่าง ๆ ที่กล่าวถึงการสร้างวัดพระศรีรัตนมหาธาตุมีหลายแห่ง เช่น ในพงศาวดารเหนือกล่าวไว้ว่า ในราวพุทธศักราช ๑๕๐๐ พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก หรือ พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย) ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ครองกรุงสุโขทัย พระองค์ได้ทรงสร้างเมืองพิษณุโลก พร้อมทั้งสร้างวัดพระศรีรัตนมหาธาตุในฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่าน มีพระปรางค์อยู่กลาง มีพระวิหาร ๔ ทิศ มีพระระเบียง ๒ ชั้น และทรงรับสั่งให้ปั้นหุ่นหล่อพระพุทธรูปขึ้น ๓ องค์ เพื่อประดิษฐานเป็นพระประธานในพระวิหารทั้ง ๓ หลัง ได้แก่ พระพุทธรูปชินราช พระพุทธรูปชินสีห์ และพระศรีศาสดา โดยเฉพาะพระพุทธรูปชินราชเป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามมาก นอกจากนี้ภายในวัดยังมีโบราณวัตถุอันล้ำค่าอีกมากมาย ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ทรงพระนิพนธ์ไว้ว่า "นมัสการพระพุทธรูปชินราชแล้ว ดูธรรมดาสนทนธรรมสนทนา สวด ดูเรือนแก้ว แลสิ่งทั้งปวงเหล่านี้ล้วนเป็นของค้อย่างเอก ไม่เคยพบไม่เคยเห็น"

การวางผังของวัด มีพระปรางค์เป็นองค์ประธานของวัด รอบองค์พระปรางค์มีระเบียงคด และมีวิหารทิศ พระวิหารทางทิศตะวันออกเป็นที่ประดิษฐานพระอัฐจรัส ที่เรียกกันว่าวิหารเก้าห้อง ปัจจุบันคงเหลือพระอัฐจรัสและเสา พระวิหารทางค่านทิศตะวันตก เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินราช พระวิหารทางค่านทิศเหนือเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินสีห์ พระวิหารค่านทิศใต้เป็นที่ประดิษฐานพระศรีศาสดา ซึ่งปัจจุบันพระพุทธรูปชินสีห์ และพระศรีศาสดา ได้ถูกอัญเชิญไปประดิษฐานที่วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารจึงได้สร้างองค์จำลองขึ้นแทน

สมัยสุโขทัย

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุสถาปนาขึ้นในสมัยสุโขทัย ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยพระมหากษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัยสืบเรื่อยมา เริ่มตั้งแต่พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย) ได้ทรงสร้างวัดพระศรีรัตนมหาธาตุซึ่งคราวนั้นยังคงเรียกเพียงว่า "วัดมหาธาตุ" ทรงหล่อพระพุทธรูปชินราช พระพุทธรูปชินสีห์ และพระศรีศาสดา จารึกในสมัยสุโขทัยหลายหลักได้กล่าวถึงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ เช่น จารึกวัดเขาสุมณภู และจารึกวัดศรีชุม เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งยืนยันถึงความสำคัญของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุที่มีมาตั้งแต่อดีตกาล

สมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยา พระมหากษัตริย์ทรงทำนุบำรุงอุปถัมภ์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุสืบเรื่อยมา ทรงมีพระราชศรัทธาเสด็จพระราชดำเนินมานมัสการพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดาหลายครั้ง กับทั้งยังให้มีพิธีสมโภชเป็นการใหญ่และได้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ พระอารามมาอย่างต่อเนื่อง ในรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้เสด็จมาประทับ ณ เมืองพิษณุโลก ทรงยกเมืองพิษณุโลกขึ้นเป็นราชธานี ดังนั้น วัดพระศรีรัตนมหาธาตุจึงเป็นพระอารามประจำราชธานี พระองค์ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ทั้งพระอาราม พระอุโบสถ พระวิหาร และทรงโปรดให้แปลงพระเจดีย์แบบ สุกุทายีเป็นพระปรางค์ ดังปรากฏในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังทรงประชุมเหล่านักปราชญ์ราชบัณฑิต แปลแต่งมหาชาติคำหลวงวรรณคดีพระพุทธศาสนาที่สำคัญของไทยจนครบบริบูรณ์ และทรงโปรดให้จัดการมหรสพถึง ๑๕ วัน ในรัชสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้า สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรถ ทรงเสด็จมานมัสการพระพุทธชินราชอย่างสม่ำเสมอ และทรงโปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุจนเจริญรุ่งเรืองสืบมา และเป็นธรรมเนียมแบบอย่าง ให้กับพระมหากษัตริย์ไทยในรัชกาลถัดมา ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระองค์ทรงมีพระราชศรัทธาต่อพระพุทธชินราชเป็นอย่างมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำบานประตุมุกสองบาน ซึ่งมีความวิจิตรงดงาม ใช้แทนบานประตูไม้บานเดิม ที่อยู่ทางเข้าด้านหน้าพระวิหารพระพุทธชินราช

สมัยธนบุรี

ในสมัยธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้เสด็จกรีธาทัพ ขึ้นไปปราบปรามเจ้าพระฝาง ซึ่งตั้งตัวเป็นเจ้าอยู่เมืองสวางคบุรี เมื่อถึงเมืองพระพิษณุโลกแล้วเสด็จประทับแรมคอยท่ากองทัพ เจ้าพระยายมราชอยู่ ๘ วัน ครั้นนั้นได้เสด็จไปทรงนมัสการพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดาทั้งสามพระองค์ ด้วยพระราชศรัทธาได้ทรงเปลื้องพระภูษาทรงเพื่อบูชาพระพุทธชินราช ในคราวศึกอะแซหุ่นกี้ พม่าได้ล้อมเมืองพิษณุโลกนานถึง ๔ เดือนจึงยึดเมืองได้ พม่าได้เผาทำลายเมืองพิษณุโลกยกเว้นแต่ "พระพุทธชินราช" เท่านั้นที่มีได้ถูกส่งเผา

สมัยรัตนโกสินทร์

ในสมัยรัตนโกสินทร์ บ้านเมืองยังไม่สงบเรียบร้อยเพราะอยู่ในระหว่างสงคราม แต่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ ก็ได้ทรงละเลยการพระศาสนา ทรงปฏิสังขรณ์พระอารามใหญ่น้อย หรือทรงสถาปนาขึ้นใหม่เป็นอันมาก คราวที่พม่ายกทัพมารุกรานหัวเมืองเหนือ พระองค์ขณะดำรงพระยศ เจ้าพระยาจักรี ได้ทรงยกทัพมาป้องกันเมืองพิษณุโลกและเสด็จมานมัสการพระพุทธชินราชเป็นประจำ สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาทในขณะดำรงพระยศ เจ้าพระยาสุรสีห์พิษณุวาธिरาช เจ้าเมืองพิษณุโลก พระองค์ได้ทรงถวายการอุปถัมภ์และบำรุงพระอารามแห่งนี้เสมอมา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก ทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดสำคัญทั่วพระราชอาณาจักร ทรงเป็นแบบอย่างให้กับเหล่าขุนนางและข้าราชการบริวาร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงผนวช ณ วัดราชาธิวาส ได้เสด็จมาที่เมืองพิษณุโลก ทรงนมัสการพระพุทธรูปทั้ง ๓ ต่อมาสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาศักดิ์พลเสภ ได้โปรดฯ ให้อัญเชิญพระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดาไปประดิษฐานไว้ที่วัดบวรนิเวศวิหาร ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงสมโภชพระพุทธชินราช และพระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อปฏิสังขรณ์วิหารพระเหลือ เมื่อทรงสร้างวัดเบญจมบพิตรฯ เสร็จ ทรงมีพระราชดำริว่าพระพุทธชินราชเป็นพระพุทธรูปมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ปั้นหุ่นจำลองพระพุทธชินราช แล้วเสด็จฯ มาประกอบพิธีเททองหล่อพระพุทธชินราชจำลอง ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุคู่ด้วยพระองค์เองด้วยพระราชศรัทธา ในพุทธศักราช ๒๔๕๐ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จฯ หัวเมืองเหนือ ครั้งนี้ได้เสด็จฯ มาในพิธีสมโภชพระพุทธชินราช ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุคู่ด้วย ทรงบันทึกไว้ใน หนังสือเที่ยวเมืองพระร่วงเกี่ยวกับเมืองพิษณุโลกไว้ว่า "...เป็นธรรมเนียม เจ้านายไปถึงเมืองพิษณุโลกแล้วก็ต้องกระทำการสมโภชพระพุทธชินราช..." ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้เสด็จพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี มาทรงนมัสการพระพุทธชินราช ด้วยพระราชศรัทธาทรงเปลื้องสายสะพายตรานพรัตน์คล้องที่นิ้วพระหัตถ์ถวายเป็นพุทธบูชา และสมเด็จพระบรมราชินี ถวายผ้าทรง

สะพักกรุยทองเป็นพุทธานุชา ในพุทธศักราช ๒๔๘๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้พระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อทำเขื่อนบริเวณแม่น้ำน่านหน้าวัด เพื่อกั้นน้ำเซาะตลิ่ง อันจะเกิดความเสียหายแก่พระวิหารพระพุทธชินราช วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จฯ มายังวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ในพระราชพิธีสมโภชพระพุทธชินราช การนี้ทรงพระสุหร่าย ถวายพัชรคณาภรณ์ คันไม้ทอง-คันไม้เงิน ทรงเปลื้องเครื่องราชอิสริยาภรณ์นพรัตน์ราชวราราภรณ์ถวาย และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเปลื้องผ้าทรงสะพัก ถวายพระพุทธชินราชเป็นพุทธานุชา พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนา และพระพุทธชินราชเป็นอย่างมาก เมื่อเสด็จพระราชดำเนินมาปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ เมืองพิษณุโลก จะเสด็จไปนมัสการพระพุทธชินราชเสมอ และทรงโปรดเกล้าฯ ให้ทำนุบำรุงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารเสมอมา และไม่เพียงแต่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงเท่านั้นที่ทรงมีพระราชศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธชินราช พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ก็ทรงมีศรัทธาเลื่อมใสเช่นกัน ในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๑ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ขณะทรงผนวชได้เสด็จฯ มาทรงนมัสการพระพุทธชินราช ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จมาทรงนมัสการพระพุทธชินราชหลายครั้ง ทั้งในโอกาสที่ทรงมาปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และเสด็จมาเป็นการส่วนพระองค์ นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา ขณะดำรงพระอิสริยยศ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ ขณะดำรงพระยศ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ เสด็จแทนพระองค์ไปในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก เป็นประจำทุกปี และในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จฯ แทนพระองค์ไปในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก เป็นประจำทุกปี

กล่าวได้ว่า พระมหากษัตริย์ของไทยทุกสมัยทุกรัชกาลตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ทรงมีพระราชศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา ทรงเลื่อมใสในพระพุทธชินราชซึ่งเป็นพระพุทธรูปสำคัญคู่บ้านคู่เมืองไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารมาโดยตลอด นับเป็นพระมหากษัตริย์ที่ศรัทธาต่อประชาชนชาวเมืองพิษณุโลกอย่างหาที่สุกมิได้

เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

๑. พระสังฆราชา	ไม่ทราบปี
๒. พระครูสังฆปาโมกข์ (พลับ ป.ธ.๕)	พุทธศักราช ๒๔๐๗
๓. พระปรการมณีนี (เปลี่ยน)	พุทธศักราช ๒๔๐๘
๔. พระครูสังฆปาโมกข์ (แก้ว)	พุทธศักราช ๒๔๒๖ ถึง พุทธศักราช ๒๔๓๐
๕. พระครูสังฆปาโมกข์ (ทอง)	พุทธศักราช ๒๔๓๐ ถึง พุทธศักราช ๒๔๓๘
๖. พระปรการมณีนี (เปลี่ยน)	พุทธศักราช ๒๔๓๘ ถึง พุทธศักราช ๒๔๔๘
๗. พระสมุห์บัว	พุทธศักราช ๒๔๔๘ ถึง พุทธศักราช ๒๔๕๓
๘. พระวรญาณมุนี (พร้อม พุทฺธสโร ป.ธ.๓)	พุทธศักราช ๒๔๕๓ ถึง พุทธศักราช ๒๔๕๖
๘. พระพิษณุราชจารย์ (แพ พาลุโก ป.ธ.๖)	พุทธศักราช ๒๔๕๖ ถึง พุทธศักราช ๒๕๑๕
๑๐. พระราชรัตนรังสี (ทองปลิว ไสโรโต)	พุทธศักราช ๒๕๑๕ ถึง พุทธศักราช ๒๕๓๔
๑๑. พระพุทฺธิวงศมุนี (บำรุง ฐานุตโร ป.ธ.๗)	พุทธศักราช ๒๕๓๔ ถึง ปัจจุบัน

พระพุทฺธิวงศมุนี

เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร รองเจ้าคณะภาค ๕

โบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญภายในวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

พระปรางค์

ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังวิหารพระพุทธชินราช มีลักษณะเป็นทรงย่อมุมไม้สิบสอง สูงประมาณ ๖๖ เมตร ภายในเป็นห้องประดิษฐานพระปรางค์ทรงระฆังคว่ำซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ บนยอดเจดีย์รองรับนภศูล รวบบันไดทางขึ้นพระปรางค์ทำเป็นพญานาคทอดตัวยาวลงมาและแผ่พังพานที่หัวบันไดทั้ง ๒ ด้าน มีเทวคาประนมกรอยู่ด้านล่างสุด สันนิษฐานว่าพระปรางค์นี้สร้างขึ้นในสมัยพญามังรายนำถม ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์ศรีนารายณ์ที่ปกครองเมืองเซลิ้งและศรีสัตนาลัย ต่อมาในสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย) ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์เป็นพระเจดีย์ทรงดอกบัวตูม และในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างองค์พระปรางค์ที่มีรูปแบบศิลปะสมัยอยุธยาครอบพระเจดีย์ทรงดอกบัวตูมไว้ และพระปรางค์องค์นี้ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

พระวิหารพระพุทธชินราช

เป็นวิหารขนาดใหญ่เก๋าทรง หันหน้าไปทางทิศตะวันตก สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยสุโขทัย ที่ผนังทางเข้ามีจิตรกรรมฝาผนังเรื่องเวสสันดรชาดก และพุทธประวัติ ส่วนฝาผนังเบื้องหลังพระพุทธชินราชเป็นพื้นสีคำ มีรูปเทพคาประนมกรอยู่ด้านข้าง ประดับด้วยดอกมณฑารพ ด้านหน้าพระวิหารมีหมอน้ำมนต์และสิงห์ตั้งอยู่ ระเบียงพระวิหารพระพุทธชินราชชั้นนอก ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศิลปะสมัยสุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ และโบราณวัตถุอื่น ๆ ประดับคานหน้าวิหารพระพุทธชินราช เดิมทำเป็นบานประตูสลักไม้ ต่อมาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเป็นบานประตูประดับมุก

พระพุทธชินสีห์จำลอง

พระพุทธชินสีห์เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ หน้าตักกว้าง ๕ ศอก ๔ นิ้ว สร้างคราวเดียวกับ พระพุทธชินราช เคิมประดิษฐานอยู่ในวิหารด้านทิศเหนือ ครั้นต่อมา สมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ ได้รับสั่งให้อัญเชิญพระพุทธชินสีห์ไปประดิษฐาน ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศ กรุงเทพฯ ต่อมา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ช่างปั้นพระพุทธชินสีห์จำลองประดิษฐานไว้ในพระวิหารวัดพระศรีรัตนมหาธาตุคู่แทนพระพุทธชินสีห์องค์จริง

พระศรีศาสดาจำลอง

พระศรีศาสดาเป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ หน้าตักกว้าง ๔ ศอก ๖ นิ้ว สร้างพร้อมกับ พระพุทธชินราช และพระพุทธชินสีห์ เคิมประดิษฐานอยู่ในวิหารด้านทิศใต้ ต่อมาเจ้าอธิการวัดบางอ้อยช้าง นนทบุรี ได้อัญเชิญไปประดิษฐานที่วัดบางอ้อยช้าง จากนั้น สมเด็จพระเจ้าบรมมหาราชวังเห็นว่าเป็นพระพุทธรูปสำคัญและงดงาม จึงได้อัญเชิญไปประดิษฐานที่วัดประดู่ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า พระศรีศาสดาเป็นพระพุทธรูปสำคัญจึงควรประดิษฐานในพระอารามหลวง จึงโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญไปประดิษฐานที่วัดสุทัศนเทพวรารามก่อน ท้ายที่สุดโปรดฯ ให้ย้ายไปประดิษฐานที่พระวิหารวัดบวรนิเวศวิหาร

พระวิหารเก้าห้อง

พระวิหารพระอัฐจรัส หรือ "พระวิหารเก้าห้อง" ตั้งอยู่ด้านหน้าองค์พระปรารักษ์ ปัจจุบันคงเหลือเพียงซากวิหารลักษณะเป็นฐานอิฐตั้งอยู่บนเนินดินหันหน้าไปทางทิศตะวันออกมีเสาศิลาแลงขนาดใหญ่เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑ เมตร เหลืออยู่ ๘-๘ ต้น มีองค์พระอัฐจรัสประทับยืนหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก พระหัตถ์ขวายกขึ้นเสมอพระอุระ พระหัตถ์ซ้ายห้อยลงมาข้างพระวรกาย วิหารพระอัฐจรัส และพระอัฐจรัส เป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุศิลปะสุโขทัยเพียงแห่งเดียวที่ยังคงรูปแบบสถาปัตยกรรมซึ่งแสดงถึงความเก่าแก่ของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

วิหารพระเหลือ

ตั้งอยู่หน้าพระวิหารพระพุทธชินราช เป็นวิหารหลังเล็กกว้าง ๓ เมตร ยาว ๕ เมตร สูง ๓ เมตร อยู่บนฐานสูง หันหน้าไปทางทิศเหนือ ด้านหลังมีคันทโพธิ์อยู่ ๓ คันท ตามประวัติกล่าวว่า เมื่อคราวที่หล่อพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดา ปรากฏว่ามีเศษทองสัมฤทธิ์คงเหลืออยู่ พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย) จึงมีรับสั่งให้ช่างนำเศษทองนั้นมาหล่อเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดหน้าคันทกว้างเพียง ๑ ศอกเศษ และเรียกพระพุทธรูปนั้นว่า "พระเหลือ" ถึงกระนั้นเศษทองก็ยังเหลืออยู่อีก จึงได้หล่อพระอัครสาวกสององค์ยืนอยู่เบื้องซ้ายและขวาขององค์พระเหลือ ส่วนอิฐที่ใช้ก่อเตาสำหรับหลอมทองที่หล่อพระพุทธรูปนั้น ได้นำมารวมกันแล้วก่อเป็นฐานสูง ๓ ศอก ตรงตำแหน่งที่หล่อพระพุทธชินราช พร้อมกับปลูกคันทโพธิ์ ๓ คันทลงบนฐานนั้น เรียกว่า โพธิ์สามเส้า และได้สร้างพระวิหารเล็ก ๆ ขึ้นมา ระหว่างคันทโพธิ์นั้น เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระเหลือ และพระสาวก จึงเรียกชื่อว่า "วิหารพระเหลือ" ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินมานมัสการพระพุทธชินราช เมื่อพุทธศักราช ๒๔๐๘ ในคราวนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงผนวชเป็นสามเณรได้โดยเสด็จสมเด็จพระบรมชนกนาถ ทรงมีพระราชศรัทธาบูรณปฏิสังขรณ์วิหารพระเหลือ พร้อมกับประดิษฐานตราพระเกี้ยวไว้ที่หน้าบันวิหาร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ จึงพระราชทานนามว่า "พระเสสนคปฐุมการ"

พระอุโบสถ

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของพระวิหารพระพุทธชินราช ด้านข้างพระวิหารเก่าห้องพระอุโบสถหันหน้าไปทางทิศตะวันออก เป็นอาคารทรงโรงสมัยอยุธยา ขนาด ๕ ห้อง มุขหน้าเป็นมุขโถง มีเสาด้านแบบกลม ๘ ต้น หน้าบันจำหลักลายเป็นพานพระศรีขนาบด้วยลายกนก ชุ่มหน้าต่างมีลวดลายปูนปั้นใหม่ ประติมากรรมด้านหน้าลักษณะเป็นซุ้มเก๋ ภายในพระอุโบสถมีเสาร่วมในประธาน ๒ แถว เป็นเสากลมเขียนลายพุ่มข้าวบิณฑ์ก้านแย่ง มีพระประธานปูนปั้นขนาดใหญ่ ปางมารวิชัย ศิลปะสุโขทัย พระชานุคติผนังทั้งสองด้าน หน้าตักกว้าง ๘ ศอก ๑ คืบ ๕ นิ้ว มีนามที่ชาวบ้านเรียกกันว่า "หลวงพ่อโต" ลักษณะพระพักตร์งดงาม และมีพระอุณาโลมแบบเดียวกับพระพุทธชินราช มีพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและขวายืนประนมกรนมัสการ ด้านหน้าประดิษฐานรูปปั้นอดีตเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

ฝาผนังด้านใน เขียนเป็นลายเทพพนมและจิตรกรรมเรื่องพระราชประวัติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภายนอกพระอุโบสถมีกำแพงแก้วโดยรอบ ภายในกำแพงแก้ว มีใบเสมาหินชนวนประดิษฐานบนแท่น เป็นใบเสมาคู่สมัยอยุธยาตอนต้น

วิหารพระเจ้าเข้านิพพาน

วิหารพระเจ้าเข้านิพพาน หรือ วิหารหลวงพ่อสามพัน้อง ตั้งอยู่ด้านหน้าของวิหารพระศรีศาสดา อยู่ทางทิศใต้ของพระวิหารพระพุทธชินราช นอกเขตระเบียงคค ซึ่งวิหารพระเจ้าเข้านิพพาน เป็นวิหารทรงโรงสมัยอยุธยา มีขนาดเล็ก หลังคามีชั้นเดียว ภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ๓ องค์ ชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อสามพัน้อง ตรงกลางวิหาร ทำเป็นหีบประดิษฐาน เบื้องพระยุคลบาทสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งทำด้วยศิลา ตั้งอยู่บนจิตกาธานประดับด้วยลวดลาย ลงรักปิดทองร่องกระจกที่ปลายหีบเบื้องพระยุคลบาท โดยพระบาททั้งสองของพระพุทธเจ้ายื่นออกมา มีพระมหากัสสปเถระ นั่งประนมกรนมัสการเบื้องพระยุคลบาทอยู่ พร้อมด้วยพระสาวกอีก ๔ รูป

ในสมัยธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้เสด็จกรีธาทัพขึ้นไปปราบปรามเจ้าพระฝาง ซึ่งตั้งตัวเป็นเจ้าอยู่เมืองสวางคบุรี เมื่อถึงเมืองพิษณุโลกแล้ว เสด็จประทับแรมคอยท่ากองทัพ เจ้าพระยายมราชอยู่ ๔ วัน ครั้งนั้นได้เสด็จไปทรงนมัสการพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดาทั้งสามพระองค์ ด้วยพระราชศรัทธาได้ทรงเปลื้องพระภูษาทรงเพื่อบูชาพระพุทธชินราช และในคราวศึกอะแซหุ่นก็ พม่าล้อมเมืองพิษณุโลกอยู่นานถึง ๔ เดือน เมื่อเข้าเมืองได้ก็พบแต่เมืองเปล่า อะแซหุ่นก็จึงสั่งให้เผาทำลายเมืองพิษณุโลกพินาศจนหมดสิ้น คงเหลือแต่พระพุทธชินราชและพระวิหารที่ประดิษฐานเท่านั้น

พิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช ๒๕๖๒

กำหนดการ

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ณ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

- เวลา ๑๐ นาฬิกา
- ผู้ร่วมพิธีประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ พร้อมกัน ณ บริเวณพิธี
 - ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกประธานในพิธีเดินทางมาถึงและเข้าประจำที่นั่ง
 - ประธานพิธีจุดธูปเทียนบูชา เพื่อประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์

- ฤกษ์เวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๒ นาที ถึง เวลา ๑๒ นาฬิกา ๓๘ นาที
- ประธานพิธี ตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ใส่ภาชนะที่เตรียมไว้เพื่อนำไปประกอบพิธีทำน้ำอภิเษก
 - ผู้ร่วมพิธีเข้าแถว ตั้งขบวนเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ไปพักไว้ ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร พิษณุโลก
 - ประธานพิธีอัญเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ไปไว้บนรถในขบวนอัญเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
 - ขบวนอัญเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ เดินทางมาถึงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร พิษณุโลก
 - ประธานพิธีอัญเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ลงจากรถไปพักไว้ในพระวิหารพระพุทธชินราช เพื่อบรรพชาพิธีทำน้ำอภิเษก
- ในวันที่ ๘ ถึง ๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒
- เสร็จพิธี

- การแต่งกาย
- ข้าราชการ แต่งเครื่องแบบปกติขาว สวมหมวก
 - ประชาชนทั่วไป ชุดสุภาพสีอ่อน

วันจันทร์ที่ ๘ และวันอังคารที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ พิธีทำน้ำอภิเชก

เวลา ๑๕ นาฬิกา	- ผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน ณ บริเวณพิธี
เวลา ๑๖ นาฬิกา	- ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี เดินทางมาถึงสถานที่ประกอบพิธี และเข้าประจำที่
	- ประธานพิธีจุดธูปเทียนหน้าเครื่องสังเวบูชาฤกษ์
	- บัณฑิตผู้ทำหน้าที่พราหมณ์อ่านโองการบูชาฤกษ์
	- ประธานพิธีเข้าสู่สถานที่ประกอบพิธีทำน้ำอภิเชก
	- ประธานพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
	- เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล
	- ประธานสงฆ์ให้ศีล
เวลา ๑๗ นาฬิกา	- ประธานสงฆ์ประกาศชุมนุมเทวดาในการพิธีทำน้ำอภิเชก
	- ประธานสงฆ์เจิมเทียนชัย เทียนมงคล และเทียนพุทธาภิเชก
ฤกษ์เวลา ๑๗ นาฬิกา ๑๐ นาที ถึงเวลา ๒๒ นาฬิกา	- ประธานสงฆ์จุดเทียนชัย และเทียนพุทธาภิเชก
(ขณะที่พระสงฆ์ ๓๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์คาถาจุดเทียนชัย
เจ้าหน้าที่ประโคมฆ้องชัย คຸริยางค์บรรเลงเพลง)
	- เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร
	- พระสงฆ์ ๓๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์
(ก่อนที่พระสงฆ์จะเจริญพระพุทธมนต์ ถึงบทไตรสรณคมน์
(พุทธัง) เชิญประธานพิธีจุดเทียนมงคล เทียนหน้าพระ
และเทียนนวหรรษ)

- พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์จบ นิมนต์พระสงฆ์ลงจากอาสน์สงฆ์
- เจ้าหน้าทีมนิมนต์พระสงฆ์เถรจารย์และพระสงฆ์ภควรรขึ้นอาสน์สงฆ์
- ประธานพิธีจุดเทียนทอง เทียนเงิน และธูปเทียนหน้าเคียงพระสวดภาณวาร
- เจ้าหน้าทีอาราธนาพระสงฆ์สวดภาณวาร
- พระสงฆ์เถรจารย์ และพระสงฆ์สวดภาณวารผลัดเปลี่ยนกันนั่งเจริญจิตภาวนาอธิษฐานจิต และสวดภาณวารต่อไปจนถึงเวลาอันควร

วันอังคารที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเชก

เวลา ๘ นาฬิกา ๓๐ นาที

เวลา ๘ นาฬิกา

- ผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน ณ บริเวณพิธี
- ผู้ร่วมพิธีเลียงพระในการพิธีทำน้ำอภิเชกพร้อมกัน ณ สถานที่ประกอบพิธี
- ประธานพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
- เจ้าหน้าทีอาราธนาศีล
- ประธานสงฆ์ให้ศีล
- ประธานพิธีเชิญใบพลู ๗ ใบ แด่พระสงฆ์เถรจารย์ (ที่ไม่ใช่รูปเดียวกับประธานสงฆ์ที่จุดเทียนชัย)

เวลา ๑๐ นาฬิกา

- พระเถรจารย์ประธานสงฆ์ดับเทียนชัย (ขณะนี้พระสงฆ์ ๓๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์คาถาดับเทียนชัย เจ้าหน้าทีประโคมฆ้องชัย ครุฑขลุ่ยบรรเลงเพลง)
- ประธานสงฆ์เจือน้ำพระพุทธมนต์ในน้ำอภิเชก และมอบให้ประธานในพิธี
- ประธานในพิธีตักน้ำอภิเชกใส่คนโท เพื่อเตรียมอัญเชิญไปกระถวมมหาดไทย
- ประธานพิธีและข้าราชการประเคนภัตตาหารแด่พระสงฆ์ ๓๐ รูป
- ประธานพิธีและข้าราชการถวายจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์ ๓๐ รูป
- ประธานสงฆ์อนุโมทนา
- ประธานพิธีกรวดน้ำ รับพร

เวลา ๑๒ นาฬิกา

- ตั้งพิธีบายศรีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเชก

- บัณฑิต ทำพิธีบายศรี และเบิกแว่นเวียนเทียน แว่นที่ ๑
และส่งให้ประธานพิธี
ประธานพิธีเมื่อรับแว่นเวียนเทียนจากบัณฑิตแล้ว
วกแว่นที่จุดเทียนแล้วเข้าหาตัว ๓ ครั้ง แล้วใช้มือขวาโบกควั่นออก
แล้วส่งต่อให้คนที่อยู่ซ้ายมือ เวียนไปจนครบ ๓ รอบ
เมื่อครบแล้ว คนสุดท้ายส่งให้บัณฑิตผู้ทำหน้าที่เบิกแว่นเทียน
- เสร็จพิธี

หมายเหตุ

๑. พระสงฆ์ในพิธี - ใช้พัคยศ
๒. การแต่งกาย - ข้าราชการแต่งเครื่องแบบเต็มยศ
- ประชาชนทั่วไป ชุดสุภาพสีอ่อน

เอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

หนังสือ

กรมศิลปากร. (๒๕๑๘). จดหมายเหตุพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

กรมศิลปากร. (๒๕๔๒). วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญา จังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร. (๒๕๔๒). ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๓. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก. (๒๕๓๔). พิษณุโลก. พิษณุโลก: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

กุศล เอี่ยมอรุณ, บรรณาธิการ. (๒๕๔๕). พิษณุโลก. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: สารคดี.

จิรวรรณ พิระสันต์. (๒๕๔๗). ศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราภรณ์ สถาปนาวรรณนะ. (๒๕๔๒). รายงานการวิจัยเรื่อง ประวัติศาสตร์สังคมเมืองพิษณุโลก พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๐๓. พิษณุโลก: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชาติชาย มุกสง และวิมล ไทรนันทวล, บรรณาธิการ. (๒๕๔๓). พิษณุโลก. กรุงเทพฯ: คั่นอ้อ.

ณัฐภัทร จันทวิช. (๒๕๓๐). พระราชพิธีบรมราชาภิเษก. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด.

ณัฐจักร พิทักษ์ภูวดล. (๒๕๔๘). พิษณุโลกวันนี้. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์การพิมพ์.

ธารทิพย์ ทองงามขำ. (๒๕๔๘). ความรอยบรรพบุรุษไทยใต้เบื้องพระยุคลบาทในเมืองพิษณุโลก. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.

บัญชา ฝินิจอุปพันธ์. (๒๕๕๓). นครสรวงสองแคว เมืองพระพิศณุโลกย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

บุญชู เจนพนัส, รวบรวมและเรียบเรียง. (ม.ป.ป.). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับจดหมายเหตุพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส พระราชพิธีบรมราชาภิเษก และพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียรพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามมินทราธิราช พ.ศ. ๒๔๘๓. กรุงเทพฯ: กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

ประเสริฐ ณ นคร. (๒๕๓๔). งานจารึกและประวัติศาสตร์ของประเสริฐ ณ นคร. นครปฐม: โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน.

ประเสริฐ ณ นคร, สิ้นชัย กระบวนแสง, บุญเทียม แสงศิริ, นิกร วรวิรัช, พวงทอง สุกประเสริฐ, ทิพย์สุภา นัยทรัพย์ และคนอื่น ๆ. (๒๕๓๔). รวมเรื่องประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเมืองพิษณุโลก. เชียงใหม่: ส.ทรัพย์การพิมพ์.

พระมหาปกรณ์ กิตฺติโธ. (ม.ป.ป.). วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พิษณุโลก. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

พระยาประกาศอักษรกิจ (เสี่ยม รามนันท์). (๒๔๘๒). จดหมายเหตุบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเกษม.

พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร.(๒๕๑๔). พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส พระราชพิธีบรมราชาภิเษก และพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามมินทราธิราช พ.ศ. ๒๕๔๖ และเรื่องบรมราชาภิเษก.

พระนคร: โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต.

รัตติยา ไชยวงศ์, นาคยา กรณีกิจ และราศี บุรุขรัตน์พันธ์.(๒๕๕๘). พระราชประวัติ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระราชวังจันทน์. ม.ป.ท.: ม.ป.พ..

สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก.(๒๕๕๒). พิษณุโลก. พิษณุโลก: สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก.

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.(๒๕๖๐). พระราชพิธีบรมราชาภิเษก. นครปฐม: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.(๒๕๖๒). ประมวลองค์ความรู้ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก. นครปฐม: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

สำนักพระราชวัง.(๒๕๖๓). พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ๒๕๕๘. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.(๒๕๖๑). ประมวลบทความเนื่องใน พระราชพิธีบรมราชาภิเษก. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.(๒๕๖๒). ประมวลเอกสารพระราชพิธี บรมราชาภิเษก. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักหอจดหมายเหตุของชาติ กรมศิลปากร.(๒๕๕๐). ประมวลภาพประวัติศาสตร์ไทย พระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมัยรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล.(๒๕๔๕). ตามรอยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช. กรุงเทพฯ: แพร่สำนักพิมพ์.

หม่อมราชวงศ์แสงสุริย์ ลดาวัลย์.(๒๕๒๗). พระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

หวน พินิจพันธ์.(๒๕๑๔). พิษณุโลกของเรา. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

เว็บไซต์

<http://www.phitsanulok.go.th/index1.html>

<https://phralan.in.th/coronation/index.php>

<https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดพิษณุโลก>

<https://www.facebook.com/พระราชพิธีบรมราชาภิเษก-พุทธศักราช2562-536077073542486>

https://www.prd.go.th/main.php?filename=index_2015

หน่วยงาน

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก

บทที่ ๕

จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช ๒๕๖๒

วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒:

พิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ ตั้งแต่เวลา ๖ นาฬิกา ผู้ร่วมพิธีพลีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์ ได้เดินทางมาพร้อมกัน ณ บริเวณสระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก จำนวนกว่า ๑๕,๐๐๐ คน ซึ่งประกอบไปด้วยข้าราชการระดับสูงในจังหวัดพิษณุโลก หัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการส่วนภูมิภาคจากทุกกระทรวงที่ประจำอยู่จังหวัดพิษณุโลก ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการสังกัดองค์กรอิสระ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาชนจิตอาสา ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียน ซึ่งเข้าพักบริเวณสถานที่รับรองโดยรอบสระสองห้อง โดยแบ่งเป็น โซนที่ ๑ ด้านทิศตะวันออกของสระสองห้อง เป็นคณะข้าราชการระดับสูงของจังหวัดพิษณุโลก คณะหัวหน้าส่วนราชการ และข้าราชการส่วนภูมิภาค โซนที่ ๒ ด้านทิศใต้ของสระสองห้อง เป็นคณะข้าราชการส่วนท้องถิ่น โซนที่ ๓ ด้านทิศตะวันตกของสระสองห้อง เป็นคณะข้าราชการจากทั้ง ๔ อำเภอในจังหวัดพิษณุโลก คณะข้าราชการทหาร ตำรวจในชุดปฏิบัติงาน ประชาชนจิตอาสา ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียน

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๒๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธีพลีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดพิษณุโลก ณ สระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เปิดกรวยเครื่องราชสักการะบนโต๊ะหมู่บูชาประดิษฐานพระฉายาลักษณ์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของสระสองห้อง โดยประธานในพิธีได้ถวายความเคารพแล้วเปิดกรวยดอกไม้ธูปเทียนแพ ตามลำดับ

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๒๕ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี เดินทางไปยังโต๊ะบวงสรวง จุดธูปเทียนบูชาเทพยดา เทพารักษ์ ต่อจากนั้นประธานในพิธีพร้อมด้วยคณะข้าราชการระดับสูงของจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งประกอบไปด้วย ๑) นายสุพัฒน์ พงษ์ศักดิ์ศิริกุล อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๖ ๒) พลโทฉลองชัย ชัยยะคำ แม่ทัพภาคที่ ๓ ๓) พลตำรวจโทสุธีร์ เนรพันธุ์ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖ ๔) นายศรัณยู โพธิ์รัชตางกูร ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองพิษณุโลก ๕) นายนรเศรษฐ์ ประกอบไวยทกิจ อัยการจังหวัดพิษณุโลก ๖) นายแสวง สิริเฆมากร ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน จังหวัดพิษณุโลก ๗) นายมนต์ชัย วิวัฒน์ธนาฒย์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ๘) นายบุญทรง แทนธานี นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก ร่วมกันปักธูปเครื่องประกอบพิธีพลีกรรม ณ โต๊ะบวงสรวง

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๓๐ นาที นายณัฐพัชร์ บุญชูบัณฑิตผู้ทำหน้าที่พราหมณ์ในพิธีบวงสรวง อำนวยการบวงสรวง เพื่อบูชาเทพยดา และเทพารักษ์ ผู้ดูแลรักษาสระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทร์

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๔๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี อ่านคาถาปลุกิกรรมตักน้ำ

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๔๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่เชิญขันสาครและภาชนะตักน้ำไปยังแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ โดยผู้ถือขันสาครคือ พันตรีรังสรรค์ รังษิรุจิ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด ผู้ถือภาชนะตักน้ำคือ นายนภพล มาลัย นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ กลุ่มงานอำนวยการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๒ นาที พันตรีรังสรรค์ รังษิรุจิ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด เปิดฝาชันสาคร นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประทานในพิธี เริ่มตักน้ำบริเวณสระด้านทิศเหนือ จำนวน ๑๐ ชัน หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ปิดฝาชันสาคร เจ้าหน้าที่เชิญชันสาครและภาชนะตักน้ำไปยังสระด้านทิศใต้ โดยผู้ถือชันสาครคือ พันตรีรังสรรค์ รังษิรุจิ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด ผู้ถือภาชนะตักน้ำคือ นายนภพล มาลัย นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ กลุ่มงานอำนวยการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก เชิญชันสาครและภาชนะตักน้ำไปยังสระด้านทิศใต้ เวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๔ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประทานในพิธี เริ่มตักน้ำบริเวณสระด้านทิศใต้ จำนวน ๑๐ ครั้ง เจ้าหน้าที่ปิดชันสาคร นำผ้าขาวมาห่อชันสาคร ประทานในพิธีผูกกับบันไดขาว หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ผู้เชิญชันสาคร ภาชนะตักน้ำ และประทานในพิธี เดินกลับมายังด้านทิศตะวันออก บริเวณจุดพักชันสาครและภาชนะตักน้ำ และเข้ายังที่รับรอง

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๒ นาฬิกา จัดริ้วขบวนอัญเชิญชั้นสาครไปยัง พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร โดยเริ่มจากวงดุริยางค์ของมณฑล ทหารบกที่ ๓๕ ผู้เชิญพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๒ คน ผู้เชิญป้ายทรงพระเจริญ ๒ คน พานพุ่มเงินพุ่มทอง จากผู้แทนกระทรวง ๒๐ กระทรวง ๔๐ คน ผู้เชิญธงตราสัญลักษณ์ ๓๔ คน ผู้เชิญ ธงชาติไทย ๓๔ คน รถอัญเชิญขนาน้ำศักดิ์สิทธิ์ซึ่งแวดล้อมไปด้วยผู้ถือราชวัตร ฉัตร ธง ค้านข้าง ๖ คน ค้านหน้าและค้านหลังค้านละ ๔ คน ถัดจากรถอัญเชิญชั้นสาคร เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ตามด้วยข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ ในชุดปกติขาว จำนวน ๒,๐๐๐ คน ข้าราชการส่วนภูมิภาคจาก ๘ อำเภอ ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๑,๐๐๐ คน ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจในชุดปฏิบัติงาน จำนวน ๔๐๐ คน จิตอาสาจากอำเภอ เมืองพิษณุโลก ๑,๐๐๐ คน ประชาชน จำนวน ๓,๐๐๐ คน นักเรียน นิสิตนักศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ คน ซึ่งได้เริ่มเคลื่อนขบวนจากเขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ไปยังวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ในเวลา ๑๒ นาฬิกา ๒๐ นาที ทุกคนต่างร่วมเดินขบวนด้วยความมุ่งมั่น เรียบร้อย งดงาม ด้วยความ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๒ นาฬิกา ๕๐ นาที ขบวนอัญเชิญแสนสาร ไปถึงยังพระวิหารพระพุทธชินราช นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี พร้อมด้วยคณะข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบไปด้วย นายสุพัฒน์ พงษ์ทศศิริกุล อธิบดีผู้พิพากษา ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๖ พลโทฉลองชัย ชัยยะคำ แม่ทัพภาคที่ ๓ พลตำรวจโท สุธีร์ เนรพันธุ์ ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๖ อัญเชิญแสนสาร และภานะดักน้ำ ไปยังค้ำนในพระวิหาร พระพุทธชินราช ซึ่งตั้งโตะปูผ้าสีขาว ไว้เบื้องหน้าพระพุทธรชินราช หลังจากนั้นประธานในพิธีนำคณะ ข้าราชการ และกลุ่มมวลงน รับประทานอาหาร ณ โรงครัวพระราชทาน ซึ่งตั้งอยู่บริเวณค้ำนหน้า อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระพุทธชินราช

วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒: พิธีทำน้ำอภิเษก

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๕ นาฬิกา ผู้เข้าร่วมพิธีซึ่งประกอบไปด้วย ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ จิตอาสา และประชาชน พร้อมกัน ณ ด้านใน และด้านหน้าพระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ในส่วนของข้าราชการพลเรือนแต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายชั้นสูงสุด ไม่สวมหมวก ข้าราชการทหารและตำรวจ แต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ สวมหมวก พร้อมกระบี่ และถุงมือ ประธานแม่บ้านมหาดไทยจังหวัดพิษณุโลก แต่งกายชุดไทย ประชาชนจิตอาสาแต่งกายชุดจิตอาสาพระราชทาน และประชาชนทั่วไปแต่งกายชุดสุภาพโทนสีเหลือง

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๖ นาฬิกา ๒๕ นาที นายพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี ไปยังด้านหน้าพระวิหารพระพุทธชินราช ซึ่งบริเวณดังกล่าว ตั้งโต๊ะเครื่องสังเวบูชาฤกษ์ ด้านขวามือของพระวิหารพระพุทธชินราชตั้งโต๊ะหมู่บูชาประดิษฐาน พระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประธานในพิธีเปิดกรวยกระทงดอกไม้ธูปเทียนแพบนโต๊ะหมู่บูชา ซึ่งประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่อจากนั้นจุดธูปเทียนที่หน้าโต๊ะเครื่องสังเวบูชาฤกษ์ หลังจากนั้นนายณัฐพัชร์ บุญชู บัณฑิตผู้ทำหน้าที่ในพิธีบวงสรวง อำนวยการบูชาฤกษ์ ๑๖ นาฬิกา ๔๐ นาที และเสร็จสิ้นการบวงสรวง

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๖ นาฬิกา ๔๕ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก จุดเครื่องนมัสการพระรัตนตรัย บนโต๊ะหมู่บูชา ซึ่งอยู่เบื้องหน้าพระพุทธรูปชินราชในพระวิหารพระพุทธรูปชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร แล้วกลับเข้าที่นั่ง ต่อจากนั้น นายประจิม คร่ำสมอ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล พระธรรมเสนานุวัตร เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร และรองเจ้าคณะภาค ๕ เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ให้ศีล

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๗ นาฬิกา พระธรรมเสนานวัตร เจ้าอาวาส
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร รองเจ้าคณะภาค ๕ ประธานฝ่ายสงฆ์ประกาศชุมนุมเทวดา
ในการพิธีทำน้ำอภิเชก และเจิมเทียนชัย เทียนมหามงคล และเทียนพุทธาภิเชก โดยนายพิพัฒน์
เอกภพพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี ถวายแป้งเจิม

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๗ นาฬิกา ๑๐ นาที พระธรรมเสนานูวัตร เจ้าอาวาส วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร รองเจ้าคณะภาค ๕ ประธานฝ่ายสงฆ์จุดเทียนชัย เทียนมงคล และเทียนพุทธาภิเษก โดยนายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี ถวายเทียนชนวนแด่พระธรรมเสนานูวัตร ต่อจากนั้นพระธรรมเสนานูวัตร จุดเทียนชัย ตามฤกษ์เวลา ๑๗ นาฬิกา ๑๐ นาที ขณะพระสงฆ์ ๓๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์คาถาจุดเทียนชัย เจ้าหน้าที่ประโคมฆ้องชัย วงดนตรีบรรเลงเพลงมหาฤกษ์

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๗ นาฬิกา ๑๕ นาที นายประจิม คร้ามสมอนักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร ต่อจากนั้นพระสงฆ์ ๓๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์ ซึ่งพระสงฆ์ ๓๐ รูป ประกอบด้วย ๑.พระธรรมเสนาบดี เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก รองเจ้าคณะ ภาค ๕ ประธานฝ่ายสงฆ์ ๒.พระศรีรัตนมุนี เจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๓.พระปัญญานิพนธ์มุนี ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก-วังทอง (ธ) เจ้าอาวาสวัดเจติยยอดทอง (ธ) อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๔.พระสุธรรมมุนี รองเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๕.พระรัตนโมลี รองเจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๖.พระครูศรีสุธรรมมาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก เจ้าอาวาสวัดมะขามเตี้ย อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๗.พระครูสุนทรภิตติรักษ์ เจ้าคณะอำเภอบางกระพุ่ม เจ้าอาวาสวัดห้วยแก้วอำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ๘.พระครูวิชิตธรรมโมทัย (ธ) เจ้าคณะอำเภอมืองพิษณุโลก (ธ) เจ้าอาวาสวัดวิชิตธรรมมาวาส (ธ) อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ๙.พระครูศุภกิจจาภิมนต์ เจ้าคณะอำเภอวังทอง เจ้าอาวาสวัดเกาะแก้วประชานุรักษ์ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ๑๐.พระครูอุปัถมภ์สันติคุณ เจ้าคณะอำเภอชาติตระการ เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ไทรงาม อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ๑๑.พระครูอุบลธรรมสาร เจ้าคณะอำเภอนนมะปราง เจ้าอาวาสวัดศรีมงคล อำเภอนนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ๑๒.พระครูสุธรรมปัญญาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอบางระกำ - บางกระพุ่ม (ธ) เจ้าอาวาสวัดบางระกำ (ธ) อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ๑๓.พระครูสิทธิธรรมานุสนธิ์ ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอพรมพิราม เจ้าอาวาสวัดมะต๋อง อำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ๑๔.พระครูพัฒนาวชิกรองเจ้าคณะอำเภอบางกระพุ่ม เจ้าอาวาสวัดราชฤทธิ์เจริญ อำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ๑๕.พระครูนิวิฐวิธธรรม รองเจ้าคณะอำเภอบางระกำ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุนทรประดิษฐ์ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ๑๖.พระครูพิบูลธรรมวงศ์ เจ้าคณะอำเภอนครไทย เจ้าอาวาสวัดบ้านพร้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ๑๗.พระครูสุวิมลชัยคุณ เจ้าคณะอำเภอวัดโบสถ์ เจ้าอาวาสวัดช่างเหล็ก อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ๑๘.พระครูปัญญารัตนาทร ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอมืองพิษณุโลก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๑๙.พระครูรัตนสารสาทร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๐.พระครูภิกขิตร์คันทนาภูล เจ้าคณะตำบลในเมือง เขต ๑ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๑.พระมหาอนศักดิ์ จินตกวี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๒.พระครูปลัดเกรณวัตร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

เลขานุการรองเจ้าคณะภาค ๕ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๓.พระครูปลัดวีรวัฒน์ เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก เจ้าอาวาสวัดจันทร์ตะวันตก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๔.พระครูวิมลธรรมรักจิต รองเจ้าคณะอำเภอวังทอง เจ้าอาวาสวัดวังทองวราราม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ๒๕.พระครูสุวิธานสาธุกิจ รองเจ้าคณะอำเภอวังทอง เจ้าอาวาสวัดบัวทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ๒๖.พระครูเกษมวาปีพิสัย รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก เจ้าอาวาสวัดบึงกระดาน อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๗.พระครูประจักษ์สารธรรม รองเจ้าคณะอำเภอนนมะปราง เจ้าอาวาสวัดวังทราย้อย อำเภอนนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ๒๘.พระครูพิทักษ์บุรีเขต รองเจ้าคณะอำเภอนครไทย เจ้าอาวาสวัดนาเมือง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ๒๙.พระครูสถาพรธรรมประสิทธิ์ รองเจ้าคณะอำเภอบางระกำ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุนทรประดิษฐ์ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ๓๐.พระครูสังวรยติวัฒน์ รองเจ้าคณะอำเภอวัดโบสถ์ เจ้าอาวาสวัดนนมะครีค อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก เมื่อพระสงฆ์ทั้งนั้นเจริญพระพุทธมนต์ถึงบทไตรสรณคมน์ (พุทัง) นายพิพัฒน์ เอกภพพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธีจุดเทียนมงคล เทียนนพหุคุณ ซึ่งตั้งอยู่บนโต๊ะหมู่บูชา หน้าพระพุทธชินราช พิธีพระพุทธมนต์เสร็จสิ้นในเวลา ๑๘ นาฬิกา เมื่อเสร็จพิธีได้นิมนต์พระสงฆ์ลงจากอาสน์สงฆ์ จากนั้นนิมนต์พระสงฆ์เถรจารย์ และพระสวดภาณวาร ขึ้นอาสน์สงฆ์

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๕ นาฬิกา เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนา
จังหวัดพิษณุโลก นิมนต์พระสงฆ์เถรจารย์นั่งอธิษฐานจิต ชุดที่ ๑ จำนวน ๕ รูป ซึ่งประกอบด้วย
๑.พระราชธรรมคณิ ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก เจ้าอาวาสวัดศรีรัตนาราม อำเภอเมืองพิษณุโลก
จังหวัดพิษณุโลก ๒.พระวรรณมณี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร รักษาการ
แทนเจ้าอาวาสวัดอรัญญิก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๓.พระครูพิพัฒน์ นวกิ
รองเจ้าคณะอำเภอบางกระทุ่ม เจ้าอาวาสวัดราชฤทธิ์เจริญ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ๔.พระครู
อินทรวิชัย เจ้าอาวาสวัดบึงพระ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๕.พระครูโกวิทพัฒนาร
เจ้าคณะตำบลวังน้ำคู้ รองเจ้าอาวาสวัดบางทราย อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก และนิมนต์
พระสงฆ์สวดภาณวาร ชุดที่ ๑ จำนวน ๔ รูป ซึ่งประกอบด้วย ๑.พระครูศรีรัตนาทิ เลขาการรอง
เจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก
จังหวัดพิษณุโลก ๒.พระครูรัตนสุตถาภรณ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอ
เมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๓.พระครูประทีปธรรมานุรักษ์ เจ้าคณะตำบลห้วยรอบ เขต ๑ เจ้าอาวาส
วัดคูหาสวรรค์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๔.พระครูสมุทรภราดร เจ้าคณะตำบลคอนทอง
เขต ๑ เจ้าอาวาสวัดเขื่อนขันธ์ เมื่อพระสงฆ์เถรจารย์และพระสงฆ์สวดภาณวารขึ้นสู่อาสน์สงฆ์
เรียบร้อยแล้ว นายพิพัฒน์ เอกภรณ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี จุดธูปเทียน
หน้าเตียงพระสวดภาณวาร ต่อจากนั้น นายสุรศักดิ์ ผิวพรรณ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก อาราธนาพระสงฆ์สวดภาณวาร (อาราธนาพระปริตร) พระสงฆ์สวด
ภาณวาร พระเถรจารย์นั่งอธิษฐานจิต ถึงเวลา ๒๐ นาฬิกา ๓๐ นาที นิมนต์พระสงฆ์เถรจารย์ และพระสงฆ์
สวดภาณวาร ชุดที่ ๑ ลงจากอาสน์สงฆ์ ต่อจากนั้น นิมนต์พระสงฆ์เถรจารย์นั่งอธิษฐานจิต ชุดที่ ๒
จำนวน ๕ รูป ซึ่งประกอบด้วย ๑.พระปัญญาภิมณฑ์ ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก
(๓) เจ้าอาวาสวัดเจติยยอดทอง (๓) อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒.พระรัตนโมลี
รองเจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก
จังหวัดพิษณุโลก ๓.พระครูสิทธิธรรมวิชัย เจ้าอาวาสวัดราชบูรณะ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัด
พิษณุโลก ๔.พระครูพิสิฐรัตนภิรักษ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอ
เมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๕.พระครูสุเมธธรรมโสภณ เจ้าอาวาสวัดพิบูลวราราม อำเภอเมือง
พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก และนิมนต์พระสงฆ์สวดภาณวาร ชุดที่ ๒ จำนวน ๔ รูป ซึ่งประกอบด้วย
๑.พระครูพิทักษ์ชินรัตน์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก
จังหวัดพิษณุโลก ๒.พระครูประภัสร์โสคติคุณ เจ้าคณะตำบลจอมทอง เจ้าอาวาสวัดสุคตสวรรค์ อำเภอ
เมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๓.พระครูสุจิตธรรมวิมล เจ้าอาวาสวัดนางพญา อำเภอเมืองพิษณุโลก
จังหวัดพิษณุโลก ๔.พระครูสันติพนาทร รองเจ้าอาวาสวัดสันติวัน อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัด
พิษณุโลก เมื่อพระสงฆ์เถรจารย์และพระสงฆ์สวดภาณวารชุดที่ ๒ ขึ้นสู่อาสน์สงฆ์เรียบร้อยแล้ว
นายพิพัฒน์ เอกภรณ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี จุดธูปเทียนหน้าเตียงพระสวด
ภาณวาร ต่อจากนั้นนายสุรศักดิ์ ผิวพรรณ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรม

จังหวัดพิษณุโลก อาราธนาพระสงฆ์สวดภาณวาร (อาราธนาพระปริตร) พระสงฆ์สวดภาณวาร พระเถรจารย์นั่งอธิษฐานจิตถึงเวลา ๒๒ นาฬิกา เมื่อจบลงเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด พิษณุโลกนิมนต์พระสงฆ์ลงอาสน์สงฆ์ นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี กราบลาพระรัตนตรัย

วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒: พิธีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก

วันอังคารที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๘ นาฬิกา ผู้เข้าร่วมพิธีซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ จิตอาสา และประชาชน พร้อมกัน ณ ด้านใน และด้านหน้าพระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ในส่วนของข้าราชการพลเรือนแต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ สายสะพายชั้นสูงสุด ไม่สวมหมวก ข้าราชการทหารและข้าราชการตำรวจแต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ สวมหมวก พร้อมกระบี่ ถูงมือ ประธานแม่บ้านมหาดไทยจังหวัด พิษณุโลก แต่งกายชุดไทยจิตรลดาสีเหลือง ประชาชนจิตอาสาแต่งกายชุดจิตอาสาพระราชทาน และประชาชนทั่วไปแต่งกายชุดสุภาพโทนสีเหลือง

วันอังคารที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๘ นาฬิกา ๓๐ นาที เจ้าหน้าที่สำนักงาน พระพุทธศาสนาจังหวัดพิษณุโลก นิมนต์พระสงฆ์จำนวน ๓๐ รูป ขึ้นสู่อาสน์สงฆ์ ซึ่งประกอบด้วย ๑.พระธรรมเสนานูวัตร รองเจ้าคณะภาค ๕ เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ประธานฝ่ายสงฆ์ ๒.พระศรีรัตนมุนี เจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก ผู้ช่วย เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๓.พระปัญญา ภิรมณ์มุนี ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก-วังทอง (ธ) เจ้าอาวาสวัดเจติยยอดทอง (ธ) อำเภอเมือง พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๔.พระสุธรรมมุนี รองเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๕.พระรัตนโมลี รองเจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๖.พระครู ศรีสุธรรมาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก เจ้าอาวาสวัดมะขามเตี้ย อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๗.พระครูสุนทรภิกขิตร์ต เจ้าคณะอำเภอบางกระพุ่ม เจ้าอาวาสวัดห้วยแก้ว อำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ๘.พระครูวิชิตธรรมโมทัย (ธ) เจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก (ธ) เจ้าอาวาสวัด วชิรธรรมवास (ธ) อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ๙.พระครูศุภกิจจาภิรมณ์ เจ้าคณะอำเภอวังทอง เจ้าอาวาสวัดเกาะแก้วประชานุรักษ์ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ๑๐.พระครูอุปถัมภ์สันติคุณ เจ้าคณะอำเภอชาติตระการ เจ้าอาวาสวัดโพนไทรงาม อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ๑๑.พระครูอุบลธรรมสาร เจ้าคณะอำเภอนเนินมะปราง เจ้าอาวาสวัดศรีมงคล อำเภอนเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ๑๒.พระครูสุธรรมปัญญาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอบางระกำ-บางกระพุ่ม (ธ)เจ้าอาวาส วัดบางระกำ (ธ) อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ๑๓.พระครูสิทธิธรรมานุสนธิ์ ผู้รักษาการแทน เจ้าคณะอำเภอฟรหามพิราม เจ้าอาวาสวัดมะค้อ อำเภอฟรหามพิราม จังหวัดพิษณุโลก ๑๔.พระครูพัฒนันนกิจ รองเจ้าคณะอำเภอบางกระพุ่ม เจ้าอาวาสวัดราษฎร์เจริญ อำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ๑๕.พระครูนิวิฐวีรธรรม รองเจ้าคณะอำเภอบางระกำ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุนทร ประดิษฐ์ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ๑๖.พระครูพิบูลธรรมวงศ์ เจ้าคณะอำเภอนครไทย เจ้าอาวาสวัดบ้านพร้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ๑๗.พระครูสุวิมลชัยคุณ เจ้าคณะอำเภอ วัดโบสถ์ เจ้าอาวาสวัดช่างเหล็ก อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ๑๘.พระครูปัญญารัตนาท ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๑๙.พระครูรัตนสารสาทร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรี รัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๐.พระครูภิกขิตร์ตนาถกุล เจ้าคณะตำบลในเมือง เขต ๑ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๑.พระมหาอนศักดิ์ จินตทวี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๒.พระครูปลัดเกรณวัตร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรี รัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร เลขานุการรองเจ้าคณะภาค ๕ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๓.พระครูปลัดวีรวัฒน์ เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก เจ้าอาวาสวัดจันทร์ตะวันตก อำเภอเมือง พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๔.พระครูวิมลธรรมรักจิต รองเจ้าคณะอำเภอวังทอง เจ้าอาวาส วัดวังทองวราราม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ๒๕.พระครูสุวิธานสาธุกิจ รองเจ้าคณะอำเภอ วังทอง เจ้าอาวาสวัดบัวทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ๒๖.พระครูเกษมวาปีพิสัย รองเจ้าคณะ

อำเภอเมืองพิษณุโลก เจ้าอาวาสวัดบึงกระดาน อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ๒๗.พระครู
ประจักษ์สารธรรม รองเจ้าคณะอำเภอเนินมะปราง เจ้าอาวาสวัดวังทราย้อย อำเภอเนินมะปราง
จังหวัดพิษณุโลก ๒๘.พระครูพิทักษ์บุรีเขต รองเจ้าคณะอำเภอนครไทย เจ้าอาวาสวัดนาเมือง
อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ๒๙.พระครูสถาพรธรรมประสิทธิ์ รองเจ้าคณะอำเภอบางระกำ
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสุนทรประดิษฐ์ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ๓๐.พระครูสังวรยติวัฒน์
รองเจ้าคณะอำเภอวัดโบสถ์ เจ้าอาวาสวัดเนินมะกรูด อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเจริญ
พระพุทธมนต์ประกอบพิธีเสกน้ำอภิเษก

วันอังคารที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๘ นาฬิกา ๔๕ นาตินายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี เดินทางมาถึงค่านในพระวิหารพระพุทธชินราช จดอุปเทียบบูชาพระรัตนตรัย บนโต๊ะหมู่บูชาหน้าพระพุทธชินราช ต่อจากนั้นนายประจิม คร้ามสมอ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล พระธรรมเสนานุวัตร รองเจ้าคณะภาค ๕ เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ให้ศีล หลังจากนั้นนายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี เชิญใบพลู ๗ ใบ ถวายพระธรรมเสนานุวัตร ประธานฝ่ายสงฆ์เพื่อเจิมใบพลู และนิมนต์พระปัญญาภิรมณ์มุนี ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก-วังทอง (ธ) เจ้าอาวาสวัดเจติยยอดทอง (ธ) เป็นพระสงฆ์เถรจารย์ดับเทียนชัย

วันอังคารที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๐ นาฬิกา พระปัญญาภิมณฑ์มณี
ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก-วังทอง (ธ) เจ้าอาวาสวัดเจติยยอดทอง (ธ) คับเทียนชัย
พระสงฆ์ทั้ง ๓๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์คาถาคับเทียนชัย วงดนตรีไทยบรรเลงเพลงมหาฤกษ์
ต่อจากนั้นพระธรรมเสนานุวัตร รองเจ้าคณะภาค ๕ เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร
ประธานฝ่ายสงฆ์พรมน้ำพระพุทธมนต์ที่ชั้นสาคร

วันอังคารที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๐ นาฬิกา ๕ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี กล่าวคาถาตักน้ำจบแล้ว เจ้าหน้าที่นายภพล มาลัย นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ กลุ่มงานอำนวยการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก เปิดห่อผ้าชั้น紗กร เปิดผ้าชั้น紗กร เปิดฝาคนโท นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี หยิบภาชนะตักน้ำ และตักน้ำอภิเชกจากขัน紗กรใส่คนโทให้ปริมาณถึงคอคนโท ในขณะที่ตักน้ำ อภิเชกพระสงฆ์ทั้งนั้นเจริญชัยมงคลคาถา

วันอังคารที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๐ นาฬิกา ๒๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี พร้อมด้วยข้าราชการพลเรือน ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการทหาร และข้าราชการตำรวจ รวม ๓๐ คน ประเคนภัตตาหารพระสงฆ์ ๓๐ รูป ซึ่งประกอบด้วย ๑.นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี ๒.นางสาววิไล จิวงกุล อธิบดีผู้พิพากษา ภาค ๖ ๓.พลโทฉลองชัย ชัยยะคำ แม่ทัพภาคที่ ๓ ๔.พลตำรวจโทสุธี เนรกันฐิ์ ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๖ ๕.นายสุพัฒน์ พงษ์ศักดิ์ศิริกุล อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบภาค ๖ ๖.นายศรศักดิ์ นิยมธรรม อธิบดีศาลปกครองพิษณุโลก ๗.นายศิริชัย วิทยโชคติคุณ อธิบดีอัยการสำนักงานคดีปราบปรามทุจริตภาค ๖ ๘.พลเอก คร.ศิริ ทิวะพันธุ์ ประธานสถาบันพัฒนาสี่แยกอินโดจีน ๙.ดร.สุชาติ เมืองแก้ว ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษประจำมหาวิทยาลัยนเรศวร ๑๐.นางสาวอุษณี กระแจะจวง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดพิษณุโลก ๑๑.นายมนเทียร ศีรอรุณศิริ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพิษณุโลก ๑๒.นายภิญโญ โมกขมรรคกุล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก ๑๓.นายสมพงษ์ ศรีธูป อัยการจังหวัดคดีศาลแขวงพิษณุโลก ๑๔.นายสุชาติ พรเจริญพงศ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพุทธชินราช ๑๕.นางนวลจันทร์ อุตะมหาราช คลังเขต ๖ ๑๖.นางดวงรัตน์ เชี่ยวชาญวิทย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ๑๗.รศ.ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์ ประธานคณะกรรมการกำหนดนโยบายฯ การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยนเรศวร ๑๘.รศ.ดร.คมสัน อำนวยสิทธิ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพิษณุโลก ๑๙.นายอาคม ศรีเจริญ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ๒๐.นายเจริญเกียรติ เจริญชันษา ปลัดเทศบาลนครพิษณุโลก ๒๑.นายชัชพงศ์ เอมะสุวรรณ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ๒๒.นายสุรัชย์ มณีประกร รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ๒๓.นายเชษฐา โพธิจินดา คลังจังหวัดพิษณุโลก ๒๔.นายนรเศรษฐ์ ประกอบไวยกิจ อัยการจังหวัดพิษณุโลก ๒๕.นายรุ่งเรือง เตื่อนโค อัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิฯ ๒๖.นางสาวสลาวรรณ ภูริสสัย อัยการจังหวัดคดีเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก ๒๗.นายมนต์ชัย วิวัฒน์นามย์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ๒๘.นางวิภาสรา ผลลาภทวี ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน ภาค ๑๐ ๒๙.ดร.เปรมฤดี ชามพูนท ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก ๓๐.นางเนาวรัตน์ เอกภาพันธ์ นายกเหล่ากาชาดจังหวัดพิษณุโลก เมื่อประเคนภัตตาหารเรียบร้อยแล้ว พระสงฆ์ ๓๐ รูป ถวายภัตตาหารเพล เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่เทียบจตุปัจจัยไทยธรรม ประธานในพิธีและคณะซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ประเคนภัตตาหาร ถวายจตุปัจจัยไทยธรรม พระสงฆ์ทั้งนั้นอนุโมทนา ประธานในพิธีและผู้เข้าร่วมพิธีกรวดน้ำรับพร

วันอังคารที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๑๒ นาฬิกา ตั้งพิธีบายศรีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก โดยมีนายณัฐพัชร์ บุญชู บัณฑิตผู้ทำหน้าที่พราหมณ์ในพิธี โดยในพิธีได้เชิญประธานในพิธี พร้อมด้วยข้าราชการพลเรือน ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการทหาร และข้าราชการตำรวจ รวม ๓๐ คน ร่วมเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก ซึ่งประกอบด้วย ๑.นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี ๒.นางสาววิไล จิวงกุล อธิบดีผู้พิพากษา ภาค ๖ ๓.พลโทฉลองชัย ชัยยะคำ แม่ทัพภาคที่ ๓ ๔.พลตำรวจโทสุธี เนรกันฐิ์ ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๖ ๕.นายสุพัฒน์ พงษ์ศักดิ์ศิริกุล อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค ๖ ๖.นายศรศักดิ์ นิยมธรรม อธิบดีศาลปกครองพิษณุโลก ๗.นายศิริชัย วิทยโชคติคุณ อธิบดีอัยการสำนักงานคดีปราบปรามทุจริต

ภาค ๖ ๘.พลเอก คร.ศิริ ทิวะพันธุ์ ประธานสถาบันพัฒนาสี่แยกอินโดจีน ๘.คร.สุชาติ เมืองแก้ว ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษประจำมหาวิทยาลัยนเรศวร ๑๐.นางสาวอุษณี กระแจะจวง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล จังหวัดพิษณุโลก ๑๑.นายมนเทียร ศีรอรุณศิริ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพิษณุโลก ๑๒.นายภิญโญ โมกขมรรคกุล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก ๑๓.นายสมพงษ์ ศรีอุป อัยการจังหวัดคดีศาลแขวงพิษณุโลก ๑๔.นายสุชาติ พรเจริญพงศ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพุทธชินราช ๑๕.นางนวลจันทร์ อุคะมหาราช คลังเขต ๖ ๑๖.นางดวงรัตน์ เชี่ยวชาญวิทย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ๑๗.รศ.ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์ ประธานคณะกรรมการกำหนดนโยบายฯ การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยนเรศวร ๑๘.รศ.ดร.คมสัน อำนวนสิทธิ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพิษณุโลก ๑๙.นายอาคม ศรีเจริญ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ๒๐.นายเจริญเกียรติ เจริญชันษา ปลัดเทศบาลนครพิษณุโลก ๒๑.นายชัชพงศ์ เอมะสุวรรณ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ๒๒.นายสุรัชย์ มณีประกร รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ๒๓.นายเจษฎา โพธิจินดา คลังจังหวัดพิษณุโลก ๒๔.นายนรเศรษฐ์ ประกอบไวยกิจ อัยการจังหวัดพิษณุโลก ๒๕.นายรุ่งเรือง เกื่อนโค อัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิฯ ๒๖.นางสาวสลาวรรณ ภูริสัถย์ อัยการจังหวัดคดีเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก ๒๗.นายมนต์ชัย วิวัฒน์ธนาชัย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ๒๘.นางวิภาสรา ผลลาภทวี ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน ภาค ๑๐ ๒๙.ดร.เปรมฤดี ชามพูนท ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก ๓๐.นางเนาวรัตน์ เอกภาพันธ์ นายกเหล่ากาชาดจังหวัดพิษณุโลก เมื่อบัดนี้เปิดเบิกแว่นเทียนจำนวน ๓ แว่น ส่งให้ประธานในพิธี และผู้ร่วมเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก ส่งแว่นเทียนไปด้านซ้ายมือของประธานในพิธี เมื่อผู้ร่วมเวียนเทียนสมโภชรับเทียนแล้ววกแว่นที่จุดเทียนเข้าหาตัว ๓ ครั้ง แล้วใช้มือขวาโบกควันออก จนครบ ๓ รอบ เสร็จสิ้นการเวียนเทียนในเวลา ๑๒ นาฬิกา ๓๐ นาที

บทที่ ๖

ประมวลภาพเหตุการณ์ พิธีทำน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก
เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒
ประมวลภาพเหตุการณ์

ผู้ถวายพระเกียรติ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ณ สระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์ จังหวัดพิษณุโลก
วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

เวลา ๑๑ นาฬิกา ๓๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก เปิดกรวยถวายราชสักการะฯ

เครื่องสังเวยบูชาฤกษ์

เครื่องสังเวทบูชาฤกษ์

เวลา ๑๑ นาฬิกา ๓๕ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก จุดธูปเทียนบูชาเทพยดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์

นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
ปักธูปหางบูชาเครื่องสังเวยและส่งต่อให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

พลโทฉลองชัย ชัยยะคำ แม่ทัพภาคที่ ๓ ร่วมปักธูปหางบูชาเครื่องสังเวย

นายสุพัฒน์ พงษ์ทศศิริกุล อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๖
ร่วมปักธูปหางบูชาเครื่องสังเวย

พลตำรวจโทสุธี เนรภัณฐี ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖
ร่วมปักธูปหางบูชาเครื่องสังเวย

นายมนต์ชัย วิวัฒน์ธนาฒย์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
ร่วมปักธูปทางบูชาเครื่องสังเว

นายบุญทรง แทนธานี นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก
ร่วมปักธูปทางบูชาเครื่องสังเว

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จังหวัดพิษณุโลก ร่วมปักธูปทางบูชาเครื่องสังเว

นายณัฐพัชร์ บุญชู บัณฑิตผู้ทำหน้าที่พราหมณ์ อ่านโองการ บวงสรวง บูชาเทพยดาและเทพารักษ์

เวลา ๑๑ นาฬิกา ๔๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
อ่านคาถาปลืกรรมก่อนประกอบพิธีตักน้ำศักดิ์สิทธิ์

ขันสาคร พร้อมภาชนะตักน้ำ

ขันสาคร เป็นขันทองเหลือง มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑๒ นิ้ว มีหูจับเป็นหัวสิงห์พร้อมฝาปิด
ยี่ห้อเชอร์ตรากระทรวงมหาดไทย ขนาด ๔ นิ้ว บรรจุน้ำได้ ๕ ลิตร น้ำหนัก ๔.๘ กิโลกรัม

ภาชนะตักน้ำทองเหลือง
มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางขนาด ๔ นิ้ว
พร้อมด้ามจับยาว ๖ นิ้ว

"สระสองห้อง" แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ จังหวัดพิษณุโลก

"สระสองห้อง" แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ จังหวัดพิษณุโลก

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เข้าร่วมพิธีฯ

ข้าราชการ และพสกนิกรชาวจังหวัดพิษณุโลกที่เข้าร่วมพิธีฯ

จิตอาสา "เราทำความดีด้วยหัวใจ" ผู้พิการ และประชาชนชาวพิษณุโลกที่เข้าร่วมพิธีฯ

เวลา ๑๑ นาฬิกา ๕๒ นาที ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์ ด้านทิศเหนือของสระสองห้อง

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์
ด้านทิศใต้ของสระสองห้อง

ประธานและเจ้าหน้าที่ฯ ปิดขันสาคร ห่อด้วยผ้าขาว และผูกริบบิ้นขาว
ก่อนอัญเชิญขันสาครพร้อมภาชนะตักไปยังขบวนรถบุษบกอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์

เวลา ๑๒ นาฬิกา การจัดเตรียมขบวนรถบุษบก อัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์

ขบวนอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์จากสระสองห้อง
ไปยังวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ระยะทาง ๑.๒ กิโลเมตร

ขบวนอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์ผ่านศาลหลักเมือง และศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก

ขบวนอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์ผ่านศาลหลักเมือง และศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก

ริ้วขบวนเลี้ยวซ้ายขึ้นสะพานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และข้ามแม่น้ำน่าน

ริ้วขบวนลงสะพานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
และเลี้ยวซ้ายเข้าสู่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

ริ้วขบวนลงสะพานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
และเลี้ยวซ้ายเข้าสู่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

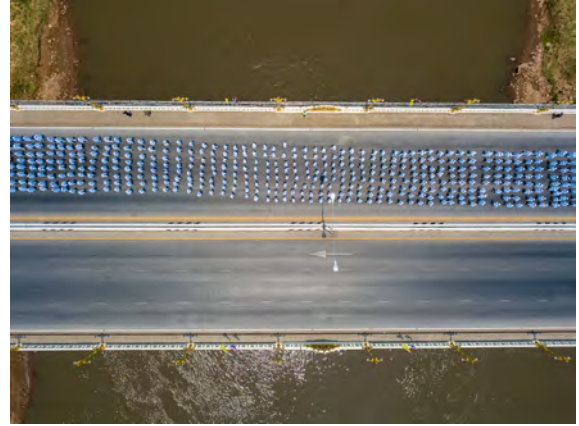
นักเรียน นักศึกษา ประชาชน
และจิตอาสาชาวพิษณุโลก ๑๕,๐๐๐ คน ที่ร่วมขบวนฯ

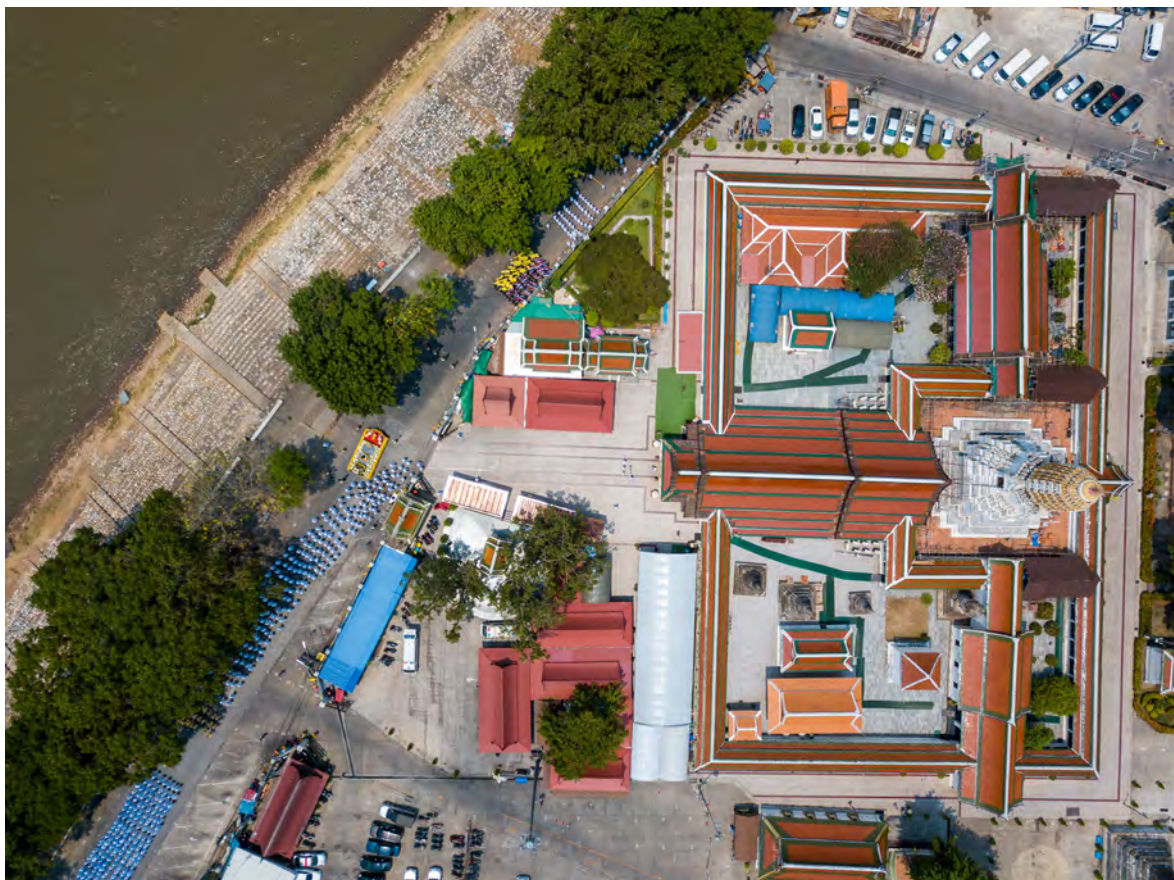
ภาพมุมสูง สระสองห้อง เขตโบราณสถานพระราชวังจันทน์

ภาพมุมสูง วิวทิวทัศน์ สองฝั่งแม่น้ำน่าน

ภาพมุมสูง ริ้วขบวน สองฝั่งแม่น้ำน่าน

ภาพมุมสูง รื้อขบวน หน้าพระวิหารพระพุทธชินราช
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

เวลา ๑๒ นาฬิกา ๔๕ นาที ขบวนอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์
ถึงบริเวณหน้าพระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

ขบวนอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์เข้ามายังหน้าพระวิหารพระพุทธชินราช
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกอัญเชิญชั้นสาครและภาชนะตักน้ำ
ตั้งไว้บนแท่นวางเบื้องหน้าพระพุทธรชินราช

พิธีทำน้ำอภิเชก ตามเวลาฤกษ์ ภายในพระวิหารพระพุทธชินราช
 วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร
 วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

เวลา ๑๖ นาฬิกา นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี
เปิดกรวยเครื่องราชสักการะ เบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานจุดธูปเทียน
หน้าเครื่องสังเวบุญชาฤกษ์ และบันทึกผู้ทำหน้าที่พราหมณ์อ่านโองการบูชาฤกษ์

เวลา ๑๗ นาฬิกา พระธรรมเสนานุวัตร รองเจ้าคณะภาค ๕
เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ประธานสงฆ์ประกาศชุมนุมเทวดา

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เข้าร่วมพิธีฯ ภายในพระวิหารพระพุทธชินราช

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เข้าร่วมพิธีฯ ภายในพระวิหารพระพุทธชินราช

พสกนิกรชาวพิษณุโลก ที่เข้าร่วมพิธีฯ

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๕ นาที พระธรรมเสนานุวัตร รองเจ้าภาค ๕
เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ประธานฝ่ายสงฆ์เจิมเทียนชัย

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๑๐ นาที พระธรรมเสนานุวัตร ประธานฝ่ายสงฆ์จุดเทียนชัย

พระสงฆ์ ๓๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์คาถาอุกเทียนชัย

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๑๕ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
จุดเทียนมหามงคล เทียนหน้าพระ และเทียนนพหุคุณ

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๒๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
จุดเทียนทำน้ำพระพุทธรูป

เวลา ๑๗ นาฬิกา ๒๕ นาที พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

เวลา ๑๕ นาฬิกา นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
จุดเทียนทองและเทียนเงิน

เวลา ๑๘ นาฬิกา ๕ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
จุดธูปเทียนหน้าเตียงพระสวดภาณวาร

เวลา ๑๕ นาฬิกา ๑๐ นาที เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์เถรจารย์ และพระสวดภาณวารขึ้นอาสน์สงฆ์

เวลา ๑๘ นาฬิกา ๑๕ นาที ถึง ๒๒ นาฬิกา พระสงฆ์เถรจารย์และพระสงฆ์สวดภาณวาร
ผลัดเปลี่ยนกันนั่งเจริญจิตภาวนา และสวดภาณวารจนเสร็จพิธี

เวลา ๑๘ นาฬิกา ๑๕ นาที ถึง ๒๒ นาฬิกา พระสงฆ์เถรจารย์และพระสงฆ์สวดภาณวาร
ผลัดเปลี่ยนกันนั่งเจริญจิตภาวนา และสวดภาณวารจนเสร็จพิธี

พิธีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก
วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวลา ๘ นาฬิกา
 นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก นำข้าราชการชั้นผู้ใหญ่
 เข้าร่วมพิธีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก ภายในพระวิหารพระพุทธชินราช

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เข้าร่วมพิธีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก
ในพระวิหารพระพุทธชินราช

ข้าราชการทุกภาคส่วน เข้าร่วมพิธีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก
หน้าพระวิหารพระพุทธชินราช

ข้าราชการทุกภาคส่วน เข้าร่วมพิธีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก
หน้าพระวิหารพระพุทธชินราช

เวลา ๕ นาฬิกา ๑๐ นาที พระธรรมเสนานุวัตร รองเจ้าคณะภาค ๕
เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ประธานฝ่ายสงฆ์ให้ศีล

เวลา ๕ นาฬิกา ๔๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
ถวายใบพลู ๗ ใบ แด่ประธานสงฆ์เจิมใบพลู

เวลา ๘ นาฬิกา ๕๐ นาที ประธานสงฆ์ถวายใบพลู ๘ ใบแด่พระสงฆ์เถรจารย์

เวลา ๑๐ นาฬิกา พระปัญญาภิมณฑมุนี เจ้าอาวาสวัดเจติยยุทคทอง (ธ) จังหวัดพิษณุโลก
ประธานดับเทียนชัย

พระธรรมเสนานูวัตร ประธานฝ่ายสงฆ์
พรมน้ำพระพุทธมนต์ที่ชั้นสาคร

เวลา ๑๐ นาฬิกา ๕ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
นำกล่าวคาถาคักน้ำ

เวลา ๑๐ นาฬิกา ๘ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ประธานในพิธี
ตักน้ำอภิเชกจากขันสาครใส่คนโท

เวลา ๑๐ นาฬิกา ๒๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
ประธานในพิธี ปิดฝาคนโท

เวลา ๑๐ นาฬิกา ๓๐ นาที ประธานในพิธี และข้าราชการประเคนสำหรับภัตตาหารแด่พระสงฆ์ ๓๐ รูป
ประธานฝ่ายสงฆ์กล่าวอนุโมทนากถา ประธานในพิธีและผู้ร่วมเข้าพิธีกรวดน้ำรับพร

เวลา ๑๒ นาฬิกา พิธีบายศรี เวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก
นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี
เวียนเทียนเข้าหาตัว ๓ ครั้ง แล้วใช้มือขวาโบกควันออก
ก่อนส่งต่อให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

พิธีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก

พิธีอัญเชิญคนโทน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก ไปยังกระทรวงมหาดไทย
วันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

เวลา ๘ นาฬิกา ๒๐ นาที นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานในพิธี
 อัญเชิญคนโทน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก จากพระวิหารพระพุทธชินราช
 วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ไปยังจุดรวมพล ณ ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก

เวลา ๘ นาฬิกา ๒๕ นาที เหล่าข้าราชการจังหวัดพิษณุโลก
ร่วมพิธีอัญเชิญคนโทน้ำอภิเชษจังหวัดพิษณุโลก จากพระวิหารพระพุทธชินราช
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ไปยังจุดรวมพล ณ ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก

เหล่าข้าราชการจังหวัดพิษณุโลก ร่วมพิธีอัญเชิญคนโทน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก
จากพระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร
ไปยังจุฬารามพล ณ ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก

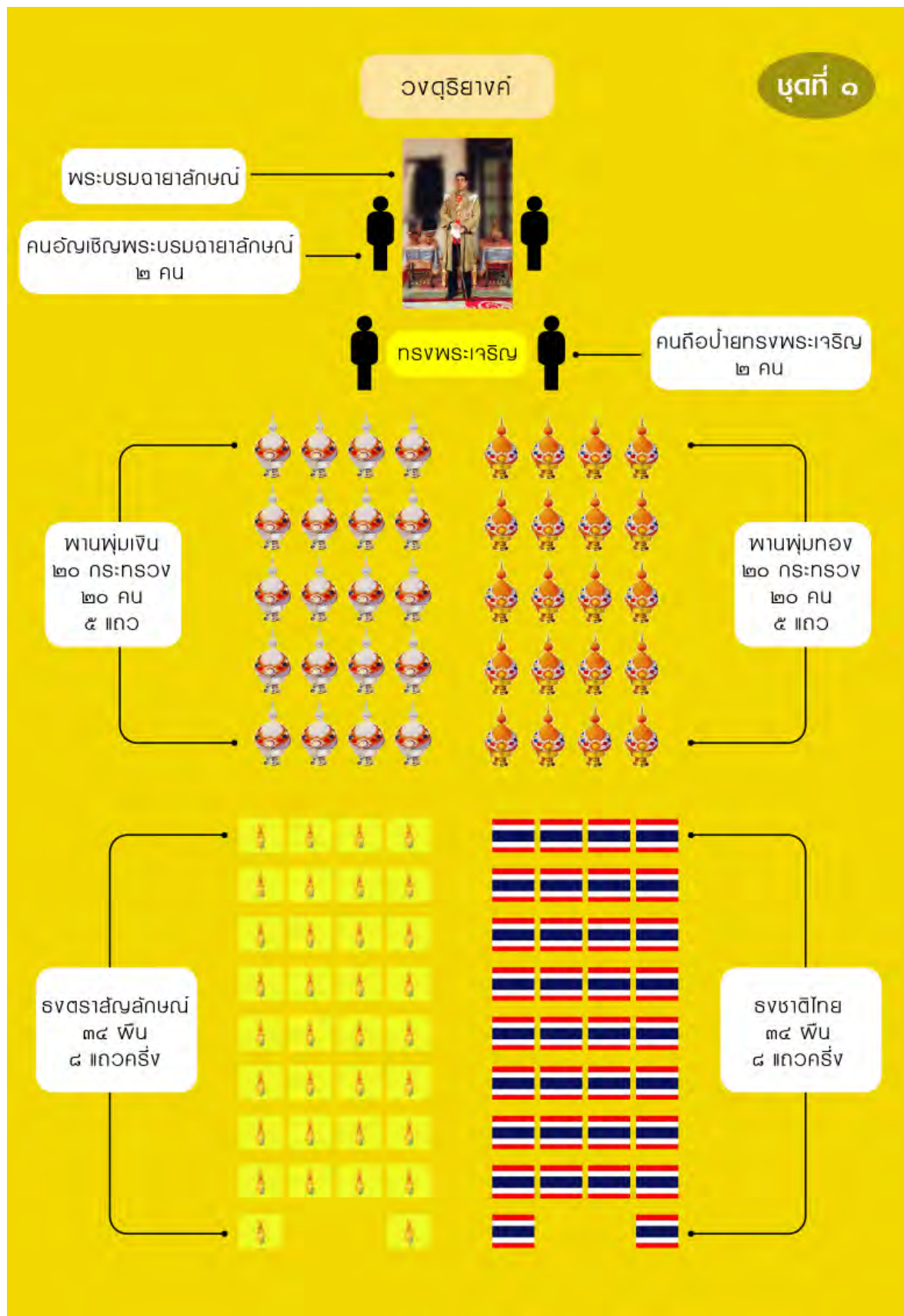

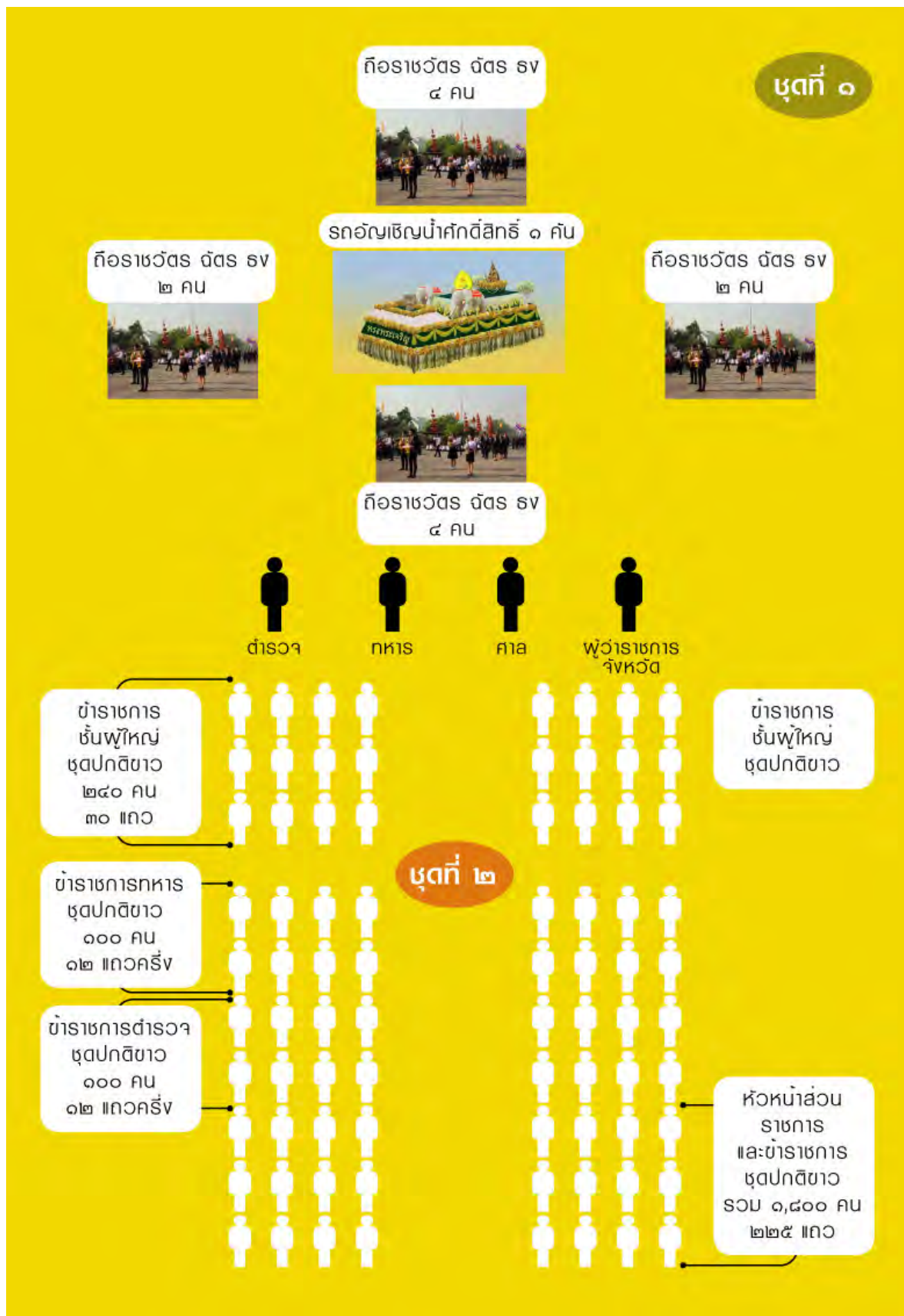
เวลา ๑๐ นาฬิกา นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
 นายวรกิตติ ศรีทิพากร ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน นายพงษ์รัตน์ พิรมณรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่
 นายไมตรี ไตรติลานนท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย นายธนากร อึ้งจิตรไพศาล ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์
 เคลื่อนขบวนอัญเชิญคนโทน้ำอภิเษก ไปยังศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นจุดรวมพลที่ ๑
 เพื่อรวมกับขบวนอัญเชิญคนโทน้ำอภิเษกจากจังหวัดกำแพงเพชร ตาก พิจิตร และนครสวรรค์
 และเดินทางต่อไปยังกระทรวงมหาดไทย

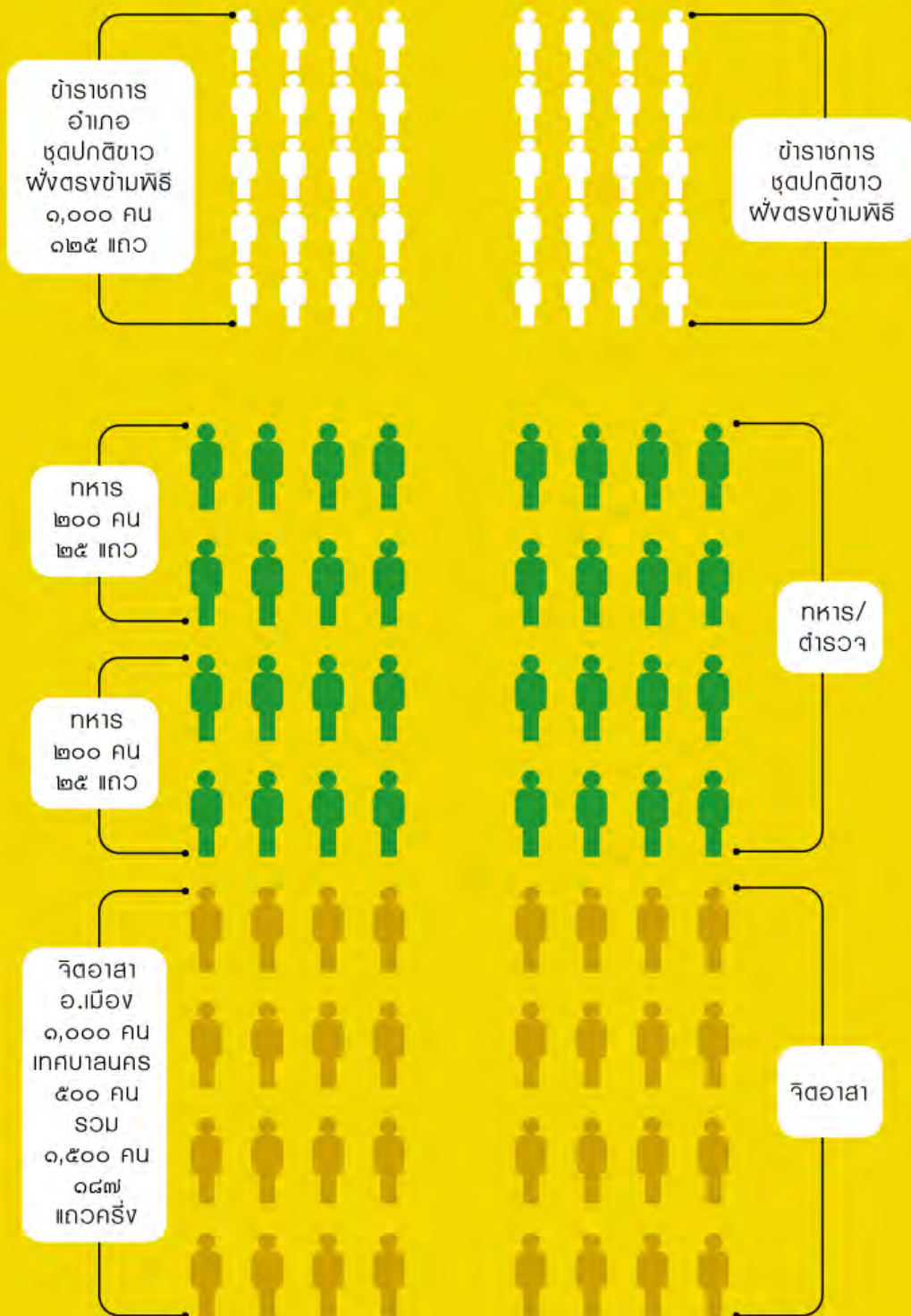
เวลา ๑๐ นาฬิกา เคลื่อนขบวนอัญเชิญคนโทน้ำอภิเษก ไปยังศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
จุฬารมพลที่ ๑ และเดินทางต่อไปยังกระทรวงมหาดไทย

ผังขบวนอัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์

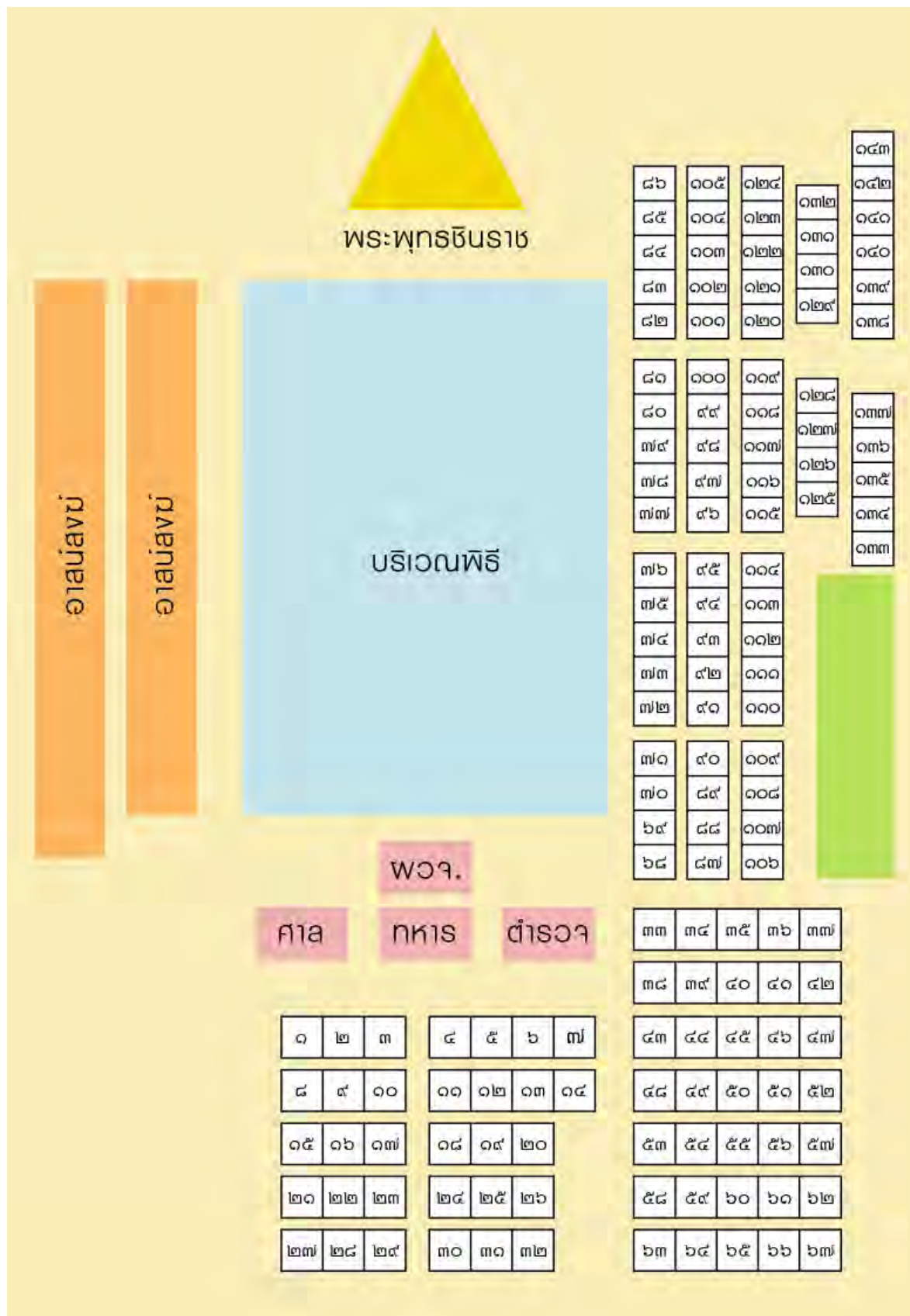
ชุดที่ ๓

ประชาชน/
มวลชน
กลุ่มต่าง ๆ
อ.เมือง
๓,๐๐๐ คน
เทศบาลนคร
๕๐๐ คน
๔๓๗
แถวครึ่ง

นักเรียน
นักศึกษา
๑,๐๐๐ คน
๑๒๕ แถว

ผังพิธีทำน้ำอภิเษก

เอกสารอ้างอิงภาพประกอบ

หนังสือ

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร. (๒๕๕๐). **ประมวลภาพประวัติศาสตร์ไทย พระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมัยรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

บุคคลและหน่วยงาน

พระมหาอนศักดิ์ จินตทวี (ป.ธ.๘) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก สำนักศิลปากรที่ ๖ (สุโขทัย)
กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก

เว็บไซต์

http://guideubon.com/news/view.php?t=1&s_id=24&d_id=26
<http://news.trueid.net/detail/3179>
<http://news.trueid.net/detail/89191>
<http://oknation.nationtv.tv/blog/opel/2007/08/25/entry-1>
<http://oknation.nationtv.tv/blog/saleman/2008/03/19/entry-1>
http://phitsanulokroomforrent.blogspot.com/2015/09/blog-post_22.html
<http://portal.rotfaithai.com/modules.php?name=Forums&file=viewtopic&t=277&postdays=0&postorder=asc&start=30>
<http://pungyentimes.blogspot.com/2009/07/73.html>
<http://sja151.blogspot.com/2017/07/blog-post.html>
<http://sjnm4438.blogspot.com/2017/02/>
<http://supan2475.blogspot.com/2012/03/blog-post.html>
http://tiewmuangthai.blogspot.com/2013/08/blog-post_8729.html
http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2008/01/K6228187/K6228187.html?fbclid=IwAR3d6aOszYm7o7_ubnVSjhE3JiLXN_gdA9uW1aZIf0kXveeb-j5YPMnREiQ
<http://welovethaiking.com/blog/เฉลิมพระนามาภิไธย-สมเด็จพระ>
<http://welovethaiking.com/blog/จุดเริ่มต้นโรงพยาบาลสม/>
<http://welovethaiking.com/blog/พระราชกรณียกิจทางทหาร/>
<http://welovethaiking.com/blog/พระราชกรณียกิจ-สมเด็จพระ-3/>

<http://welovethaiking.com/blog/พระราชดำริโครงการที่หน/>
<http://welovethaiking.com/blog/ภาพประทับใจ-สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท-13/>
<http://welovethaiking.com/blog/สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท-28/>
<http://welovethaiking.com/wp-content/uploads/2017/07/d1.png>
<http://www.3armyarea-rta.com/armyisoc3/aisoc11.htm>
<http://www.5forcenews.com/?p=23460>
http://www.bangkokbiznews.com/image/media/image/fileupload/source/enternow/PHEE/P_พระราชทาน/a003.jpg
<http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/752576>
<http://www.chaoprayanews.com/2011/10/27/สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท-เสด็จเยือน/>
<http://www.chaoprayanews.com/2014/07/30/โครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท-13/>
<http://www.chaoprayanews.com/2016/07/31/เจ้าฟ้านักบิน-แห่งบรมราชกุมารี-เรื่อง-เจ้าฟ้านักบิน.html>
<http://www.dhammathai.org/watthai/north/watphrasri-phitsanulok.php>
<http://www.dooasia.com/108tripsboon/108trips026c001.shtml>
<http://www.finearts.go.th/fad6/parameters/km/item/พัฒนาการทางวัฒนธรรมก่อนสมัยสุโขทัยในจังหวัดพิษณุโลก.html>
<http://www.finearts.go.th/promotion/ข่าวประชาสัมพันธ์/ข่าวประชาสัมพันธ์/item/กรมศิลปากรขอเชิญชมนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท-เสด็จเยือน/>
http://www.gonorththailand.com/review_detail_413
<http://www.koawnaisiam.com/product/9032/เงินตราอาณาจักรพูน-พุทธศตวรรษที่-6-12>
<http://www.komchadluek.net/news/women/255613>
http://www.m-culture.go.th/th/article_view.php?nid=5534
<http://www.mutlive.com/story/content/129-พระอัจฉริยภาพ-%3A-ด้านเกษตรกรรม>
[http://www.nationtv.tv/main/content/378500925/?=MOSTVIEW_FULLPATH.%27day/%27.\\$news_model_list\[0\]\[%27CategoryNameEng%27\].%27/%27?%3E](http://www.nationtv.tv/main/content/378500925/?=MOSTVIEW_FULLPATH.%27day/%27.$news_model_list[0][%27CategoryNameEng%27].%27/%27?%3E)
<http://www.phitsanulok.doe.go.th/2016/2014-01-30-06-28-30>
http://www.phitsanulok.go.th/theking9/index.php?option=com_content&task=view&id=25&Itemid=37
<http://www.photoontour.com/gallery3/Phitsanulok/page/118.htm>
http://www.photoontour.com/SpecialPhotos_HTML/data_king_family/King10_MahaVajiralongkorn_photo_06.htm#a1
<http://www.ppao.go.th/en/3-การผังเมืองรวมจังหวัดพิษณุโลก.html>
<http://www.siammanussati.com/ประวัติรัชกาลที่-10-สมเด็จพระ/>

<http://www.sookjai.com/index.php?topic=95177.0>
<http://www.thaiflynavy.org/fly/index.php/goodnews-2/260-2016-12-07-04-12-34>
<http://www.tourvtthai.com/2015/accommodation/62>
<http://www.welovemyking.com/106085/>
<http://www.welovemyking.com/113830/>
<http://www.welovemyking.com/117097/>
http://www.wikiwand.com/th/สาขาวิชานิติศาสตร์_มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
<http://www2.crma.ac.th/arm/CrownJewels.asp?fbclid=IwAR2S-0T61PKn2r54I8WhrfatZWVEWMD5qDDmom5FHTX--oTdvdS88p5QJ0>
<http://xn--42cfa6dk2c4bvzc6fb1a8jwa5hc.com/?p=71281>
<https://db.sac.or.th/inscriptions/inscribe/search>
<https://hilight.kapook.com/view/59595>
https://infocenter.git.or.th/Content_View.aspx?id=2334&Lang=TH&mail=1
<https://library.stou.ac.th/odi/timeline-stou-40-year/>
<https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/44939.html>
<https://mgronline.com/live/detail/9590000119353>
<https://mgronline.com/live/detail/9590000119363>
<https://mgronline.com/live/detail/9590000119392>
<https://mgronline.com/local/detail/9520000075927>
<https://mgronline.com/onlinesection/detail/9590000119297>
<https://mgronline.com/onlinesection/detail/9590000119378>
<https://mgronline.com/onlinesection/detail/9610000047699>
<https://mgronline.com/onlinesection/photo-gallery/9600000014917>
<https://mgronline.com/specialscoop/detail/9590000119415>
<https://news.mbamagazine.net/index.php/business/must-read/item/211-2017-07-28-09-35-15>
<https://pantip.com/topic/31395984>
<https://pantip.com/topic/33847907>
https://pr.prd.go.th/phitsanulok/ewt_news.php?nid=8178&filename=index
<https://praew.com/luxury/186054.html>
<https://rider.in.th/bicycle-news/281-bike-for-dad-7.html>
<https://sites.google.com/site/canghwadphisnulok00/dxkmi-laëa-tra-praca-canghwad>
<https://sites.google.com/site/danupat2003/phra-rach-kriyik-r-10>
<https://sites.google.com/site/sukanya12452/thima-khxng-khnm-hiw-phracanthr/phisnulok>
<https://soclaimon.wordpress.com/2014/page/59/>

<https://th.wikipedia.org/wiki/จารึกวัดศรีชุม#/media/File:Wat-Sri-choom-Script.png>
<https://th.wikipedia.org/wiki/วัดสระแก้วปทุมทอง>
<https://th.wikipedia.org/wiki/สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร>
<https://today.line.me/th/pc/article/พบภาพเขียนโบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์บนเพดานถ้ำที่พิษณุโลก-nYRw2y>
<https://travel.mthai.com/blog/147337.html>
<https://travel.mthai.com/region/central/66472.html>
<https://www.bbc.com/thai/thailand-37987634>
<https://www.bbc.com/thai/thailand-37987634>
<https://www.bloggang.com/m/viewdiary.php?id=tuk-tukatkorat&month=06-2016&date=21&group=26&gblog=133>
<https://www.ev9thailand.com/en/content/9515/กรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่พระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว-พระองค์ที่ทรงสกี>
<https://www.facebook.com/>
<https://www.facebook.com/Narit Suwansang>
<https://www.facebook.com/เกร็ดประวัติศาสตร์-726502237386172/>
<https://www.facebook.com/โบราณนานมา>
<https://www.facebook.com/โรงแรมชินะปุระ พิษณุโลก>
<https://www.facebook.com/ข่าวประชาสัมพันธ์ โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก>
<https://www.facebook.com/นายแพทย์โสภณ บวรสิน>
<https://www.facebook.com/พระราชกรณียกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในรัชกาล>
<https://www.facebook.com/พัคยศ สมณศักดิ์พระสงฆ์ไทย>
<https://www.facebook.com/พิษณุโลก ประชาสัมพันธ์>
<https://www.facebook.com/มเหศวรบรรพต>
<https://www.facebook.com/วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์>
<https://www.facebook.com/สนง.วัฒนธรรม จังหวัดพิษณุโลก>
<https://www.facebook.com/สมาคมศิลปะอีสาน-ลาว-ขอม-ไทย ก้าวไปพร้อมศิลปะร่วมสมัย>
<https://www.facebook.com/สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก>
https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_61721
https://www.matichon.co.th/court-news/news_1055900
https://www.matichon.co.th/court-news/news_321473
https://www.matichon.co.th/court-news/news_379340
https://www.matichon.co.th/court-news/news_381961
https://www.matichon.co.th/court-news/news_556269

<https://www.matichon.co.th/wp-content/uploads/2017/11/พินิจ1.jpg>
<https://www.nonghai.net/student/web%20r10/html/page3.html>
<https://www.phitsanulokhotnews.com/2011/12/04/8068>
<https://www.phitsanulokhotnews.com/2013/06/12/38620>
<https://www.phitsanulokhotnews.com/2015/12/19/78388>
<https://www.pinterest.com/pin/296252481723712471/?lp=true>
<https://www.posttoday.com/social/royal/328898>
<https://www.posttoday.com/social/royal/468290>
<https://www.posttoday.com/social/royal/575469>
<https://www.sangsook.net/page/89?p=jukzjjxyo>
https://www.sentangedtee.com/featured/article_17491
<https://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=870316&page=384>
<https://www.thaipost.net/main/detail/13588>
<https://www.thaipost.net/main/detail/1957>
<https://www.thaipost.net/main/detail/20042>
<https://www.thairath.co.th/content/1409408>
<https://www.thairath.co.th/content/1437398>
<https://www.thairath.co.th/content/1535405>
<https://www.thairath.co.th/gallery/17462>
<https://www.thairath.co.th/gallery/17462>
<https://www.tnews.co.th/contents/214942>
<https://www.tnews.co.th/contents/215405>
<https://www.tnews.co.th/contents/218812>
<https://www.tnews.co.th/contents/318175>
<https://www.tnews.co.th/contents/355999>
<https://www.vihoknews.com/110356/>
<https://www.weddinglist.co.th/blog/รัชกาลที่10/>
<https://www.winnews.tv/news/10794>
<https://www.wongnai.com/photos/24512317c76647cb8cc284461034b2dd>
<http://sac.or.th/databases/thaiarts/artwork/151>

คำชี้แจง

หนังสือจดหมายเหตุพิธิทำน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เล่มนี้ได้เรียบเรียงเนื้อหาข้อมูลพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ตั้งแต่ครั้งทรงพระเยาว์จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และพระฐานันดรศักดิ์แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์จะแตกต่างกันไปตามช่วงเวลาที่ยกย่องพระอิสริยยศนั้น หากเป็นการบรรยายถึงพระราชกรณียกิจหรือพระกรณียกิจในอดีต จะบรรยายด้วยพระฐานันดรศักดิ์ ณ ขณะปัจจุบัน โดยเพิ่มความข้างท้ายว่า "ขณะดำรงพระอิสริยยศ" แล้วตามด้วยพระฐานันดรศักดิ์ในขณะนั้น หรือบรรยายด้วยพระฐานันดรศักดิ์ในขณะนั้น โดยเพิ่มความข้างท้ายว่า "(พระอิสริยยศในขณะนั้น)" แต่หากเป็นข้อมูลประเภทเอกสาร เช่น ข้อความพระราชดำรัส หรือราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น จะบรรยายด้วยพระฐานันดรศักดิ์ตามที่ปรากฏในเอกสารนั้น

การบรรยายเหตุการณ์ในพิธิทำน้ำอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ในส่วนของสมณศักดิ์พระเถรานุเถระ คำนำหน้าชื่อ ยศ หรือตำแหน่งของผู้เข้าร่วมพิธีหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพิธิ จะบรรยายด้วยสมณศักดิ์ คำนำหน้าชื่อ ยศ หรือตำแหน่งขณะนั้น

คณะบรรณาธิการ

คำสั่งและประกาศจังหวัดพิษณุโลก

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์
สถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ ในแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์สระสองห้อง
ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำน้ำศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมประกอบพิธีเสกน้ำอภิเษก

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก

ที่ ๗๖๘ / ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ ในแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก
เพื่อนำน้ำศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมประกอบพิธีเสกน้ำอภิเษก

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดดำเนินการสำรวจ และบำรุงรักษาแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
ที่เคารพเลื่อมใส แหล่งน้ำที่เคยใช้ทำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ว่ามีสภาพเป็นอย่างไรและดำเนินการบูรณะแหล่งน้ำ
เหล่านั้นให้คงอยู่ในสภาพที่ใสสะอาด การพัฒนาโดยรอบให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มีความพร้อมที่จะ
นําน้ำไปประกอบพิธีสำคัญได้ตลอดเวลา โดยจังหวัดพิษณุโลก พิจารณาใช้สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์
ถนนวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก เป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดพิษณุโลก
และกระทรวงมหาดไทยให้จังหวัดดำเนินการพิจารณาพระอุโบสถ/อุโบสถ หรือพระวิหารของวัดสำคัญภายในจังหวัด
เพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำอภิเษก และบูรณะแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดให้อยู่ในสภาพที่ใสสะอาด
รวมทั้งพัฒนาภูมิทัศน์โดยรอบแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม ซึ่งจังหวัดได้แจ้งขอใช้
พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นสถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำอภิเษกในพระราชพิธี
บรมราชาภิเษก

เพื่อให้การบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ ในแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
จังหวัดพิษณุโลก ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ประกอบพิธี
พลีกรรมตักน้ำ ของจังหวัดพิษณุโลกเพื่อนำน้ำศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมประกอบพิธีเสกน้ำอภิเษก โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

ที่ปรึกษา

๑. พระธรรมเสนานูวัตร รองเจ้าคณะภาค ๕ เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร	ที่ปรึกษา
๒. แม่ทัพภาคที่ ๓	ที่ปรึกษา
๓. อัยการจังหวัดพิษณุโลก	ที่ปรึกษา
๔. ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย	ที่ปรึกษา

๑. คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ

๑.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก	ประธานคณะกรรมการ
๑.๒ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย รองประธานคณะกรรมการ	
๑.๓ ปลัดจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๔ คลังจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๕ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๖ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๗ ศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๘ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๙ ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๑๐ วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๑๑ พัฒนาการจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ

/๑.๑๒ พัฒนาสังคม...

๑.๑๒ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๑๓ ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๑๔ พัฒนาการจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๑๕ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๑๖ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๑๗ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๑๘ ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ๙ พิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๑๙ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๒๐ ผู้อำนวยการโครงการชลประทานพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๒๑ ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ พิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๒๒ เกษตรจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๒๓ ขนส่งจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๒๔ นายอำเภอเมืองพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๒๕ อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร	คณะกรรมการ
๑.๒๖ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	คณะกรรมการ
๑.๒๗ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๒๘ นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๒๙ หัวหน้าพิธีภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระพุทธชินราช พิษณุโลก	คณะกรรมการ
๑.๓๐ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการและเลขานุการ
๑.๓๑ ผู้อำนวยการกลุ่มงานอำนวยการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. คณะกรรมการฝ่ายออกแบบสร้างศาลาในพิธีพลีกรรมตักน้ำศักดิ์สิทธิ์

๒.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย	ประธานคณะกรรมการ
๒.๒ คลังจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๒.๓ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๒.๔ ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๒.๕ วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๒.๖ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๒.๗ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๒.๘ นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๒.๙ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการและเลขานุการ

๓. คณะกรรมการฝ่ายปฏิบัติการชุดลอกปรับปรุงภูมิทัศน์

๓.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย	ประธานคณะกรรมการ
๓.๒ ปลัดจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๓.๓ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๓.๔ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๓.๕ เกษตรจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ

/๓.๖ ผู้อำนวยการ...

๓.๖	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๓.๗	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๓.๘	นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๓.๙	ผู้บังคับหน่วยทหารพัฒนาการเคลื่อนที่ ๓๔	คณะกรรมการ
๓.๑๐	ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการเลขานุการ

๔. คณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเสกน้ำอภิเชก

๔.๑	รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย	ประธานคณะกรรมการ
๔.๒	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๔.๓	ศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๔.๔	ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๔.๕	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๔.๖	นายอำเภอเมืองพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๔.๗	วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการและเลขานุการ

๕. คณะกรรมการฝ่ายจัดขบวนเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมประกอบพิธีเสกน้ำอภิเชก

๕.๑	รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย	ประธานคณะกรรมการ
๕.๒	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๕.๓	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	คณะกรรมการ
๕.๔	ศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๕.๕	ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๕.๖	พัฒนาการจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๕.๗	วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๕.๘	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๕.๙	ขนส่งจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการ
๕.๑๐	สารวัตร สถานีตำรวจทางหลวง ๓ กองกำกับการ ๕ กองบังคับการตำรวจทางหลวง พิษณุโลก	คณะกรรมการ
๕.๑๑	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	คณะกรรมการและเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. กำกับดูแล ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เข้าบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก
๒. ประชุมหารือ แก้ไขปัญหา ให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เข้าบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
๓. รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ ในแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก

/๔. เขียนหน่วยงานภาครัฐ

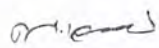
- ๕ -

๔. เชิญหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลและให้คำปรึกษา
ในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น

๕. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายพิชิต เอกภาพันธุ์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

หนังสือถึงหัวหน้าส่วนราชการ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
และมอบหมายภารกิจ ในการจัดพิธีทำน้ำอภิเชษของจังหวัดพิษณุโลก

ที่ พล ๐๐๑๗.๓ / ว ๑๐๖๔

ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก
ถนนวังจันทน์ พล ๖๕๐๐๐

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการ และมอบหมายภารกิจ ในการจัดพิธีทำน้ำอภิเชษของจังหวัดพิษณุโลก

เรียน หัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจทุกแห่งที่ได้รับมอบหมาย
อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเขตพื้นที่พิษณุโลก นายอำเภอเมืองพิษณุโลก
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก และนายกเทศมนตรีเมืองอรุณภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก ที่ ๑๑๔๖ /๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
๒.คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก ที่ ๑๑๔๗ /๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
๓.คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก ที่ ๑๑๔๘ /๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
๔.กำหนดการ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒ โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธาน ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำน้ำอภิเชษของจังหวัด เพื่อนำไปประกอบพิธีเสกน้ำอภิเชษในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก กระทรวงมหาดไทยจึงแจ้งให้จังหวัดสำรวจ และบำรุงรักษาแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่เคยใช้น้ำน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ให้คงอยู่ในสภาพใสสะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มีความพร้อมที่จะนำไปประกอบพิธีฯ ซึ่งจังหวัดได้แจ้งใช้ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด และขอใช้พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก เป็นสถานที่ประกอบพิธีทำน้ำอภิเชษ

ดังนั้นเพื่อให้การจัดพิธีทำน้ำอภิเชษของจังหวัดพิษณุโลก พิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ณ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ อำเภอเมืองพิษณุโลก ในวันเสาร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ และพิธีทำน้ำอภิเชษของจังหวัด ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก ในวันที่ ๘ - ๙ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติ จังหวัดจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ และมอบหมายภารกิจการจัดเตรียมงาน และการจัดงานในวันจัดพิธีฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ รายละเอียดตามคำสั่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานอำนวยการ
โทร/โทรสาร ๐-๕๕๒๕-๘๕๕๙
สป.มท.๒๐๔๒๑

ร่าง
กำหนดการ
พิธีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒
ณ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทร์ ถนนวังจันทร์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

เวลา ๑๐.๐๐ น.	- ผู้ร่วมพิธีประกอบพิธีพิธีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ พร้อมกัน ณ บริเวณพิธี - ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานพิธี เดินทางมาถึงและเข้าประจำที่นั่ง - ประธานพิธี จุดธูป เทียน บูชา เพื่อประกอบพิธีพิธีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ - บัณฑิตอ่านโอวาทบวงสรวงเพื่อประกอบพิธีพิธีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
ฤกษ์เวลา
๑๑ นาฬิกา ๕๒ นาที
ถึงเวลา ๑๒.๓๘ น.	- ประธานพิธีตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ใส่ภาชนะที่เตรียมไว้เพื่อนำไปประกอบพิธีทำน้ำอภิเชก - ผู้ร่วมพิธี เข้าแถว ตั้งขบวนเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ไปพักไว้ ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร พิษณุโลก - ประธานพิธีเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ไปไว้บนรถในขบวนเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ - ขบวนเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ เดินทางถึงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร พิษณุโลก - ประธานพิธีเชิญน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ลงจากรถไปพักไว้ในพระวิหารพระพุทธชินราช เพื่อรอทำพิธีทำน้ำอภิเชก ในวันที่ ๘ - ๙ เมษายน ๒๕๖๒ - เสร็จพิธี
-

การแต่งกาย	-ข้าราชการ แต่งเครื่องแบบปกติขาว สวมหมวก -ประชาชนทั่วไป ชุดสุภาพสีอ่อน

ร่าง
กำหนดการ
พิธีทำน้ำอภิเษก
วันจันทร์ที่ ๘ และวันอังคารที่ ๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒
ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ พิธีทำน้ำอภิเษก

เวลา ๑๕.๐๐ น.	- ผู้ร่วมพิธี พร้อมกัน ณ บริเวณพิธี
เวลา ๑๖.๐๐ น.	- ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ประธานพิธี เดินทางมาถึงสถานที่ประกอบพิธีเข้าประจำที่
	- ประธานพิธี จุดธูปเทียน ที่หน้าเครื่องสังเวद्यบูชาฤกษ์
	- บัณฑิตอ่านโองการบูชาฤกษ์
	- ประธานพิธีเข้าสู่สถานที่ประกอบพิธีทำน้ำอภิเษก
	- ประธานพิธี จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
	- เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล
	- ประธานสงฆ์ให้ศีล
เวลา ๑๗.๐๐ น.	- ประธานสงฆ์ประกาศชุมนุมเทวดาในการพิธีทำน้ำอภิเษก
	- ประธานสงฆ์เจิมเทียนชัย เทียนมงคล และเทียนพุทธอภิเษก
	- ประธานพิธีถวายเทียนชนวนแด่ประธานสงฆ์
ฤกษ์เวลา	
๑๗ นาฬิกา ๑๐ นาที	- ประธานสงฆ์จุดเทียนชัย และเทียนพุทธอภิเษก
ถึงเวลา ๒๒.๐๐ น.	(ขณะที่พระสงฆ์ ๓๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์คาถาจุดเทียนชัย เจ้าหน้าที่ประโคมฆ้องชัย
ดุริยางค์บรรเลงเพลง)
	- เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร
	- พระสงฆ์ ๓๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์
	(ก่อนที่พระสงฆ์จะเจริญพระพุทธมนต์ ถึงบทไตรสรณคมน์ (พุทธัง)
เชิญประธานพิธีจุดเทียนมงคล เทียนหน้าพระ และเทียนนวทรคุณ)
	- พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์จบ นิมนต์พระสงฆ์ลงจากอาสน์สงฆ์
	- เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์เถรจารย์ และพระสวดภาณวาร ขึ้นอาสน์สงฆ์
	- ประธานพิธี จุดเทียนทอง เทียนเงิน และธูปเทียนหน้าเตียงพระสวดภาณวาร
	- เจ้าหน้าที่อาราธนาพระสงฆ์สวดภาณวาร
	- พระสงฆ์เถรจารย์ และพระสงฆ์สวดภาณวาร จะได้พลัดเปลี่ยนกัน
นั่งเจริญจิตภาวนาอธิษฐานจิต และสวดภาณวารต่อไป จนถึงเวลาอันควร

วันอังคารที่ ๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ เวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก

- เวลา ๐๘.๓๐ น. - ผู้ร่วมพิธี พร้อมกัน ณ บริเวณพิธี
- เวลา ๐๙.๐๐ น. - ผู้ร่วมพิธี เลี้ยงพระในการพิธีทำน้ำอภิเษก พร้อมกัน ณ สถานที่ประกอบพิธี
- ประธานพิธี จดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
 - เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล
 - ประธานสงฆ์ให้ศีล
 - ประธานพิธีเชิญใบพลู ๗ ใบ ถวายประธานสงฆ์เจิมใบพลู
 - ประธานสงฆ์ถวายใบพลู ๗ ใบ แต่พระสงฆ์เถรจารย์ (ที่ไม่ใช่รูปเดียวกับประธานสงฆ์ที่จุดเทียนชัย)
- เวลา ๑๐.๐๐ น. - พระเถรจารย์ประธานสงฆ์ดับเทียนชัย
- (ขณะนี้ พระสงฆ์ ๓๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์คาถาดับเทียนชัย เจ้าหน้าที่ประโคมฆ้องชัย ดุริยางค์บรรเลงเพลง)
- ประธานสงฆ์เจิมน้ำพระพุทธมนต์ในน้ำอภิเษก และมอบให้ประธานพิธี
 - ประธานพิธีตักน้ำอภิเษกใส่คนโท เพื่อเตรียมเชิญไปกระทรวงมหาดไทย
 - ประธานพิธีและข้าราชการประเคนภัตตาหารแต่พระสงฆ์ ๓๐ รูป
 - ประธานพิธีและข้าราชการถวายจตุปัจจัยไทยธรรมแต่พระสงฆ์ ๓๐ รูป
 - ประธานสงฆ์อนุโมทนา
 - ประธานพิธีกรวดน้ำ รับพร
- เวลา ๑๒.๐๐ น. - ตั้งพิธีบายศรีเวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเษก
- บัณฑิต ทำพิธีบายศรี และเบิกแว่นเวียนเทียน แว่นที่ ๑ และส่งให้ประธานพิธี
- ประธานพิธีเมื่อรับแว่นเวียนเทียนจากบัณฑิตแล้ว วิกแว่นที่จุดเทียนแล้วเข้าหาตัว ๓ ครั้ง แล้วใช้มือขวาโบกควันออก แล้วส่งต่อให้คนที่อยู่ทางซ้ายมือ เวียนไปจนครบ ๓ รอบ เมื่อครบแล้ว คนสุดท้ายส่งให้บัณฑิตผู้ทำหน้าที่เบิกแว่นเวียน
- เสร็จพิธี

หมายเหตุ	๑.พระสงฆ์ในพิธี	-ใช้พัดยศ
	๒.การแต่งกาย	-ข้าราชการ แต่งเครื่องแบบเต็มยศ
		-ประชาชนทั่วไป ชุดสุภาพสีอ่อน

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำนํ้าอภิเชก ของจังหวัดพิษณุโลก

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก

ที่ ๑๑๕๖ / ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำนํ้าอภิเชกของจังหวัดพิษณุโลก

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒ โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธาน ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำนํ้าอภิเชกของจังหวัด เพื่อนำไปประกอบพิธีเสกนํ้าอภิเชกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกต่อไป จึงได้กำหนดแนวทางให้จังหวัดดำเนินการ

เพื่อให้การจัดทำนํ้าอภิเชกในพิธีการงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสมพระเกียรติ ในการนี้ จังหวัดพิษณุโลกจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำนํ้าอภิเชกของจังหวัดพิษณุโลก ขึ้น โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑.ที่ปรึกษา

- ๑.๑ พระธรรมเสนานุวัตร รองเจ้าคณะภาค ๕ เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร พิษณุโลก
- ๑.๒ แม่ทัพภาคที่ ๓

๒.คณะกรรมการ

๒.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก	เป็นประธานกรรมการ
๒.๒ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ทุกท่าน	เป็นรองประธานกรรมการ
๒.๓ รอง ผอ.รมน. จังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๔ ปลัดจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๕ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๖ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๗ ขนส่งจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๘ คลังจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๙ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๑๐ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๑๑ แรงงานจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๑๒ พาณิชย์จังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๑๓ อุตสาหกรรมจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๑๔ ศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๑๕ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๑๖ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๑๗ ยุติธรรมจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๑๘ ผอ.สำนักประชาสัมพันธ์ เขต ๔	เป็นกรรมการ
๒.๑๙ ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๒๐ ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๒๑ ผอ.สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๒๒ ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ

๒.๒๓ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๒๔ ผอ.ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ๙ พิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๒๕ ทน.สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๒๖ ผอ.สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ พิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๒๗ อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร	เป็นกรรมการ
๒.๒๘ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	เป็นกรรมการ
๒.๒๙ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเขตพื้นที่พิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๓๐ นายอำเภอเมืองพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๓๑ ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๓๒ ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค (พิษณุโลก)	เป็นกรรมการ
๒.๓๓ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๓๔ นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๓๕ นายกเทศมนตรีเมืองอรัญญิก	เป็นกรรมการ
๒.๓๖ ประธานหอการค้าจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๓๗ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการ
๒.๓๘ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๒.๓๙ วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม
๒.๔๐ ผู้อำนวยการกลุ่มงานอำนวยการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๓.อำนาจหน้าที่

๓.๑ ดำเนินการจัดทำแผนงาน อำนวยการ กำกับดูแล และดำเนินการจัดทำน้ำอภิเษกของจังหวัด ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสมพระเกียรติ

๓.๒ ดำเนินการบูรณะแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดให้อยู่ในสภาพที่ใสสะอาด รวมทั้งพัฒนาสภาพภูมิทัศน์โดยรอบให้มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงาม พร้อมทั้งจะนำน้ำไปประกอบพิธีทำน้ำอภิเษกของจังหวัด

๓.๓ ให้ประธานกรรมการมีอำนาจในการพิจารณาเรื่องเร่งด่วนและจำเป็นแทนการประชุมคณะกรรมการ

๓.๔ แต่งตั้งคณะที่ปรึกษา คณะทำงานฝ่ายต่างๆ เพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานตามความเหมาะสม อาทิ ฝ่ายจัดพิธีการ ฝ่ายรักษาความปลอดภัยและการจราจร และฝ่ายประชาสัมพันธ์

๓.๕ ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔.คณะทำงานฝ่ายต่างๆ

๔.๑ ฝ่ายจัดพิธีการและจัดสถานที่ประกอบพิธี ประกอบด้วย

๔.๑.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ด้านเศรษฐกิจ	เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
๔.๑.๒ ศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๑.๓ วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๑.๔ ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๑.๕ ผอ.สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ พิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๑.๖ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	เป็นคณะทำงาน
๔.๑.๗ ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๑.๘ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๑.๙ นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน

๔.๑.๑๐ นายกเทศมนตรีเมืองอรัญญิก	เป็นคณะทำงาน
๔.๑.๑๑ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงานและเลขานุการ
๔.๑.๑๒ ผอ.กลุ่มงานอำนวยการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินการจัดด้านพิธีการ จัดและเตรียมสถานที่ในการประกอบพิธีฯ ให้เป็นไปตามกำหนดการ และให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสมพระเกียรติ

๔.๒ ฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกและจดหมายเหตุ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ ในการจัดพิธีทำน้อมถวายเป็นพระราชกุศล จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย

๔.๒.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ด้านสังคม	เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
๔.๒.๒ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร	เป็นรองหัวหน้าคณะทำงาน
๔.๒.๓ ผอ.สำนักประชาสัมพันธ์ เขต ๔	เป็นคณะทำงาน
๔.๒.๔ ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๒.๕ ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๒.๖ ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๒.๗ วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงานและเลขานุการ
๔.๑.๘ ผอ.กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๔.๒.๘ ผอ.กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินการจัดทำหนังสือที่ระลึก จดหมายเหตุ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และรวบรวมภาพพิธีสงฆ์ให้ส่วนกลาง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ ในการประกอบพิธีฯ ทุกพิธีและทุกขั้นตอน และให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสมพระเกียรติ

๔.๓ ฝ่ายตรวจสอบ และปรับปรุง คุณภาพน้ำแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ประกอบด้วย

๔.๓.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ด้านเศรษฐกิจ	เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
๔.๓.๒ ผอ.สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.พิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๓.๓ ผอ.สำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคที่ ๓	เป็นคณะทำงาน
๔.๓.๔ ผอ.ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๒ พิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๓.๕ นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก	เป็นคณะทำงาน
๔.๓.๖ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงานและเลขานุการ
๔.๓.๗ ผอ.กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมโรคไม่ติดต่อ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก	เป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินการตรวจสอบ และปรับปรุง คุณภาพน้ำแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ให้อยู่ในสภาพที่ใสสะอาด เพื่อใช้ประกอบพิธีทำน้อมถวายเป็นพระราชกุศล ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสมพระเกียรติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก เรื่อง การมอบหมายภารกิจ ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำ
จากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ในการจัดพิธีทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก

ที่ ๑๑๔๗/ ๒๕๖๒

เรื่อง การมอบหมายภารกิจ ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
ในการจัดพิธีทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้จังหวัดสำรวจ และบำรุงรักษาแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่เคยใช้น้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ให้คงอยู่ในสภาพใสสะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มีความพร้อมที่จะนําน้ำไปประกอบพิธีฯ ซึ่งจังหวัดได้แจ้งใช้ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด และขอใช้พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก เป็นสถานที่ประกอบพิธีทำน้ำอภิเษก นั้น

ดังนั้นเพื่อให้การจัดเตรียมงานพิธีพลีกรรมตักน้ำ ณ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ อำเภอเมืองพิษณุโลก และการเขื่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ไปไว้ ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก ในวันเสาร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ เวลา ๑๑.๕๒ น. เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติ จังหวัดจึงได้มีคำสั่ง มอบหมายภารกิจการจัดเตรียมงาน และการจัดงานในวันจัดพิธี ฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ รายละเอียดตามผนวกแนบท้ายคำสั่งฉบับนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

เอกสารแนบท้ายคำสั่งจังหวัดพิษณุโลก ที่ ๖๖๔๗ / ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
 การมอบหมายภารกิจ ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
 ในการจัดพิธีทำน้่อภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก

ลำดับที่	ภารกิจของงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑.	(๑) การจัดทำผังบริเวณจัดพิธี ผังที่จอดรถ (๒) เขียนแบบ และคำนวณราคา ประรำพิธี (๓) ควบคุมดูแลการจัดสร้างสถานที่ การจัดตั้งเต็นท์ตามผัง	-สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดพิษณุโลก
๒.	(๑) จัดประธานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนดังนี้ -การจัดและตั้งเต็นท์สำหรับผู้มาร่วมพิธี จำนวน ๑๐๐ หลัง พร้อมประดับผ้า -จัดหาเก้าอี้สนาม พร้อมผ้าคลุมสีขาว จำนวน ๑๐๐ ตัว และจัดหาเก้าอี้พลาสติก ๑๐,๐๐๐ ตัว โต๊ะ ๓๐ ตัว -จัดหาพัดลม พัดลมไอน้ำ จำนวน ๒๐ ตัว (๒) จัดหาน้ำดื่มแก้วสำหรับประชาชน จำนวน ๑๐,๐๐๐ แก้ว (๓) เป็นคณะทำงานฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกพิธีทำน้่อภิเษก จังหวัดพิษณุโลก	-สำนักงานส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก
๓.	(๑) ดำเนินการจัดสร้างประรำพิธีตามแบบที่สำนักงาน โยธาธิการและผังเมืองออกแบบ (๒) ล้อมบริเวณจัดสร้างประรำพิธีและติดป้ายห้ามเข้า (๓) ตัดตกแต่งต้นไม้รอบบริเวณสระสองห้อง พร้อมระบายผ้า และประดับตกแต่งไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงาม (๔) ประดับ ระบายผ้า ธงชาติ ตกแต่งด้านหน้า ทางเข้า และ รอบบริเวณจัดงานพิธี และจัดรถสุขาเคลื่อนที่บริเวณจัดงานพิธี (๕) จัดและตั้งเต็นท์สีขาวสำหรับผู้มาร่วมพิธี จำนวน ๒๐ หลัง จัดหาเก้าอี้สนาม พร้อมผ้าคลุมสีขาว จำนวน ๑๐๐ ตัว และ จัดหาเก้าอี้พลาสติก ๒,๐๐๐ ตัว โต๊ะตั้งอาหาร ๔๐ ตัว (๖) จัดหาพัดลม/พัดลมไอน้ำ จำนวน ๒๐ ตัว	-องค์การบริหารส่วนจังหวัด พิษณุโลก
๔.	(๑) จัดทำภาชนะในการตักน้ำจากสระสองห้องใส่ในพานรองให้ สมพระเกียรติ (๒) จัดและตั้งเต็นท์สีขาวสำหรับผู้มาร่วมพิธี จำนวน ๒๐ หลัง และจัดหาเก้าอี้พลาสติก ๒,๐๐๐ ตัว โต๊ะตั้งอาหาร ๔๐ ตัว (๓) จัดหาเก้าอี้สนาม พร้อมผ้าคลุมสีขาว จำนวน ๑๐๐ ตัว (๔) จัดหาเก้าอี้หลุยส์พร้อมโต๊ะข้าง จำนวน ๒๐ ชุด (๕) จัดหาพัดลม/พัดลมไอน้ำ จำนวน ๒๐ ตัว (๖) จัดตกแต่งสถานที่ระบายผ้าและประดับตกแต่งด้วยไม้ ดอกไม้ประดับ ให้สวยงาม และสมพระเกียรติ (๗) เชิญข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ผู้บริหารและนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัด และประชาชนชุมชนต่างๆ ร่วมพิธี (๘) จัดรถสุขาเคลื่อนที่ ณ บริเวณจัดงานพิธีฯ (๙) จัดเตรียมรถเก็บขยะพร้อมอุปกรณ์ประจำบริเวณจัดงานพิธีฯ	-เทศบาลนครพิษณุโลก

ลำดับที่	ภารกิจของงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๕.	(๑) จัดและตั้งเต็นท์สำหรับผู้มาร่วมพิธี จำนวน ๑๐ หลัง และจัดหาเก้าอี้พลาสติก ๕๐๐ ตัว (๒) จัดหาพัดลม พัดลมไอน้ำ จำนวน ๒๐ ตัว (๓) เชิญข้าราชการบุคลากร และประชาชนในชุมชนเข้าร่วมพิธี	-เทศบาลเมืองอรัญญิก
๖.	(๑) ประสานหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระดับ ตกแต่งไม้ดอกไม้ประดับ (๒) ประดับ ตกแต่งสถานที่ ด้วยไม้ดอกไม้ประดับ ให้สวยงาม สมพระเกียรติ	-สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด พิชญโลก -สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต ที่ ๒ พิชญโลก
๗.	- ติดตั้ง/สนับสนุนการติดตั้งเครื่องขยายเสียง ณ บริเวณจัดพิธี	-วิทยาลัยเทคนิคพิชญโลก
๘.	(๑) การนิมนต์พระสงฆ์ พร้อมรับ - ส่ง (๒) สนับสนุนการปฏิบัติพิธีสงฆ์กับสงฆ์.วัฒนธรรมจังหวัดฯ (๓) ประสานวัดสนับสนุนการประดับผ้า	-สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด พิชญโลก
๙.	(๑) รับผิดชอบการสนับสนุนอาหารและเครื่องดื่มบริการ ประชาชนผู้มาร่วมพิธี โดยประสานกับทุกภาคส่วนที่ประสงค์ จะนำอาหารและเครื่องดื่มมาบริการ (๒) รับผิดชอบด้านการจัดทำหนังสือที่ระลึกและจดหมายเหตุ ของจังหวัดโดยประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (๓) ดำเนินการด้านพิธีกร จัดพิธีกรพิธีสงฆ์ จัดน้ำชาถวายพระ จัดเตรียมอุปกรณ์โต๊ะหมู่บูชา และอุปกรณ์ประกอบพิธีสงฆ์ (๔) ประสานพราหมณ์เจ้าพิธี และเชิญผู้นำศาสนาทุกศาสนา นำ มวลชนที่นับถือศาสนาเดียวกันเข้าร่วมพิธี	-สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด พิชญโลก
๑๐.	(๑) จัดเตรียมรถไฟฟ้าสำรอง ในบริเวณจัดงานพิธี (๒) จัดช่างไฟฟ้าประจำบริเวณจัดงานพิธี จนเสร็จงาน	-การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดพิชญโลก
๑๑.	- สนับสนุนกระบวนการจัดทำให้น้ำใสและสะอาดยิ่งขึ้น	-การประปาส่วนภูมิภาค พิชญโลก
๑๒.	(๑) การประชาสัมพันธ์งานพิธี และเชิญชวนประชาชนมาร่วมพิธี (๒) จัดเตรียมในการถ่ายทอดพิธีจากส่วนกลาง (ถ้ามี)	-สำนักประชาสัมพันธ์ เขต ๔
๑๓.	(๑) การประชาสัมพันธ์งานพิธี และเชิญชวนประชาชนมาร่วมพิธี (๒) บันทึกภาพและบันทึกวิดีโอทุกขั้นตอนเพื่อจัดส่งให้ ส่วนกลางเพื่อรวบรวมทำหนังสือที่ระลึก และประสานการ จัดทำหนังสือที่ระลึกและจดหมายเหตุของจังหวัดกับส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง (๓) ประสานจัดทีมพิธีกร	-สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด พิชญโลก
๑๔.	- เชิญชวนเครือข่ายภาคประชาชน เครือข่ายร้านค้าโอท็อป สนับสนุนอาหารและเครื่องดื่มบริการประชาชนผู้มาร่วมพิธี	-สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด พิชญโลก
๑๕.	- แจ้งประสานองค์การการกุศลสนับสนุนการจัดทำอาหารและ เครื่องดื่มเลี้ยงประชาชนผู้มาร่วมพิธี	-สำนักงานพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิชญโลก
๑๖.	- จัดรถผลัดน้ำดื่ม ประจำในบริเวณจัดพิธี	-ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัย เขต ๙ พิชญโลก

ลำดับที่	ภารกิจของงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑๗.	(๑) นำนักศึกษาเข้าร่วมพิธี (๒) จัดเสด็จคานหามสีกนเขื่อนน้ำคักดีสิทธิ์ จำนวน ๑ คัน พร้อมคนถือราชวัตร ฉัตรธง เดินตาม (๓) จัดนักศึกษาให้อำนวยความสะดวกประชาชนผู้มาร่วมงาน จำนวน ๒๐๐ คน	-มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ -มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาเขตพื้นที่พิษณุโลก สนับสนุน การดำเนินการ
๑๘.	(๑) จัดทำหนังสือประวัติศาสตร์การจัดพิธีทำนกอภิเษก ของจังหวัดพิษณุโลก ตั้งแต่การเริ่มเตรียมงาน จนเสร็จพิธี ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (๒) วางผังด้านสถาปัตยกรรมสถานที่ (๓) นำนักศึกษาเข้าร่วมงานในวันจัดพิธี	-มหาวิทยาลัยนเรศวร
๑๙.	(๑) เชิญชวนข้าราชการเจ้าหน้าที่ด้านการศึกษาเข้าร่วมพิธี (๒) ประสานโรงเรียนในพื้นที่อำเภอเมือง นำนักเรียน นักศึกษา เข้าร่วมงานในวันจัดพิธี	-สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พิษณุโลก
๒๐.	(๑) ประสานการเชิญจิตอาสาเข้าร่วมงานพิธี (๒) แจ้งอำเภอให้นำข้าราชการและพลเรือนมาร่วมพิธี (๓) จัด อ.ส. จำนวน ๑๐ นาย สนับสนุนการจัด/เก็บสถานที่ (๔) จัดเวร อ.ส. ฝัาประจำพิธีเมื่อจัดสร้างเสร็จ (๕) อำนวยความสะดวกการจราจรบริเวณจัดพิธี และกำหนด จุดจอดรถผู้มาร่วมงานร่วมกับตำรวจภูธรจังหวัด	-ที่ทำการปกครองจังหวัดพิษณุโลก
๒๑.	(๑) เชิญจิตอาสาเข้าร่วมงานพิธี (๒) เชิญข้าราชการ กำนันผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและกลุ่มพลเรือนในพื้นที่ เข้าร่วมงานพิธี	-อำเภอเมืองพิษณุโลก
๒๒.	(๑) จัดรถพยาบาล พร้อมเจ้าหน้าที่ประจำบริเวณพิธี (๒) ประสานโรงพยาบาลเอกชนสนับสนุนในการดำเนินการ	-สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พิษณุโลก
๒๓.	(๑) จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาความปลอดภัย และอำนวยความสะดวก การจราจร ในเส้นทาง และบริเวณจัดพิธี (๒) กำหนดจุดจอดรถ ทั้งรอบบริเวณและนอกบริเวณจัดพิธี	-ตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก
๒๔.	(๑) ประสานการจัดเตรียมสถานที่และตกแต่งบริเวณจัดพิธี (๒) จัดเตรียมพิธีบวงสรวงและประสานบัณฑิตเจ้าพิธี (๓) จัดเช่าเครื่องเสียงชุดใหญ่ (๔) ประสานกองบิน ๔๖ ขอรับการสนับสนุนแผ่นเหล็กปูพื้น (๕) ประสานขอรับการสนับสนุนเต็นท์กระโจมพร้อมติดตั้ง จากกองทัพบกที่ ๓ จำนวน ๔ หลัง รถสุขา ๑ คัน และ สนับสนุนการจัดรับขบวนเขื่อนน้ำคักดีสิทธิ์ (๖) ประสานวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารในการจัดที่พัก น้ำคักดีสิทธิ์ (๗) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	-สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก เรื่อง การมอบหมายภารกิจ
พิธีทำนํ้าอภิเชกจังหวัดพิษณุโลก

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก

ที่ ๑๑๔๔ / ๒๕๖๒

เรื่อง การมอบหมายภารกิจ พิธีทำนํ้าอภิเชก จังหวัดพิษณุโลก

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้จังหวัดสำรวจ และบำรุงรักษาแหล่งนํ้าศักดิ์สิทธิ์ที่เคยใช้นํ้าพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ให้คงอยู่ในสภาพใสสะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มีความพร้อมที่จะนํ้าไปประกอบพิธีฯ ซึ่งจังหวัดได้แจ้งใช้ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เป็นแหล่งนํ้าศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด และขอใช้พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก เป็นสถานที่ประกอบพิธีทำนํ้าอภิเชก นั้น

ดังนั้นเพื่อให้การจัดเตรียมงานพิธีทำนํ้าอภิเชก ในวันจันทร์ที่ ๘ และวันอังคารที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๒ ณ พระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติ จังหวัดจึงได้มีคำสั่ง มอบหมายภารกิจการจัดเตรียมงาน และการจัดงานในวันจัดพิธี ฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ รายละเอียดตามผนวกแนบท้ายคำสั่งฉบับนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

เอกสารแนบท้ายคำสั่งจังหวัดพิษณุโลก ที่ ๑๑๔๔ / ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
เรื่อง การมอบหมายภารกิจ พิธีทำน้ำอภิเษก จังหวัดพิษณุโลก

ลำดับที่	ภารกิจของงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑.	(๑) จัดหาและตั้งเต็นท์สีขาวพร้อมระบายผ้า พร้อมไฟฟ้าส่องสว่าง สำหรับผู้มาร่วมพิธีจำนวน ๔ หลัง และจัดหาเก้าอี้พลาสติก ๑,๐๐๐ ตัว (๒) จัดหาเก้าอี้หุ่ยส้อมโต๊ะข้าง จำนวน ๒๐ ชุด (๓) เชิญข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ผู้บริหารและนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด และประชาชนชุมชนต่างๆ ร่วมพิธี	-เทศบาลนครพิษณุโลก
๒.	(๑) จัดหาและตั้งเต็นท์สีขาวพร้อมระบายผ้า พร้อมไฟฟ้าส่องสว่างสำหรับผู้มาร่วมพิธีจำนวน ๔ หลัง และจัดหาเก้าอี้พลาสติก ๑,๐๐๐ ตัว (๒) จัดหาเก้าอี้สนาม พร้อมผ้าคลุมสีขาว จำนวน ๑๐๐ ตัว	-องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
๓.	(๑) การประชาสัมพันธ์การจัดงานพิธี และเชิญชวนประชาชนทั่วไปมาร่วมงานพิธี และจัดทีมพิธีกรงานพิธี (๒) บันทึกภาพทุกขั้นตอน ทั้งภาพนิ่งและเคลื่อนไหว	-สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก
๔.	-ถ่ายทอดวงจรปิดการประกอบพิธีด้านในพระวิหารให้ประชาชนด้านนอกพระวิหารได้รับชม	-สำนักประชาสัมพันธ์เขต ๔
๕.	(๑) การนิมนต์พระสงฆ์ พร้อมรับ – ส่ง (๒) จัดเตรียมสถานที่และตกแต่งบริเวณ กับวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๓) สนับสนุนการปฏิบัติพิธีสงฆ์กับ สนง.วัฒนธรรมจังหวัดฯ (๔) ดำเนินการด้านพิธีการ จัดพิธีกรพิธีสงฆ์ จัดน้ำชาถวายพระ จัดเตรียมอุปกรณ์โต๊ะหมู่บูชา และอุปกรณ์ประกอบพิธีสงฆ์	-สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิษณุโลก -สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก
๖.	(๑) แจ้งอำเภอเชิญชวนข้าราชการ ประชาชน เข้าร่วมพิธี (๒) จัด อ.ส. จำนวน ๑๐ นาย สนับสนุนการจัด/เก็บสถานที่ (๓) จัด อ.ส. จำนวน ๑๐ นาย เพื่อเชิญปัจจัยไทยธรรมฯ	-ที่ทำการปกครองจังหวัดพิษณุโลก
๗.	- ประสานโรงเรียนในพื้นที่อำเภอเมือง เชิญชวนนักเรียนนักศึกษาเข้าร่วมงานในวันจัดงานพิธี	-สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก
๘.	- เชิญชวนนักศึกษาเข้าร่วมงานพิธี	-มหาวิทยาลัยนเรศวร -มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม -มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเขตพื้นที่พิษณุโลก
๙.	- เชิญชวนข้าราชการ กำนันผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มพลังมวลชนในพื้นที่ เข้าร่วมงานพิธี	-อำเภอเมืองพิษณุโลก
๑๐.	- จัดรถพยาบาล พร้อมเจ้าหน้าที่ประจำบริเวณงานพิธี	-สนง.สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
๑๑.	- จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกการจราจร ในเส้นทาง และบริเวณจัดพิธี	-ตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก

ลำดับที่	ภารกิจของงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑๒.	(๑) นำนักศึกษาเข้าร่วมพิธี (๒) จัดนักศึกษาไว้อาลัยความเสด็จประชาชนผู้มาร่วมงาน จำนวน ๑๐๐ คน	-มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม -มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาเขตพื้นที่พิษณุโลก สนับสนุน การดำเนินการ
๑๓.	-รับผิดชอบการสนับสนุนอาหารและเครื่องดื่มบริการประชาชน ผู้มาร่วมพิธี โดยประสานกับทุกภาคส่วนที่ประสงค์จะนำอาหาร และเครื่องดื่มมาบริการ	-สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด พิษณุโลก -หอการค้าจังหวัดพิษณุโลก สนับสนุนการดำเนินการ
๑๔.	- จัดหาน้ำดื่มแก้วสำหรับประชาชน จำนวน ๕,๐๐๐ แก้ว	-สำนักงานส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก
๑๕.	(๑) จัดรถผลิตน้ำดื่ม ประจำในบริเวณจัดพิธี (๒) จัดเตรียมรถไฟฟ้าส่องสว่างฉุกเฉินประจำในบริเวณจัดพิธี	-ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัย เขต ๙ พิษณุโลก
๑๖.	(๑) จัดเตรียมรถไฟฟ้าสำรอง ในบริเวณจัดพิธี	-การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดพิษณุโลก
๑๗.	(๑) ประสานการจัดเตรียมสถานที่และตกแต่งบริเวณ และ เครื่องบูชาฤกษ์ กับวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร (๒) จัดเตรียมปัจจัยและเครื่องไทยธรรม พร้อมจัดภัตตาหาร (๓) จัดเช่าจอ LCD รับการถ่ายทอดวงจรปิดพิธี (๔) จัดเตรียมพิธีบูชาฤกษ์และประสานบันทึกเจ้าพิธี (๕) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	-สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก เรื่อง การมอบหมายภารกิจ การดูแลรักษา และพัฒนา
แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์
อำเภอเมืองพิษณุโลก สถานที่ประกอบพิธีจัดทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก
ที่ ๒๖๗ / ๒๕๖๒

เรื่อง การมอบหมายภารกิจ การดูแลรักษา และพัฒนาแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ สระสองห้อง ในโบราณสถาน
พระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก สถานที่ประกอบพิธีจัดทำ
อภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดดำเนินการสำรวจ และบำรุงรักษาแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
ที่เคารพเลื่อมใส แหล่งน้ำที่เคยใช้น้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ให้คงอยู่ในสภาพที่ใสสะอาด การพัฒนาโดยรอบให้มี
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มีความพร้อมที่จะนำไปประกอบพิธีสำคัญได้ตลอดเวลา โดยจังหวัดพิษณุโลก
พิจารณาใช้สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ถนนวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก
เป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัดพิษณุโลกและกระทรวงมหาดไทยให้จังหวัดดำเนินการพิจารณาพระอุโบสถ/อุโบสถ
หรือพระวิหารของวัดสำคัญภายในจังหวัด เพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำอภิเษก ซึ่งจังหวัดได้แจ้งขอใช้พระ
วิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นสถานที่ประกอบพิธีเสกน้ำอภิเษกในพระราชพิธีบรม
ราชาภิเษก โดยจังหวัดได้ดำเนินการจัดพิธีพลีกรรมตักน้ำ จากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์สระสองห้อง เมื่อวันที่เสาร์ที่
๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒ และได้เชิญน้ำศักดิ์ไปเก็บรักษาไว้ในพระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
วรมหาวิหาร อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เสร็จเรียบร้อยแล้ว นั้น

เพื่อให้การดูแลรักษาและพัฒนาภูมิทัศน์ สระสองห้อง สถานที่ประกอบพิธีพลีกรรมตักน้ำของจังหวัด
พิษณุโลก ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยคงความสวยงาม พร้อมทั้งพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่
เกี่ยวกับพิธีทำน้ำอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดจึงได้มีคำสั่ง มอบหมายภารกิจ การดูแลรักษา และพัฒนา
แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ สระสองห้อง ในโบราณสถานพระราชวังจันทน์ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ
รายละเอียดตามผนวกแนบท้ายคำสั่งฉบับนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

เอกสารแนบท้ายคำสั่งจังหวัดพิษณุโลก ที่ ๒๖๗๗ / ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๒
เรื่อง การมอบหมายภารกิจ การดูแลรักษา และพัฒนาแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ สระสองห้อง ในโบราณสถาน
พระราชวังจันทร์ ถนนวังจันทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก สถานที่ประกอบพิธีจัดทำน้ำ
อภิเช็กของจังหวัดพิษณุโลก

ลำดับที่	ภารกิจของงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑	(๑) ดูแลเรื่องความสะอาดเรียบร้อย การรดน้ำต้นไม้ในบริเวณสระทั้งหมด โดยให้น้ำทั้งเช้าและเย็น เนื่องจากสภาพอากาศร้อน (๒) ปลูกลำไยทดแทนที่ทางเดินทำให้ลำไยตายทางริมสระทางด้านทิศตะวันออก รวมทั้งหากลำต้นเริ่มปลุกเป็นแนวทดแทนดอกดาวเรืองและการปลุกซ่อม โดยให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก เป็นหน่วยดำเนินการปลุก (๓) จัดเก็บพรหมแดงบริเวณประรำพิธีออกและทำความสะอาดสระพานให้เรียบร้อย	องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
๒	- นำเครื่อง/กังหันฟอกอากาศ จำนวน ๔ เครื่อง สระละ ๒ เครื่อง เพื่อเพิ่มออกซิเจนในน้ำเพื่อทำให้น้ำสะอาดอยู่อย่างสม่ำเสมอ	เทศบาลนครพิษณุโลก
๓	- นำพันธุ์ไม้ที่มีความสวยงามและเป็นสัญลักษณ์เช่น ต้นรวงผึ้ง ฯลฯ มาปลูกในบริเวณสระสองห้อง - การอนุบาลกล้วยอ้อยที่นำไปรวมในพิธีอภิเช็กน้ำให้มีความแข็งแรงเพื่อนำไปปลูกบริเวณสระสองห้อง	- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก - สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก - สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ พิษณุโลก
๔	- ให้ดำเนินการเรื่อง Big cleaning day โดยบูรณาการกำลังให้เหมาะสม ทั้งส่วนราชการและ จิตอาสาฯ เป็นต้น ในห้วงที่มีความเหมาะสม บริเวณสระสองห้องฯ	ที่ทำการปกครองจังหวัดพิษณุโลก

ประกาศจังหวัดพิษณุโลก
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องของหนังสือจดหมายเหตุ
พิธีทำน้้าอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก
เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประกาศจังหวัดพิษณุโลก

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบความถูกต้อง ของหนังสือจดหมายเหตุ
พิธีทำน้้าอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

ตามที่ จังหวัดพิษณุโลกได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกและจดหมายเหตุ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ ในการพิธีทำน้้าอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก ตามคำสั่งจังหวัดพิษณุโลกที่ ๑๔๔๕/ ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำน้้าอภิเษกของจังหวัด พิษณุโลก โดยมีหน้าที่ดำเนินการจัดทำหนังสือที่ระลึก จดหมายเหตุ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และรวบรวม ภาพพิธีส่งให้ส่วนกลาง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ในการประกอบพิธีฯ ทุกพิธีและทุกขั้นตอน และให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติ นั้น

ในการนี้จังหวัดพิษณุโลก โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดพิษณุโลก และมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำหนังสือจดหมายเหตุ พิธีน้้าอภิเษกของ จังหวัดพิษณุโลก เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้การจัดทำหนังสือจดหมายเหตุ การจัดทำน้้าอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก เนื่องในโอกาสสมหามงคล พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังนี้

๑.ดร.จิรวรรณ พิระสันต์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร	ประธานกรรมการ
๒.รศ.ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	กรรมการ
๓.ผศ.ดร.ประภาพร เพ็งพุ่ม อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	กรรมการ
๔.ผศ.ฐิติมา วิทวัสกรจุ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	กรรมการ
๕.ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

เลขานุการ

- ๖.นายสุรศักดิ์ ผิวพรรณ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

ผู้ช่วยเลขานุการ

- ๗.นายชินภัทร หนูสงค์

ผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ตรวจสอบความถูกต้องของอักขระ เนื้อหา การใช้ภาษาไทย ในหนังสือจดหมายเหตุ พิธีทำน้้าอภิเษกของจังหวัดพิษณุโลก เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ ให้ถูกต้องและเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายสุรชัย มณีประกร)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

**รายนามคณะกรรมการดำเนินการจัดทำ
จดหมายเหตุพิธีทำนกอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก
เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒**

ที่ปรึกษา

พระพุทธिवงศมุนี

เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

รองเจ้าคณะภาค ๕

พระราชรัตนสุธี

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

เจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก

พระมหาอนศักดิ์ จินตทวี

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก

นายพิพัฒน์ เอกภพพันธ์

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

นายรัชพงศ์ เอมะสุวรรณ

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

นายสุรชัย มณีประกร

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

นายไพบูลย์ ณะบุตรจอม

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

นายมนต์ชัย วิวัฒน์ธนาฒย์

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา เกรียงสี

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

ศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ พิระสันต์

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

นางสุวิมล เกตุศรีบุรินทร์

วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

นางเปรมฤดี ชามพูนท

ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

คณะกรรมการธิการ

นายชินภัทร หนูสงค์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

นายสุรศักดิ์ ผิวพรรณ

นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

นางปรีชญา พรหมชู

ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

นางวชิราภรณ์ น้อยยม

ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก

คณะกรรมการตรวจสอบเนื้อหา

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพร เพ็งพุ่ม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตติมา วิทยาวงศรุจิ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ศิลปกรรม

บริษัท ควอเทท กราฟิกส์ จำกัด

ภาพประกอบ

พระมหาอนศักดิ์ จินตกวี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

สำนักศิลปากรที่ ๖ (สุโขทัย) กรมศิลปากร

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

สำนักประชาสัมพันธ์เขต ๔ กรมประชาสัมพันธ์

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก

ช่างภาพอิสระจังหวัดพิษณุโลกในเครือข่ายสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก

รายนามผู้บันทึกภาพในพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก

นางวชิราภรณ์ น้อยยม

ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก

นางสาวสุพรรค์ วัฒนคำรงค์

นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ

นางพัชรภรณ์ เกื้อนเครือวัลย์

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวนันทพร สมบัติแก้ว

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

นายอรรถพล หมั่นทุม

นายช่างไฟฟ้าปฏิบัติงาน

นายชินวัฒน์ สุขศรี

นักประชาสัมพันธ์

นายจิรศักดิ์ ปิ่นทอง

พนักงานขับรถยนต์

ช่างภาพอิสระจังหวัดพิษณุโลก

นายสมปอง สีชมพู

นายณัฐวัตร ศรีสุโข

นายอเนศ อนุศิษฐ์

นางพรปวีณ์ ทองคั่ง

นายอนุรักษ์ รักการศิลป์

นายธาวิน คงแก้ว

นายนคร โพธิ์หวั่งประสิทธิ์

นายพอ อังคุระษี

นายบุญสม คงสัมมา

นายนพพร หิรัญรัตน์

นายเชษฐา คงสัมมา

นายนิสิต ศิริวัฒน์

นายบัญญัติ วาจาสุวรรณ

นายนเรศ เอี่ยมอินทร์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช ๒๕๖๒

พิมพ์ครั้งแรก พุทธศักราช ๒๕๖๒ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์รัตนสุวรรณการพิมพ์ ๓

จัดพิมพ์โดย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

ลิขสิทธิ์ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

จดหมายเหตุพิธีทำน้ำอภิเษกจังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช ๒๕๖๒.--พิษณุโลก:
สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวง
วัฒนธรรม, ๒๕๖๒.

๓๔๒ หน้า.

๑. ราชากิเษก. ๒. พิธีทางศาสนาและพิธีกรรม. I. ชื่อเรื่อง.

๓๕๐.๒๒

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๕๔๓-๖๒๗-๔

ที่ปรึกษา

พระพุทธรังษิ์

เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

รองเจ้าคณะภาค ๕

พระราชรัตนสุธี

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

เจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก

พระมหาอนศักดิ์ จินตทวี

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร

รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพิษณุโลก

นายพิพัฒน์ เอกภพพันธ์

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

นายชัชพงศ์ เอมะสุวรรณ

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

นายสุรชัย มณีประกร

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

นายไพบูลย์ ณะบุตรจอม

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

นายมนต์ชัย วิวัฒน์ธนาชัย

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา เกรียงไกร

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

ศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ พิระสันต์

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

นางสุวิมล เกตุศรีบุรินทร์

วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

นางเปรมฤดี ชามพูนท

ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

คณะบรรณาธิการ

นายชินภัทร หนูสงค์

นายสุรศักดิ์ ผิวพรรณ

นางปรีชญา พรหมชู

นางวชิราภรณ์ น้อยยม

เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด
และครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป

พระปฐมบรมราชโองการ
แห่งพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒
๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒